WÓJT GMINY TROJANÓW

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TROJANÓW

CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Załącznik nr 1
do uchwały nr XX/66/2016
Rady Gminy Trojanów
z dnia 31.03.2016 r.

TROJANÓW - 2016 r.

Spis treści

I.INFORMACJE WPROWADZAJĄCE …….. 5
1. Informacje formalno-prawne ……. 5
2. Obszar opracowania …….. 5
3. Podstawa prawna …….. 5
4. Dokumentacja Studium …… 6
II.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z KONCEPCJI PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU ORAZ PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNWEGO WOJ. MAZOWIECKIEGO…… 7
1. Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju……... 7
2. Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Mazowieckiego 8
III.PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE TROJANÓW …… 9
1. Położenie, ludność, funkcje gminy…… 9
2. Struktura użytkowania gruntów……. 10
IV.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA OBSZARU…… 10
1. Dokumenty planistyczne ……. 10
2. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie obszaru gminy …….. 10
3. Dotychczasowe uzbrojenie obszaru gminy…….. 10
4. Stan ładu przestrzennego w gminie Trojanów ……. 12
V.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LESNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ……... 14
1. Położenie geograficzne …… 15
2. Budowa geologiczna ……. 15
3. Rzeźba terenu…… 15
4. Surowce naturalne…… 15
5. Gleby……. 16
6. Wody……. 16
7. Klimat…… 17
8. Powiązania przyrodnicze…….. 18

9. Obszary i obiekty prawnie chronione…… 19
10. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną prawną…… 19
11. Rolnicza przestrzeń produkcyjna …….. 21
12. Leśna przestrzeń produkcyjna ……... 21
13. Stan środowiska przyrodniczego i jego zagrożenia …….. 25
VI.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ…… 27
1. Ogólna charakterystyka środowiska kulturowego…… 28
2. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków …….. 28
3. Wykaz obiektów znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków……. …….. 34
4. Zabytki archeologiczne…… 35
5. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym, określenie przez audyt krajobrazowy granic obszarów priorytetowych..... 50
VII.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW 50
1. Ludność……. 50
2. Osadnictwo …… 50
3. Aktywność ekonomiczna ludności ……... 52
4. Komunikacja zbiorowa …….. 54
5.Zasoby i warunki mieszkaniowe ……... 56
6. Handel i usługi …….. 56
7. Szkoły. Przedszkola …….. 56
8. Zdrowie. Opieka społeczna …….. 57
9. Kultura. Sport. Rekreacja ….…… 57
10. Łączność…… 57
12. Administracja……. 58
VIII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY…… 58
1. Ustalenia wynikające ze strategii rozwoju gminy do 2022 r…… 58
2. Analiza środowiskowa……. 60
3.Analiza społeczno – gospodarcza……. 64
4. Analiza ekonomiczna…… 81
5. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i

infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służącej realizacji zadań własnych gminy……..... 82
6.Zapotrzebowanie na nową zabudowę …….. 84
7. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę…….. 86
8. Chłonność terenów…… 87
IX. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA…… 92
X. STAN PRAWNY GRUNTÓW……. 93
XI.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH…... 93
1. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody …… 93
2. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków …
3. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i 93
leśnych i na podstawie przepisów o lasach ……... 94
4. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie środowiska……..... 94
XII.WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOG..
XIII.WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH 94
KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA….
XIV.WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA 94
PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH …… 94
1.Obszary górnicze…….
XV.STAN SYTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ,
W TYM STOPNIA UPORZADKOWANIA GOSPODARKI WODNO- 94
ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI..... 94
1. Komunikacja ……. 97
2. Infrastruktura sanitarna ……..... 98
3. Elektroenergetyka ……. 99
4. Telekomunikacja …….. 99
XVI.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OCHRONY PRZECIWPOWODZ. 99
XVII.TERENY ZAMKNIĘTE……..... 100
XVIII.ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH…… 100
XIX. WNIOSKI……. 100

I. INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

1.Informacje formalno-prawne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów zostało wykonane w Biurze Usługowym "ANIHAL" Sp. z o.o. w Siedlcach na podstawie:

- uchwały Nr XXXV/137/2013 Rady Gminy Trojanów z dnia 10 czerwca 2013r. o przystąpieniu do opracowania zmiany "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów",
- umowy o dzieło z dnia 19.09.2013 r. zawartej pomiędzy Gminą Trojanów a Biurem Usługowym " ANIHAL" Sp. z o.o. w Siedlcach.

WYKONAWCA

Biuro Usługowe „Anihal" Sp. z o. o. w Siedlcach, ul. Kilińskiego 24

Zespół autorski:

mgr Maria Wróbel – główny projektant uprawnienia urbanistyczne nr 395/88

dr Stefan Białczak

inż. Karol Zalewski

2.Obszar opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów zostało opracowane w granicach administracyjnych z uwzględnieniem obszarów sąsiednich niezbędnych do analizy powiązań zewnętrznych gminy.

3. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym(t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem, w którym określona jest polityka przestrzenna gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Studium nie jest aktem prawa miejscowego. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zakres studium w części tekstowej i graficznej określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233).

Niniejszy dokument planistyczny stanowi opracowanie ujednolicone, które w stosunku do studium uchwalonego uchwałą Nr XXVII/150/2000 Rady Gminy w Trojanowie z dnia 29 listopada 2000r. uwzględnia:

- zmiany uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, które nastąpiły po uchwaleniu ww. studium, zarówno o charakterze lokalnym, jak i wynikające z zadań służących realizacji ponad lokalnych celów publicznych określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego,
- zmiany ustaleń co do kierunków, wskaźników, zasad rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów,
- zmiany zakresu i formy studium wynikające z wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- przepisów odrębnych, które weszły w życie od czasu uchwalenia Studium tj. od 2000 r., które istotny sposób wpływają na ustalenia studium,
- wniosków, które zostały złożone do studium,

W związku z tym, że zmiany wymagają wprowadzenia ich w wielu rozdziałach a także dodania nowych rozdziałów, w tekście studium nie wprowadza się wyróżnienia tych zmian. Niniejszy tekst stanowi nowy jednolity dokument studium.

4.Dokumentacja Studium

Całość dokumentacji studium obejmuje:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów- część uchwalana przez Radę Gminy składająca się z:
   1) tekstu studium stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały nr XX/66/2016 Rady Gminy Trojanów z dnia 31 marca 2016 r. obejmującego:
      - część I uwarunkowania,
      - część II kierunki ,
   2) części graficznej studium obejmującej:
      - rysunek w skali 1:25000 pt. "Uwarunkowania" stanowiący załącznik nr 2 do uchwały nr XX/66/2016 Rady Gminy Trojanów z dnia 31 marca 2016 r.
      - rysunek w skali 1:25000 pt. „Kierunki " stanowiący załącznik nr 3 do uchwały nr XX/66/2016 Rady Gminy Trojanów z dnia 31 marca 2016 r.
2. Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów nie podlegająca uchwaleniu,

składająca się z:

1) części tekstowej,
2) części graficznej – rysunek w skali 1:25000.

3. Przed przystąpieniem do opracowania Studium zostały sporządzone opracowania:
   1) ekofizjografia podstawowa gminy Trojanów – czerwiec 2014r.
   2) analiza zagospodarowania i użytkowania terenów sporządzona w 2014 roku na mapach ewidencyjnych w skali 1 : 5000 dla wszystkich wsi gminy Trojanów.

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z KONCEPCJI PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU ORAZ PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

1.Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju

Zgodnie z polityką przestrzennego zagospodarowania kraju, Polska w 2030 roku będzie krajem, który będzie cechować spójność społeczno – gospodarcza i terytorialna przy zachowaniu zrównoważonego rozwoju i ugruntowanych warunkach do sprawnego zarządzania. Ogólnokrajowe impulsy rozwojowe, które będą przyczyniały się do osiągania celów ogólnych polityki regionalnej i przestrzennej, będą kreowane przez silne regiony. Rozwój regionów oparty będzie głównie na endogenicznym potencjale oraz na konkurencyjności działalności gospodarczej.

Wizja Polski do 2030 r. opiera się na pięciu pożądanych cechach przestrzeni:

- konkurencyjności i innowacyjności,
- spójności wewnętrznej,
- bogactwie i różnorodności biologicznej,
- bezpieczeństwie,
- ładzie przestrzennym.

W koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, jako jeden z celów, została wymieniona poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, zrównoważenie rozwoju kraju m. in. **poprzez wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich**. Jednym z głównych zagadnień w kontekście spójności wewnętrznej kraju jest zapewnienie spójności pomiędzy szybko rozwijającymi się miastami wojewódzkimi i ośrodkami regionalnymi a obszarami wiejskimi i miastami subregionalnymi.

Według założeń tej polityki powinny być tworzone warunki zapewniające spójność funkcjonalną głównych miast z obszarami otaczającymi. Dzięki spójności funkcjonalnej zostaną zapewnione warunki dla procesów rozprzestrzeniania się rozwoju, skoncentrowanego

przede wszystkim w głównych ośrodkach miejskich. Ośrodki te skupiają najbardziej dochodową oraz konkurencyjną działalność gospodarczą, a także pełnią podstawowe funkcje m. in. administracyjne , polityczne , kulturowe i inne wobec obszarów je otaczających.

Działania mające na celu poprawę dostępności ośrodków subregionalnych oraz obszarów wiejskich skupiają się na zwiększeniu dostępności do miejsc koncentracji usług publicznych różnego szczebla, a także na integracji rynków pracy dużych ośrodków i otaczających je regionów. Pozwoli to na zapewnienie dostępu obszarom wiejskim do większych miast (ośrodków innowacji, centrów nauki, centrów wiedzy, rynku pracy, edukacji, opieki medycznej).

Ważna jest integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów wiejskich. Polityka przestrzenna zmierzać będzie do uruchomienia istniejącego potencjału rozwojowego na tych obszarach. W wyniku tego zostanie zwiększona konkurencyjność obszarów wiejskich jako miejsca zamieszkania, pracy, wypoczynku oraz prowadzenia działalności gospodarczej i poprawy warunków życia mieszkańców.

2.Plan zagospodarowani przestrzennego województwa mazowieckiego.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego został przyjęty Uchwałą Nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 roku w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

Plan nie ma rangi prawa miejscowego, jest jednak wiążący, ponieważ:

- jego ustalenia muszą być uwzględnione w uchwalanych przez organy samorządu terytorialnego studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin;
- w planie są zapisane wszystkie zadania rządowe i samorządowe województwa służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych ze wskazaniem obszarów, na których przewiduje się realizację tych zadań.

Ustalenia z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego dla gminy Trojanów

1. Ze względu na stosunkowo wysoką jakość gleb gmina Trojanów w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (PZPWM) została włączona do obszarów predestynowanych do pełnienia **funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu.**
2. Ze względu na peryferyjne położenie, ograniczające dostęp do usług zlokalizowanych w większych ośrodkach miejskich, gmina Trojanów została włączona do radomskiego obszaru strategicznej interwencji (OSI), jednego z takich obszarów wyodrębnionych

zarówno w Planie ZPWM, jak i Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 .

3. Istotne dla rozwoju jest także położenie w granicach postulowanego w Planie ZPWM paneuropejskiego korytarza transportowego KA, którego osią są: droga krajowa nr 17, w perspektywie droga szybkiego ruchu S17 oraz przewidziana do przebudowy linia kolejowa Warszawa – Lublin.
4. W Planie ZPWM sformułowano elementy polityki przestrzennej, z których do obszaru gminy Trojanów w największym stopniu odnosi się polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich.

III. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE TROJANÓW

1. Położenie, ludność, funkcje gminy

Pod względem administracyjnym gmina Trojanów położona jest w południowo - wschodniej części województwa mazowieckiego, w południowej części powiatu garwolińskiego. Od zachodu i północy gmina Trojanów graniczy z gminami : Maciejowice, Sobolew, Żelechów, od północnego-wschodu, wschodu i południa z gminami powiatu ryckiego województwa lubelskiego: Kłoczew, Ryki i Stężyca.

Powierzchnia gminy wynosi 151 km2, ludność – 7558 osób. Wśród 14 gmin powiatu garwolińskiego gmina Trojanów zajmuje 6 lokatę pod względem liczby ludności i 2 lokatę pod względem powierzchni.

Gmina Trojanów składa się z 27 miejscowości (28 sołectw) : Babice, Budziska, Damianów, Derlatka, Dębówka, Dudki, Elżbietów, Jabłonowiec, Komory, Korytnica, Kozice, Kruszyna, Majdan, Mroków, Ochodne, Piotrówek, Podebłocie, Prandocin, Ruda, Skruda, Trojanów, Więcków, Wola Korycka Dolna, Wola Korycka Górna, Wola Życka, Żabianka, Życzyn.

Miejscowość gminna – Trojanów leży w środkowo-wschodniej części gminy i jest oddalona ok. 30 km od ośrodka powiatowego miasta Garwolin i ok. 90 km od Warszawy.

Wsie w gminie Trojanów posiadają zróżnicowaną liczbę mieszkańców. Miejscowość gminna Trojanów liczy blisko 640 mieszkańców. Największe sołectwo w gminie – Podebłocie liczy 1087 mieszkańców, najmniej mieszkańców liczą Mościska (sołectwo Kruszyna) - 14 . Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 50 osób/km2.

Dominującą funkcją gminy jest rolnictwo. Funkcjami uzupełniającymi są obsługa ludności i rolnictwa, drobna produkcja rzemieślnicza i przemysłowa oraz funkcja wypoczynkowo - rekreacyjna(ośrodki wczasowe, zabudowa letniskowa).

Rozwojowi turystyki i wypoczynku na terenie gminy sprzyjają znaczące ilości lasów

i wody oraz piękny krajobraz. Na terenie gminy funkcjonują: Ośrodek Wypoczynkowy ” Tęcza” w Jabłonowcu, nowoczesny Ośrodek Wypoczynkowo – Konferencyjny i SPA „Talaria” w Trojanowie oraz Park Edukacji i Rozrywki „Farma Iluzji” we wsi Mościska . Atrakcyjne krajobrazowo miejsca odpowiednie do rekreacji znajdują się w Dębówce i Jabłonowcu. Zabudowa letniskowa znajduje się w miejscowościach Jabłonowiec i Kruszyna. Większe zakłady produkcyjne i usługowe skupione są w miejscowościach Trojanów, Życzyn, Podebłocie i Korytnica**.**

2. Struktura użytkowania gruntów w gminie Trojanów

Powierzchnia gminy ogółem: 15 101 ha - 100,00 %

Grunty orne 8 187 ha - 54,22 %

Sady 132 ha - 0,87 %

Łąki i pastwiska 1 925 ha - 12,75 %

Lasy 3 732 ha - 24,71 %

Pozostałe grunty 1 125 ha 7,45 %

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA OBSZARU GMINY.

1.Dokumenty planistyczne

Gmina Trojanów posiada studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uchwalone uchwałą Nr XXVII/150/2000 Rady Gminy w Trojanowie z dnia 29 listopada 2000r. Obecnie na obszarze gminy nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Przeznaczenie i zagospodarowanie terenów w gminie Trojanów jest prowadzone wyłącznie w oparciu o decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz o decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

2.Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie obszaru gminy określone w studium z 2000r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów z 2000 r. zakładało, że podstawą polityki przestrzennej i głównym celem rozwoju gminy będzie ” *osiągnięcie wszechstronnego rozwoju, szczególnie w aspekcie jakościowym, zapewniającego poprawę warunków życia mieszkańców przy zachowaniu równowagi między aktywnością gospodarczą a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego „.*

Dla realizacji celów rozwoju gminy, przy występujących określonych

uwarunkowaniach zostały wydzielone dwie strefy o zróżnicowanych politykach przestrzennych i kierunkach zagospodarowania.

STREFA I. TURYSTYCZNO- ROLNICZA obejmująca płd. –zach. część gminy, tj. wsie Jabłonowiec, Dębówka, Wola Życka, Życzyn, Kruszyna , Piotrówek, Prandocin, Damianów.

Kierunki działań i polityka przestrzenna w tej strefie zostały określone następująco:

1) ochrona wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
2) dążenie do poprawy czystości wód rzeki Okrzejki i rzeki Korytki poprzez m. in. zakaz zabudowy pasa terenu o szerokości min. 10 m od linii brzegowej rzeki,
3) rozwoju mieszkalnictwa i nieuciążliwej działalności gospodarczej,
4) rozwoju produkcji rolniczej oraz gospodarki leśnej,
5) rozwoju obiektów i urządzeń turystyczno – wypoczynkowych,
6) rozwoju i promocji nowych form wypoczynku i turystyki,
7) rozwoju urządzeń usługowych dla mieszkańców i korzystających z wypoczynku,
8) popierania podnoszenia standardu istniejących mieszkań dla potrzeb agroturystyki
9) zalesienie użytków rolnych o najsłabszych klasach bonitacyjnych,
10) zapewnienie odpowiednich standardów obsługi komunikacyjnej i wyposażenia w infrastrukturę techniczną, z uwzględnieniem sezonowych potrzeb wynikających z obsługi turystów i wypoczywających,
11) przeciwdziałanie degradacji środowiska przyrodniczego poprzez:

a) zakaz odprowadzania nie oczyszczonych ścieków do rzeki, cieków wodnych i rowów melioracyjnych,

b)uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi.

STREFA II ROLNICZA obejmująca południowo – wschodnią część gminy, proponowana szczególnie do rozwoju rolnictwa i aktywizacji gospodarczej. Proponuje się w tej strefie przyjęcia następujących kierunków działań i polityki przestrzennej:

1) rozwój mieszkalnictwa i działalności gospodarczej (preferuje się działalność związaną z przetwórstwem rolnym),
2) intensyfikację produkcji rolnej i wspieranie specjalizacji szczególnie w produkcji warzyw i owoców,

3) wspieranie procesu przekształceń w strukturze gospodarstw,
4) rozwój obiektów obsługi rolnictwa i leśnictwa,
5) promocja terenów we wsi Trojanów, Podebłocie i Żabianka stanowiących oferty inwestycyjne dla przyszłych inwestorów (m. in. zaproponowanych w Studium),
6) ochrona wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
7) rozwój urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, a w szczególności związanych z gospodarką odpadami i budową systemów oczyszczania ścieków,
8) wspieranie działań dot. racjonalnej gospodarki rolnej poprzez pomoc w wycofywaniu z produkcji rolnej ugorów i odłogów i przeznaczenie ich pod zalesienia.

W w/w strefach wyodrębniono obszary o różnych funkcjach i różnych zasadach zagospodarowania tj.

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, letniskowej oznaczone symbolami : M1, M2 M3, M4 i ML,
- tereny zabudowy usługowej – U1 i U2,
- obszary wielofunkcyjne – W1 i W2
- obszary preferowane do lokalizacji ośrodków wczasowych – UT
- obszary specjalne- IS
- obszary rolne – R1 i R2,
-

3.Dotychczasowe uzbrojenie obszaru gminy.

3.1 Wodociągi

Z wodociągów publicznych korzystają mieszkańcy wszystkich 27 miejscowości: Babice, Budziska, Damianów, Derlatka, Dębówka, Dudki, Elżbietów, Jabłonowiec, Komory , Korytnica, Kozice, Kruszyna, Majdan, Mroków, Ochodne, Piotrówek, Podebłocie, Prandocin, Ruda, Skruda, Trojanów, Więcków, Wola Korycka Dolna, Wola Korycka Górna, Wola Życka, Żabianka, Życzyn.

Gmina zaopatrywana jest w wodę z pięciu ujęć wód podziemnych w miejscowościach: Mroków, Więcków, Jabłonowiec, Podebłocie, Wola Korycka Dolna. Wszystkie ujęcia wody posiadają stację uzdatniania wody. Wydajności eksploatacyjne studni na poszczególnych ujęciach są nieduże i wynoszą od około 16 m³ w Mrokowie do 45 m³ w Podebłociu. Stan sieci wodociągowych jest bardzo dobry.

Długość sieci (km)	Długość przyłączy(km)	Liczba przyłączy(szt)
170.00	63,85	1641

3.2Kanalizacja

Na terenie gminy nie funkcjonuje gminna oczyszczalnia ścieków.

Funkcjonują następujące lokalne oczyszczalnie cieków.

Właściciel miejscowość	**Typ rodzaj**	**Miejscowość**	**Odbiornik**	**Projektowana maksymalna przepustowość w (m^3/d)**
Ośrodek Wypoczyn.„TĘCZA” K. Gugałka	zakładowa biologiczna	Jabłonowiec	rów- rz. Wisła	100
Gmina Trojanów	gminna biolog.	Podebłocie	ziemia	44
Dom Pomocy Społecznej w Życzynie	zakładowa biolog.	Dębówka	rów mel. Okrzejka Wisła	100
Ośrodek wypoczynk.-konferen. ”Talaria”	zakładowa biolog.	Trojanów		

3.3.Gazyfikacja

Przez teren Gminy Trojanów przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia:

- magistralny DN 500 Puławy – Warszawa, na którym zlokalizowane zostały dwa układy zaworowo- upustowe w miejscowościach Trojanów i Korytnica,
- DN 150 Korytnica – Oronne (Gm. Maciejowice)- odgałęzienie magistrali.

Na dzień 31.12.2014r. żadna miejscowość Gminy Trojanów nie była zgazyfikowana.

3.4. Elektroenergetyka

Przez teren Gminy Trojanów przebiegają linie elektroenergetyczne różnych napięć, wiążące ze sobą systemy sieci PGE S.A. z/s w Lublinie.

Z zasilaniem gminy powiązane są następujące linie:

1) tranzytowa, jednotorowa linia wysokiego napięcia 110 kV Kozienice – Sobolew – Ryki, przebiegająca przez grunty wsi Prandocin, Życzyn, Kozice, Piotrówek i

Więcków

2) system magistralnych linii średniego napięcia:

Lokalne urządzenia elektroenergetyczne - stacje trafo 15/0,4 kV wraz zasilającymi je odcinkami linii średniego napięcia SN 15 kV i linii niskiego napięcia 0,4 kV są urządzeniami zaopatrującymi w energię elektryczną niskiego napięcia odbiorców jednej lub kilku wsi.

Stan techniczny lokalnych urządzeń zasilających wsie Gminy Trojanów jest średni.

4.Stan ładu przestrzennego w gminie Trojanów.

Gmina Trojanów jest gminą rolniczą. Dużą rolę zaczyna odgrywać turystyka, wypoczynek i rekreacja. Sieć osadniczą gminy tworzy 27miejscowości (28 sołectw). Główną miejscowością gminy jest miejscowość Trojanów posiadająca położenie centralne w stosunku do pozostałych wsi i skupiające ważniejsze usługi publiczne: urząd gminy, bank, strażnica OSP, sklepy, restauracja i nowoczesny ośrodek wypoczynkowo – konferencyjny i Spa „Talaria" (przebudowany dawny zabytkowy dwór z częścią folwarczną).

W miejscowości Podebłocie jest zlokalizowana zabudowa wielorodzinna i dość dużym stopniu zabudowa jednorodzinna. W miejscowościach Jabłonowiec i Kruszyna, oprócz zabudowy zagrodowej jest zlokalizowana zabudowa letniskowa oraz Ośrodek Wypoczynkowy „Tęcza". Pozostałe miejscowości to zabudowa głównie zagrodowa oraz częściowo jednorodzinna i usługowa (w niewielkim stopniu) tworząca układy ulicowe wzdłuż dróg: krajowej, powiatowych i gminnych.

Walory przyrodniczo – krajobrazowe gminy sprawiły, że w gminie powstaje zabudowa letniskowa , głównie w miejscowościach Jabłonowiec i Kruszyna.

Większość wsi jest dobrze powiązana z centralnie położoną miejscowością gminną. Najważniejszą rolę w powiązaniach komunikacyjnych pomiędzy miejscowością Trojanów a pozostałymi wsiami i obszarami zewnętrznymi odgrywa droga powiatowa nr 1330 relacji Garwolin – Miastków Kościelny- Żelechów – Trojanów.

Gmina nie posiada obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.Gospodarka przestrzenna jest prowadzona w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Jest to narzędzie, które sprawnie pozwalało, w przypadku braku planu miejscowego, zarządzać przestrzenią gminy. Decyzje te były przestrzennie rozproszone po obszarze całej gminy i dotyczyły między innymi: budowy lub rozbudowy domów jednorodzinnych i letniskowych, budowy budynków mieszkalnych, gospodarczych i inwentarskich w zabudowie zagrodowej oraz w niewielkim stopniu usług i działalności gospodarczej.

V.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. Położenie geograficzne

Gmina Trojanów zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną J. Kondrackiego położona jest z makroregionie Nizina Południowopodlaskiej – mezoregionie Wysoczyzna Żelechowska oraz w makroregionie Nizina Środkowomazowiecka – mezoregionie Dolina Środkowej Wisły (południowo – zachodnia część gminny).

2.Budowa geologiczna

Obszar gminy położony jest w skrajnej części dużej jednostki strukturalnej – platformy wschodnioeuropejskiej i jednej z jej jednostek wtórnych – dosyć płytkiego obniżenia podlaskiego o kierunku równoleżnikowym. Na starym podłożu krystalicznym zalega pokrywa osadowa.

W podłożu gminy Trojanów występują skały krystaliczne, na których zalegają morskie osady paleozoiku i mezozoiku oraz lądowe utwory trzeciorzędu i czwartorzędu. Utworami czwartorzędowymi są osady zlodowaceń (plejstoceńskie) oraz współczesne (holoceńskie).

W przypowierzchniowej warstwie gruntów gminy (tj. do głębokości 4,5 m p. p.t.) występują utwory plejstoceńskie (gliny lodowcowe, piaski żwiry wodnolodowcowe) oraz utwory holoceńskie (muły, piaski i torfy).

W północnej, centralnej i wschodniej części gminy na znacznych obszarach występują gliny (półzwarte twardoplastyczne) stanowiące grunty nośne. W zachodniej części gminy utwory te (stanowiące grunty nośne) występują na mniejszych obszarach.

Doliny rzeczne i obniżenia terenu wypełnione są namułkami piaszczystymi oraz drobnymi piaskami humusowymi. Grunty te są nieskonsolidowane, nienośne o dużej ściśliwości, nawodnione – w związku z czym są niekorzystne dla lokalizacji zabudowy.

W południowo- zachodniej części gminy (w dolinie Wisły) występują torfy.

3. Rzeźba terenu

Rzeźba terenu gminy nie jest urozmaicona. Teren jest w przewadze płaski i nachylony ku zachodowi. Spadki terenu są przeważnie niewielkie i nie przekraczają średnio 2 – 5%. Większe spadki (miejscami nawet do 15%) występują jedynie na zboczach większych dolin. Urozmaiceniem rzeźby terenu są dość licznie występujące zagłębienia bezodpływowe o głębokości dochodzącej do 2 m.

Dolina Okrzejki przebiega równoleżnikowo przez całą gminę. Dowiązują do niej doliny dopływów, przy czym najlepiej wykształcona jest dolina Korytki o przebiegu zbliżonym do południkowego. Doliny Okrzejki, Korytki i ich dopływów oraz liczne dolinki erozyjno-denudacyjne urozmaicają powierzchnię wysoczyzny polodowcowej.
Południowo-zachodnie tereny gminy znajdują się na tarasie nadzalewowym Wisły. Na styku doliny Wisły z wysoczyzną występuje, wyraźnie widoczna w terenie, stroma krawędź erozyjna o wysokościach względnych rzędu 10-20 m. Po obu stronach krawędzi licznie występują wydmy.

4. **Surowce naturalne**

Surowcem budowlanym eksploatowanym „na dziko" na terenie gminy Trojanów są piaski. Większość odkrywek, to obiekty niewielkie, eksploatowane chaotycznie przez miejscową ludność. Żadne złoże nie zostało udokumentowane, nie wydane zostały również koncesje na eksploatację.
Na terenie sąsiadującej od południa z gminą Trojanów gminy Stężyca, w północno-zachodniej części rowu lubelskiego prowadzone są poszukiwania złóż węglowodorów w utworach karbonu i dewonu.
Południowo-zachodni obszar gminy Trojanów wchodzi w skład terenu i obszaru górniczego Stężyca – 1 (teren górniczy o powierzchni 5 316 860 m2), w którym znajdują się udokumentowane złoża gazu ziemnego.
W gminie Stężyca w pobliżu południowo-zachodniej granicy gminy Trojanów zlokalizowana jest kopalnia gazu ziemnego Stężyca mieszcząca się w miejscowości Długowola. Kopalnia eksploatuje znajdujące się tam bogate złoże gazu ziemnego.

5. **Gleby**

Gleby gminy są mało zróżnicowane pod względem typologicznym. Wśród grunów ornych dominują gleby pseudobielicowe wytworzone z glin lub piasków gliniastych. Miejscami, na większych powierzchniach, występują gleby brunatne właściwe oraz brunatne wyługowane i kwaśne wytworzone z glin lekkich lub piasków gliniastych lekkich.
W dolinach i obniżeniach terenu występuję gleby torfowe, mułowo-torfowe, murszowotorfowe, czarne ziemie, mady.

6. Wody

6.1. **Wody powierzchniowe**

Gmina Trojanów położona jest w dorzeczu Wisły i posiada stosunkowo gęstą sieć hydrograficzną. Tereny południowo-zachodnie gminy, położone na tarasie nadzalewowym Wisły, odwadniane są bezpośrednio przez Wisłę. Przeważająca część gminy odwadniana jest

przez rzekę Okrzejkę i jej dopływy.

Okrzejka jest prawostronnym dopływem Wisły. Jej dolina przecina gminę ze wschodu na zachód. Okrzejka zasila stawy rybne w Trojanowie.

Mniejsze rzeki to : Swarzyna, Ownia, Korytka, Przyrytka , kanał Uchaczowski, dopływ spod Edwardowa.

Naturalnymi zbiornikami wodnymi są śródbagienne i śródpolne oczka wodne oraz starorzecza. Okresowo wypełniają się wodą zagłębienia bezodpływowe. Okresowe zbiorniki wodne powstają samoistnie w obrębie dzikich wyrobisk poeksploatacyjnych.

W Trojanowie znajdują się 3 kompleksy stawów. Stawy rybne w Trojanowie to, obok doliny Okrzejki, najważniejszy w gminie obiekt dla fauny i flory wodnej, choć są obiektem antropogenicznym. Występuje tu 27 gatunków lęgowych ptaków, z tego 25 podlegających ochronie gatunkowej. Ponadto występują tu płazy i bogata entomofauna wodna i bagienna. Stawy te mają regionalną rangę przyrodniczą. Mniejszą rangę, bo tylko lokalną, posiadają stawy rybne w Trojanowie – Jagielle, stawy w Mrokowie tzw. „Lisie Jamy", Korytnicy „Stawy przy Parku", Woli Koryckiej Dolnej „Staw Gacki" oraz Jabłonowcu – stawy hodowlane i jeden staw rekreacyjny.

Do zbiorników pochodzenia antropogenicznego zaliczyć należy także młynówki.

Wody powierzchniowe to również szereg rowów melioracyjnych i zbiorników wodnych.

6.2 Wody podziemne

Gmina położona jest na obszarze dwóch głównych zbiorników wód podziemnych: "Subniecka Warszawska" (GZWP nr 215) o zasobach dyspozycyjnych 0,06 l/s/km2 (cała gmina) i "Dolina środkowej Wisły" (GZWP nr 222) o zasobach dyspozycyjnych 5,551/s/km2.

Na obszarze pierwszego zbiornika położona jest cała gmina, natomiast drugi zbiornik występuje jedynie w północno-zachodniej jej części. Utwory wodonośne na obszarze GZWP „Subniecka Warszawska" nawiercono na głębokości 100 -150 m p.p.t. Wody odznaczają się podwyższoną zawartością związków żelaza i manganu, co jest główną przyczyną konieczności uzdatnień tych wód, w przypadku ich wykorzystania dla celów konsumpcyjnych.

W rejonie gminy Trojanów występuje bezpośredni kontakt poziomu czwartorzędowego z poziomem w utworach przedczwartorzędowych (oligoceńskich i mioceńskich), tym samym jest to obszar zasilania dla głębszych warstw wodonośnych.

Komunalne ujęcia wód podziemnych znajdują się w miejscowościach: Podebłocie, Wola Korycka Dolna, Więcków, Jabłonowiec i Mroków. W obrębie każdego ujęcia znajdują

się dwa otwory studzienne. Każde z ujęć posiada stację uzdatniania wody (odżelazianie). Wydajności poszczególnych ujęć są stosunkowo niewielkie i wynoszą od 15,9 do 45 m^3/h. Na terenie gminy znajduje się także 6 ujęć głębinowych innych użytkowników (dwa ujęcia w Trojanowie, 3 ujęcia w Życzynie, 1 w Dudkach). Ujęcie ubojni drobiu w Życzynie ma trzy otwory studzienne; pozostałe – otwory pojedyncze.

Na terenie gminy nie prowadzono monitoringu wód podziemnych. Punkt pomiarowy dla powiatu garwolińskiego znajduje się w Łaskarzewie (dwa otwory). Badania pozwalają na zakwalifikowanie wód do III klasy – wody zadowalającej jakości, ze względu na stężenia żelaza .

7. Klimat

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Polski W. Okołowicza gmina Trojanów znajduje się w Mazowiecko-Podlaskim regionie klimatycznym. Teren gminy należy do dość chłodnych obszarów Polski, o wyraźnych wpływach kontynentalnych. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,5°C. Średnio w roku jest115 dni przymrozkowych, 50 dni mroźnych, 25 dni bardzo mroźnych (o temperaturze minimalnej poniżej minus 10°C) oraz 35 dni gorących (o temperaturze maksymalnej powyżej 25°C). Okres bezprzymrozkowy trwa 170 dni, a okres wegetacyjny - 210 dni.

Największe zróżnicowanie przestrzenne warunków termicznych występuje między dolinami i terenami podmokłymi a obszarami wyniesionymi o głębszym zaleganiu wód gruntowych. Tereny wyniesione ponad dna dolin i obniżeń charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi, natomiast doliny rzeczne stanowią obszary inwersyjne z tendencją do zalegania chłodnego powietrza i mgieł.

Na obszarze gminy Trojanów wilgotność względna wynosi 82%. Największą wilgotnością względną charakteryzują się tereny położone w obrębie dolin i obniżeń terenu. Związane jest to głownie z płytkim zaleganiem wód gruntowych.

Średnia roczna wielkość zachmurzenia na terenie gminy wynosi 6,5 stopnia pokrycia nieba w skali 10 stopniowej.

Teren gminy charakteryzuje się niewielką ilością opadów. Suma opadów wynosi 550 mm rocznie. Najniższe opady notowane są od stycznia do kwietnia (średnio miesięcznie 30 mm), natomiast najwyższe w lipcu (80 mm).

Na obszarze gminy przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,0 m/sek. Teren jest dobrze przewietrzany.

8. Powiązania przyrodnicze

W koncepcji Krajowej Sieci Ekologicznej opracowanej przez Światową Unię Ochrony

Przyrody (IUCN) południowo-zachodni fragment gminy Trojanów znajduje się w granicach obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym 23M (Obszar Środkowej Wisły). Obszar ten stanowi dolina Wisły zaliczana w Polsce - obok doliny Bugu i Odry - do grupy paneuropejskich korytarzy ekologicznych.

Na terenie gminy Trojanów korytarzami ekologicznymi zapewniającymi zachowanie ciągłości przestrzennej i utrzymania ekologicznych połączeń są: dolina Wisły, dolina Okrzejki i jej dopływy oraz większe kompleksy leśne , w części sąsiadujące z dolinami rzek.

9. Obszary i obiekty prawne chronione

Na obszarze gminy Trojanów znajdują się tereny i obiekty objęte ochroną prawną:

1) Obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 „Podebłocie"– kod obszaru PLH 140033,

2) 5 pomników przyrody.

Zachodnia granica gminy jest w części granicą Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w obrębie którego, na zachód od terenu gminy rozciąga się Obszar Natura 2000 Bagna Orońskie – PLH 140023.

9.1. Obszar NATURA 2000 „Podebłocie"

Na terenie gminy Trojanów znajduje się część specjalnego obszaru ochrony siedlisk sieci Natura 2000 - PLH 140033 „Podebłocie". Obszar o całkowitej powierzchni 1 275,8 ha został objęty ochroną na mocy Dyrektywy Siedliskowej.

Obejmuje on silnie podtopioną, rozległą nieckę torfową pradoliny Wisły zakończoną wysokimi partiami krawędziowymi terenów wysoczyznowych. Obszar objęty ochroną obejmuje jedno z największych i najlepiej zachowanych mokradeł w pradolinie Wisły,na terenie Mazowsza. Obecnie obszar ma charakter mozaiki roślinności: leśnej, zaroślowej, okrajkowej, szuwarowej, łąkowej oraz ziołoroślowej. Krajobraz urozmaicają niewielkie stawy paciorkowe i liczne torfniaki. Piaszczyste wyniesienia porastają bory sosnowe. Niedostępność terenu oraz silne podtopienie sprawiają, że większość terenu ma charakter "dziewiczy". Szczególnie cennym pod względem przyrodniczym jest zwarty kompleks dobrze zachowanych lasów związanych z siedliskami wilgotnymi i bagiennymi. Tworzą go olsy stanowiące tutaj jeden z głównych celów ochrony.

Do osobliwości Obszaru należy przede wszystkim obecność żółwia błotnego oraz liczne populacje poczwarówek. Na terenie obszaru gniazdują m.in.: orlik, błotniaki-stawowy i łąkowy, derkacz, żuraw, samotnik, bekas krzyk słonka i dudek.

9.2. Pomniki przyrody

Ochroną w formie pomników przyrody na terenie gminy Trojanów objęto dotychczas 5 obiektów, w tym: 2 grupy drzew oraz 3 pojedyncze drzewa. Podstawę prawną ustanowienia

pomników stanowią dwa zarządzenia Wojewody Mazowieckiego odpowiednio:
- Nr 3 z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu garwolińskiego (DUWM z 2009 r., Nr 36, poz.857);
- Nr 4 z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu garwolińskiego (DUWM z 2009 r., Nr 36, poz.858);
Zestawienie pomników przyrody zawiera poniższa tabela.

Wykaz zatwierdzonych pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Trojanów

Lp.	Miejscowość	Przedmiot ochrony	Liczba okazów	Rok uznania
1	Trojanów (park zabytkowy)	Grupa drzew: Lipa drobnolistana Wiąz szypułkowy	3 1	2009
2.	Dębówka (park zabytkowy)	Lipa drobnolistana	1	2009
3.	Korytnica (park zabytkowy)	Grupa drzew: Jesion wyniosły, Dąb szypułkowy, Modrzew europejski	4 2 1	2009
4.	Wola Życka	Wiąz szypułkowy	1	2001
5.	Dąb	Dąb czerwony	1	1979

9.3 Zespoły dworsko - parkowe i folwarczne

Walory przyrodnicze gminy podnoszą zabytkowe parki , dwory i folwarki w miejscowościach :

1) Trojanów – założenie dworskie z częścią folwarczną oraz park z XVIII/XIX w. o powierzchni około 2,98 ha - obecnie nowoczesny Ośrodek Wczasowo – Konferencyjny i SPA „Talaria”,
2) Korytnica – założenie dworsko – parkowe z XIX w. o powierzchni około 15,96 ha,
3) Dębówka – założenie dworsko – parkowe z częścią folwarczną z XIX w o powierzchni około 8,61 ha, które uległo znacznym zmianom - dwór i rządcówka zostały przebudowane,

z zabudowań folwarcznych zachowała się okazała obora z czerwonej cegły, przeobrażeniom uległa dawna kompozycja parkowa.

10. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną prawną

Na terenie gminy występują obiekty przyrodnicze, które z uwagi na swoje walory posiadają wysoką rangę i powinny zostać objęte ochroną prawną.

10.1 Proponowane pomniki przyrody

Do objęcia ochroną prawną w formie pomników przyrody proponuje się siedem okazów drzew: dąb bezszypułkowy, – 4 szt. położone na skraju lasu we wsi Korytnica , wiąz górski – 1 szt. położony we wsi Podebłocie, grab zwyczajny – 1 szt. położony we wsi Podebłocie i lipa drobnolistna - 1 szt. położony we wsi Jabłonowiec.

10.2. Proponowane utworzenie rezerwatu przyrody

Na terenie gminy Trojanów nie objęto ochroną rezerwatową żadnych terenów.

Rangę rezerwatu posiada obszar ”Górki” o powierzchni około 5 ha położony we wsi Podebłocie. O wysokiej randze tego obszaru stanowi fakt, że jest to unikalny grąd zboczowy z dużym udziałem grabu zwyczajnego, lipy drobnolistnej oraz dębu bezszypułkowego.

10.3.Proponowane utworzenie użytków ekologicznych

Cztery obszary proponuje się do ochrony w formie użytków ekologicznych:

- użytek ekologiczny „Dudki” - obejmuje niewielki , poeksploatacyjny zbiornik śródpolny o obszarze około0,2 ha, położony około 80 m na południe od wschodniej granicy wsi Dudki,
- użytek ekologiczny „Jeziorko” – obejmuje niewielki, poeksploatacyjny zbiornik śródpolny obejmujący obszar 0,3 ha otoczony w niewielkiej odległości lasami, położony 1,3 km na południe od Woli Życki ej o bardzo małym (5 %) stopniu zarośnięcia,
- użytek ekologiczny „Życzyn” – obejmuje duży obszar około1,5 ha i rozciąga się po obu stronach drogi Życzyn – Wola Życka,
- użytek ekologiczny „Murawa Korycka” – obejmuje strome zbocze o powierzchni ok.1,5 ha w odległości 750 m na południowy – wschód od Woli Koryckiej Dolnej.

11. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Rolnictwo w gminie odgrywa podstawową rolę. Powierzchnia użytków rolnych, według geodezyjnego wykazu gruntów, wynosi 10800 ha. W strukturze użytków rolnych 76,1% zajmują grunty orne, 17,7% trwałe użytki zielone, 1,3% sady, 3,4% grunty zabudowane, 1,0% stawy i 0,5% rowy.

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG w Puławach wynosi dla gminy 62,8 pkt i jest zbliżony do średniego w województwie mazowieckim (66 pkt).

Struktura gruntów według klas bonitacyjnych potwierdza ich niezłą jakość. Gleby klas bonitacyjnych: V, VI i VIz stanowią 35,2% ogólnej powierzchni gruntów ornych i 41,1% użytków zielonych, zaś klas III i IV – 64,7% gruntów ornych i 58,9% trwałych użytków zielonych. Grunty klas I i II praktycznie w gminie nie występują (5 ha gruntów ornych klasy II). Jakość gleb ilustruje mapa 1.

Gmina posiada przeciętną strukturę obszarową indywidualnych gospodarstw rolnych. Na ogólną liczbę[1] 1213 gospodarstw – 24 stanowiły działki rolne o powierzchni do 1 ha UR, 447 gospodarstwa 1-5 ha, 515 – gospodarstwa 5-10 ha, 144 – 10-15 ha i 83 – 15 ha i więcej. W użytkowaniu gospodarstw rolnych było 11382 ha gruntów ogółem, w tym 8973 ha użytków rolnych. Należy zwrócić uwagę, że ujęta w spisie rolnym powierzchnia użytków rolnych jest o ponad 1800 ha mniejsza niż w geodezyjnym wykazie gruntów.

W 227 gospodarstwach o powierzchni 10 ha i więcej UR koncentrowało się 40,3% ogólnego areału użytków rolnych. Na 1 gospodarstwo łącznie z działkami przypadało 9,38 ha powierzchni ogółem, w tym 7,40 ha użytków rolnych.

[1] Według PSR 2010

Mapa 1. Mapa glebowo - rolnicza

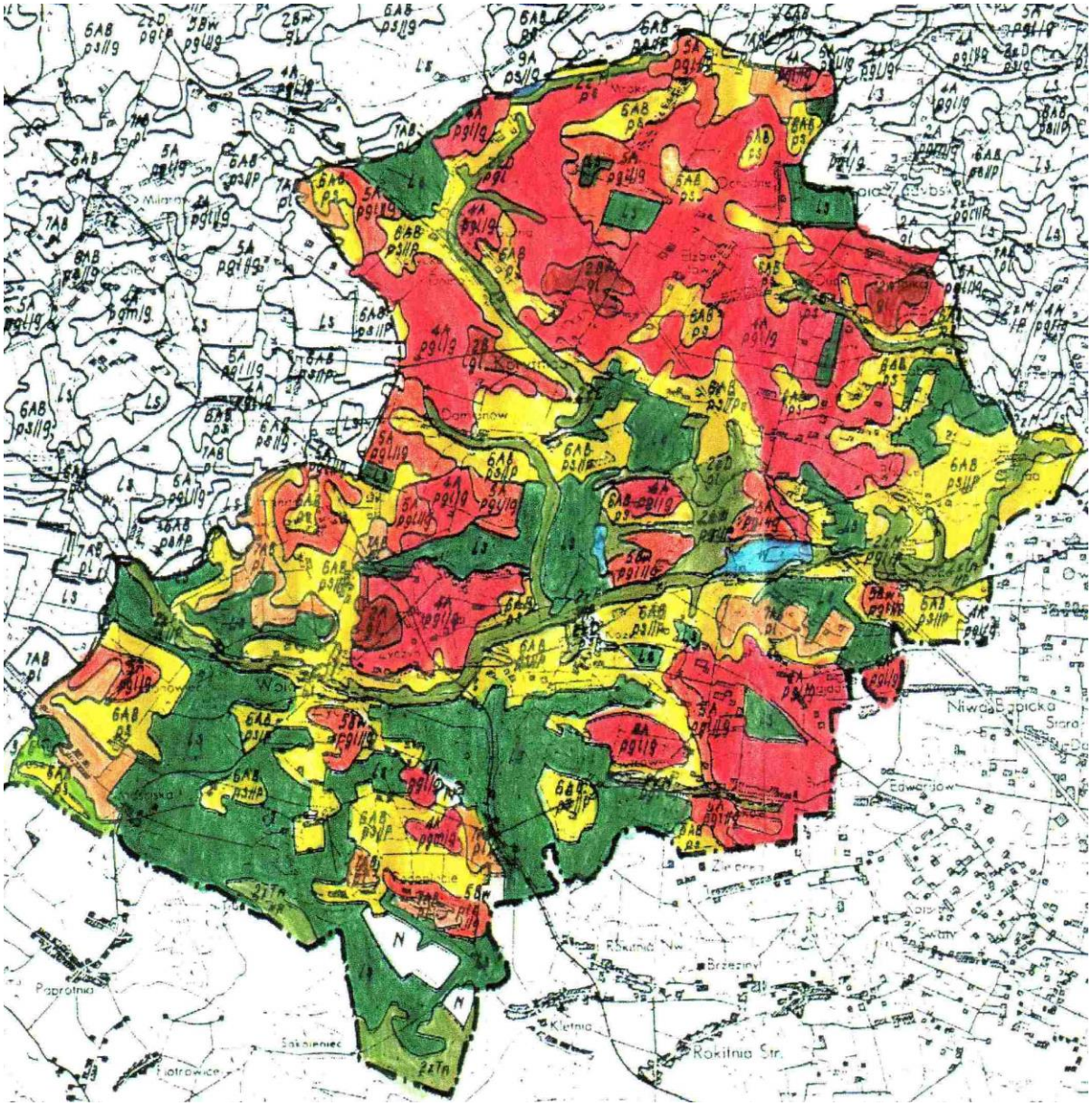

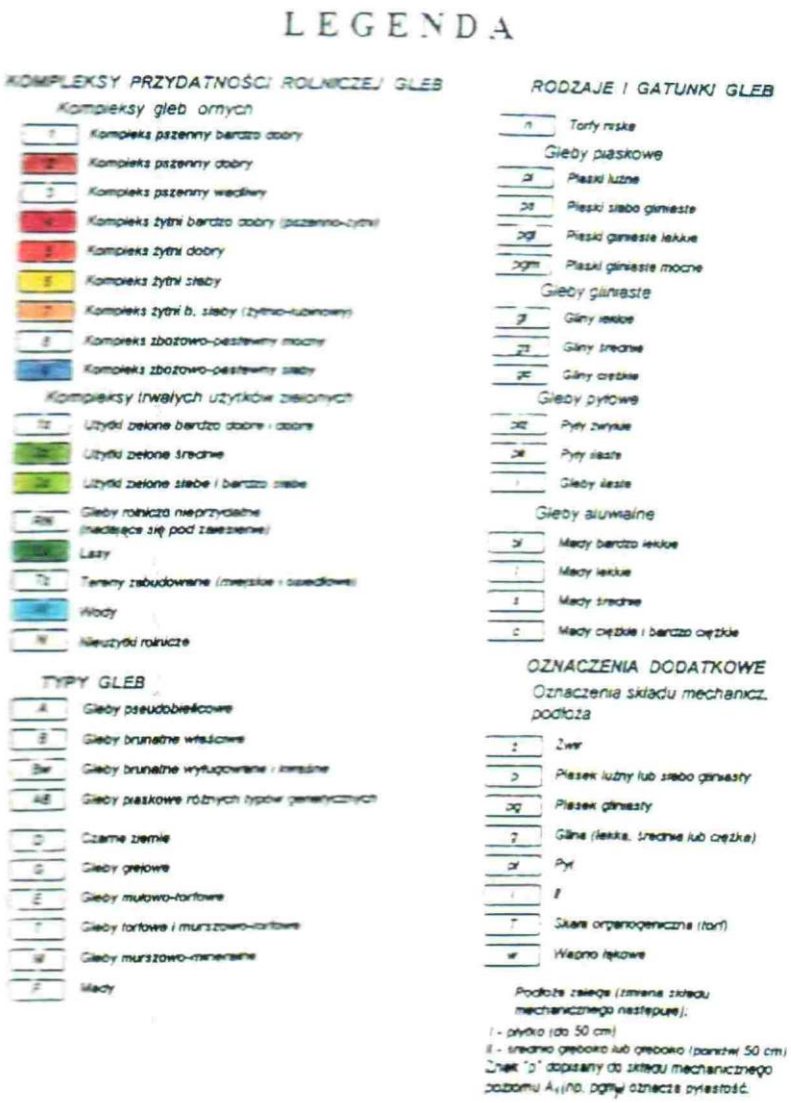

Źródło: Mapa glebowo - rolnicza IUNG Puławy

W 52 gospodarstwach występowały grunty ugorowane o łącznej powierzchni 89,5 ha. Skala tego zjawiska jest w gminie Trojanów (na tle innych gmin) niewielka.

94 gospodarstwa posiadało sady o łącznej powierzchni 41,20 ha, 17 gospodarstw warzywa o powierzchni 7,4 ha, a 262 ogrody przydomowe o łącznej powierzchni 17,7 ha. Można więc uznać, że sadownictwo i warzywnictwo odgrywa w gminie marginalną rolę.

W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż. Według danych PSR z 2010 r. zboża uprawiane były na powierzchni 5645 ha, co stanowiło 84,3% powierzchni zasiewów. Powierzchnia pod ziemniakami wynosiła zaledwie 170 ha, co stanowiło 2,5% ogólnej powierzchni zasiewów. Marginalną rolę odgrywają rośliny przemysłowe.

Zużycie nawozów mineralnych[2], wynoszące 85,8 kg NPK i 28,5 kg CaO na 1 ha należy uznać za przeciętne.

Gmina charakteryzuje się[3] wysoką obsadą bydła (71,0 sztuk/100 ha UR, w tym krowy 36,4 sztuk/100 ha UR) i trzody chlewnej (97,4 sztuk/100 ha UR). Na 1213 indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie zaledwie 639 (52,7%) posiadało bydło, 527 (43,4%) trzodę chlewną i aż 310 (25,6%) nie posiadało żadnych zwierząt gospodarskich.

Gmina należy do nieźle wyposażonych w ciągniki i maszyny rolnicze. W gminie było między innymi[4]: 1104 ciągniki rolnicze, 34 samochody ciężarowe, 129 kombajnów zbożowych i 52 kombajny ziemniaczane. Na 1 ciągnik przypadało 8,7 ha użytków rolnych.

Wyniki Powszechnego Spisu Rolniczego z 2010 r. wskazują na następujące tendencje w stosunku do spisu z 2002 roku:

- zmniejszenie ogólnej liczby gospodarstw rolnych z 1646 do 1213,
- zmniejszenie spisanej powierzchni ogólnej gruntów w gospodarstwach rolnych z 12,2 do 11,4 tys. ha, w tym powierzchni użytków rolnych z 9,6 do 9,0 tys. ha,
- zwiększenie: pogłowia bydła ogółem z 5120 do 6368 sztuk tj. o 24,4 %, w tym krów z 3242 do 3265 sztuk tj. o 0,7 %, zmniejszenie pogłowia trzody chlewnej z 17179 do 8742 sztuk tj. o 49,1 % i kur z 12670 do 11848 tys. sztuk tj. o 6,5 %,
- zwiększenie liczby ciągników w gospodarstwach rolnych z 1104 do 1235 sztuk (o 11,9%),
- przytoczone dane wskazują na zmniejszenie niemal o połowę pogłowia trzody chlewnej, a zwiększenie pogłowia bydła (młodego, gdyż liczba krów pozostała na zbliżonym poziomie).

Reasumując można stwierdzić, że gmina Trojanów charakteryzuje się przeciętną jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej i stosunkowo wysokim poziomem produkcji rolnej. Potwierdzeniem wysokiego poziomu produkcji rolnej może być zakwalifikowanie gminy w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego jako obszaru predestynowanego do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu.

12. Leśna przestrzeń produkcyjna

W gminie Trojanów lasy i grunty leśne zajmują 3 732,5 ha. Dodatkowo grunty zadrzewione zajmują powierzchnię 1,61 ha. Wskaźnik lesistości - 24,7 % - jest niższy niż

[2] Według PSR 2010
[3] Według PSR 2010
[4] Według PSR 2002

lesistość powiatu garwolińskiego (30,1%) i Polski (29,2%).

Lasy i grunty leśne w gminie Trojanów w 75% stanowią własność prywatną, w 24 % - własność Skarbu Państwa. Pozostałe to lasy i grunty leśne publiczne, w tym lasy publiczne gminne.

Powierzchnia lasów na terenie gminy Trojanów według form własności

Lasy ogółem 3 732,5 ha w tym:

- lasy prywatne 2800,0 ha
- lasy publiczne 932,5 ha z tego : lasy Skarbu Państwa 902,0 ha i lasy gminne- 2,0 ha.

Lasami państwowymi na terenie gminy administruje Nadleśnictwo Garwolin.

Nadleśnictwo sprawuje też nadzór nad lasami prywatnymi na mocy porozumienia ze Starostą Powiatu Garwolińskiego.

Dominującym gatunkiem w lasach Nadleśnictwa Garwolin, w tym gminy Trojanów, jest sosna zajmująca ok. 80% powierzchni leśnej. Kolejnym gatunkiem jest dąb – 10% powierzchni, następnie brzoza oraz olsza. Pozostałe gatunki (osika, świerk, modrzew, topola, grab, jesion, lipa, klon) zajmują łącznie 1% powierzchni leśnej. Podszyt tworzą: kruszyna, jarząb, bez koralowy, jałowiec i czeremcha amerykańska, a w runie dominują: borówka, jeżyna, szczawik zajęczy, paprocie i trzcinnik piaskowy.

W Nadleśnictwie Garwolin dominują bory świeże (ok. 40% powierzchni leśnej), bory mieszane zajmują blisko 24% powierzchni, lasy mieszane – 16%, lasy – 17%, olsy i łęgi – ponad 3%.

Układ klas wieku drzewostanów przedstawia się następująco: dominują drzewostany w III (41-60 lat) i IV (61-80 lat) klasach wieku, które zajmują łącznie 55% powierzchni leśnej. Najliczniej reprezentowane są drzewostany w wieku 41 -60 lat.

Lasy Nadleśnictwa Garwolin cechuje wysoka odporność na niekorzystne czynniki środowiskowe. W Planie Urządzenia Gospodarstwa Leśnego Nadleśnictwa Garwolin lasy państwowe w gminie Trojanów zakwalifikowano do lasów I strefy słabych uszkodzeń od przemysłu. Lasy te zaliczane są jednocześnie do I kategorii (najwyższej) zagrożenia pożarowego. Pod względem przydatności do rekreacji lasy w gminie Trojanów uznaje się jako średnio przydatne na tego rodzaju wykorzystanie.

Większe kompleksy znajdują się w południowo-zachodniej części gminy między Życzynem, Więckowem i Podebłociem oraz w środkowej części gminy. Najmniejsza lesistością charakteryzuje się północna część gminy.

Największe, zwarte kompleksy lasów prywatnych występują w zachodniej i środkowej

części gminy, gdzie położone są lasy m.in. wsi Kruszyna, Podebłocie, Jabłonowiec, Kozice, Trojanów, Wola Życka. Na pozostałym obszarze gminy lasy prywatne są bardziej rozdrobnione, tworząc niewielkie kompleksy leśne.

Większe uroczyska lasów państwowych to: Podebłocie, Stasin i Wilcze Grądy.

Pozostałe uroczyska lasów państwowych to także małe kompleksy leśne wśród lasów prywatnych lub przylegające do nich.

W zależności od głównych zadań, jakie lasy spełniają, dzieli się je na dwie grupy: **lasy ochronne i lasy gospodarcze.**

Na terenie gminy Trojanów uznano za **ochronne** w kategorii:

- lasy uszkodzone przez przemysł - lasy na powierzchni 332,88 ha, w oddziałach 118-136Ur. Podebłocie,
- lasy na stałych powierzchniach badawczo-doświadczalnych - lasy o powierzchni 21,86 ha, w oddziałach 124a i 125b Ur. Podebłocie,
- lasy wodochronne - lasy na powierzchni 165,65 ha, w oddziałach 156-1 60, Ur. Grądy w oddziałach 75-76, Ur. Trojanów,
- lasy glebochronne - lasy na powierzchni 70,08 ha, w oddziałach 142, 143 i 144, Ur. Stasin.

Łącznie lasy ochronne występują na powierzchni 590,47 ha, co stanowi 71,7 % lasów państwowych gminy. Pozostałe lasy państwowe, jak również wszystkie lasy niepaństwowe, to lasy grupy II czyli lasy **gospodarcze.**

Lasy w gminie Trojanów zarówno państwowe jak i niepaństwowe można uznać za przydatne do rekreacji w postaci swobodnej penetracji połączonej ze zbieractwem. Szczególnie przydatne do rekreacji są duże kompleksy leśne położone w zachodniej części gminy. Lasy te występują na siedliskach borowych, w III i IV klasie wieku. Takie lasy charakteryzują się sprzyjającym do wypoczynku mikroklimatem, ciekawym drzewostanem i runem oraz dużą odpornością na antropopresję.

13. Stan środowiska przyrodniczego i jego zagrożenia

Do głównych zagrożeń poszczególnych komponentów środowiska, powstających na terenie gminy należą:

- brak kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków
- brak nadzoru nad stanem technicznym urządzeń służących do magazynowania nieczystości ciekłych,
- brak nadzoru nad częstotliwością opróżniania zbiorników na nieczystości ciekłe,
- zakwaszenie gleb oraz chemizacja rolnictwa,

- oddziaływanie sieci komunikacji drogowej, szczególnie drogi krajowej nr 17,
- nieprawidłowe składowanie odpadów ,
- emisja zanieczyszczeń do powietrza oraz wód powierzchniowych,
- rozpraszanie zabudowy,
- zabudowa koryt cieków,
- melioracje, w tym stawy hodowlane.

VI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. Ogólna charakterystyka środowiska kulturowego

1.1.Osadnictwo

Wczesnośredniowieczne osadnictwo na terenach, na których położona jest obecna gmina Trojanów, krystalizuje się i zagęszcza stosunkowo wcześnie. W okresie powstawania państwowości polskiej, na terenach południowego Mazowsza prawobrzeżnego i ziemi stężyckiej, do której przynależał obszar dzisiejszej gminy Trojanów, osadnictwo rozprzestrzeniało się najpierw wzdłuż Wisły a następnie posuwało się w kierunku wschodnim. Dlatego we wczesnym średniowieczu powstają tu osady leśne a następnie targowe i erygowane są parafie. Jedna z najstarszych parafii w tym regionie powstała w Korytnicy. Już pod datą 1326 jest ta parafia wymieniona w wykazie świętopietrza, a także powtarza ją Długosz w "Liber beneficiorum", wzmiankując również o istnieniu drewnianego kościoła, który zapewne przetrwał aż do pożaru w 1775 roku.

1.2.Zabytkowe układy komunikacyjne

Do najstarszych i najważniejszych w przeszłości dróg przebiegających przez teren obecnej gminy, był średniowieczny trakt wiodący znad Wisły do Żelechowa, zgodny z kierunkiem kolonizacji mazowieckiej tych terenów. Droga ta przebiegała od Pawłowic poprzez Życzyn, Damianów, Korytnicę do Żelechowa. Duże znaczenie w okresie późniejszym miał szlak na kierunku południe-północ przebiegający przez takie miejscowości jak: Dęblin, Brzeziny, Trojanów, Korytnica, Wola Korycka, Sokół do Łaskarzewa. Przełomowe znaczenie, miało wytyczenie w roku 1835 arterii warszawsko-lubelskiej o randze krajowej, przechodzącej przez Żabiankę oraz w pobliżu Trojanowa, Korytnicy, Woli Koryckiej. Szlak ten zdominował okoliczne trakty i utrzymał swe pierwszorzędne znaczenie do dnia dzisiejszego.

1.3.Architektura sakralna

Zabytki sakralne reprezentują murowane kościoły w Korytnicy i Dębówce. Kościół w Korytnicy wzniesiono w latach 1919 -K 1926, wg projektu znakomitego architekta Józefa Piusa Dziekońskiego. Wybudowany na planie krzyża łacińskiego, trójnawowy z transeptem oraz dwoma wieżami od frontu. W kościele tym został zrealizowany pełny program bazyliki. Dzięki harmonijnej artykulacji poszczególnych brył oraz wertykalnym wieżom, świątynia ta posiada niezwykle interesującą sylwetkę, widoczną ze znacznych odległości.

Kościół parafialny (zwany Życzyn) w Dębówce, pochodzący z 1949 r., będący głównym obiektem w zespole ze starodrzewem, jest w sferze zainteresowania konserwatorskiego. Należy do budowli bezwieżowych o skromnym programie realizacyjnym, choć posiada układ trójnawowy. Wyższa nawa główna, posiada własne oświetlenie poprzez prostokątne, półkoliście zakończone okna, natomiast nawa boczna poprzez okna okrągłe. Wyróżnikiem w bryle kościoła jest ażurowo opracowana sygnaturka w zwieńczeniu fasady, będąca namiastką wieży kościelnej.

1.4.Zespoły rezydencjonalne i folwarczne

Na terenie gminy zachowały się, choć w różnym stopniu, zespoły dworskie i folwarczne. Do najobszerniejszych zespołów rezydencjonalnych należy założenie dworskie z częścią folwarczną w Trojanowie. Miejscowość znana od XVI wieku. W 1508 r. Trojanów i Piotrowice stanowiły własność braci z Trojanowa. W 1569 r. wymieniani są Trojanowscy. Na przełomie XVIII i XIX w. właścicielami majątku byli Mędrzeccy, dla nich założono park. W 1868 r., gdy dobra należały do rodziny Ordegów, wzniesiono dwór, zapewne wg proj. arch. Bolesława Podczaszyńskiego. Zasadniczo założenie parkowe opiera się na układzie swobodnym, choć występują też w jego kompozycji elementy geometryczne, którymi są przede wszystkim aleje. Przy części rezydencjonalnej funkcjonuje część gospodarcza z takimi obiektami, jak: rządcówka, obora-stajnia, obora-chlewnia, magazyn zbożowy.

Dość dobrze zachowane założenie rezydencjonalne z murowanymi budynkami i parkiem, znajduje się w Korytnicy. Dwór został wzniesiony w 2 poł. XIX w., w stylu klasycystycznym. Posiada typową dla dworów bryłę: parterowy z częścią środkową dwukondygnacyjną oraz portykiem kolumnowym na osi od frontu, podkreślającym reprezentacyjność budowli. Główną osią kompozycyjną i widokową założenia, jest oś alei wjazdowej przechodząca przez środek dworu, polanę otoczoną luźno rosnącymi drzewami oraz staw z wyspą na jej zamknięciu.

Dawne założenie dworskie, w Dębówce, uległo znacznym zmianom. Powstało w końcu XIX w. i obejmowało: dwór, park, zabudowania folwarczne, czworaki, ogrody warzywne, sady oraz las. Dwór i rządcówka zostały przebudowane. Z zabudowań

folwarcznych zachowała się okazała obora z czerwonej cegły. Przeobrażeniom i zatarciu uległa dawna kompozycja parkowa, z której pozostały fragmenty dwóch alei i nasadzenia: lip drobnolistnych, kasztanowców białych, olsz czarnych, brzóz brodawkowatych, a z iglaków - modrzewie.

Do skromnych siedzib ziemiańskich należy założenie w Podebłociu z murowanym dworem przy obecnej szkole. W założeniu tym na uwagę zasługuje liczny starodrzew, wśród którego dominują: klony jawory, lipy drobnolistne, graby pospolite, brzozy brodawkowate, kasztanowce białe, robinie akacjowe, sosny pospolite.

1.5.Budownictwo

Wśród historycznych obiektów mieszkalnych, zdecydowaną większość stanowią budynki drewniane. W zabudowie zagród wiejskich na terenie gminy Trojanów, typowe rozwiązanie sprowadza się do założenia na planie prostokąta, składającego się z kilku podstawowych budynków: domu mieszkalnego, budynków inwentarskich, spichlerza i stodoły. W obiektach wchodzących w skład siedliska, występuje głównie konstrukcja zrębowa. Podstawę konstrukcji stanowi podwalina zwęgłowana na obłap lub na nakładkę z zamkiem, posadowiona na kamieniach polnych lub ceglanej podmurówce. Od góry konstrukcję zrębu spinają oczepy związane na nakładkę z zamkiem oraz zacięte w oczepie belki stropowe ułożone w poprzek budynku. Więźba dachowa konstrukcji krokwiowo - jętkowej, krokwie zaczopowane w opasce, oczepie lub belkach stropowych. W zdecydowanej większości budynków występuje zewnętrzny szalunek. Konstrukcja sumikowo - łątkowa do wznoszenia zrębu nie jest spotykana. Ten rodzaj konstrukcji stosowano do osadzenia okien i drzwi, zwłaszcza w okresie międzywojennym.

Przeważa typ domu szerokofrontowego, dwutraktowego o dośrodkowym układzie pomieszczeń, np.: dom nr 16 w Korytnicy, dom nr 11 w miejscowości Ochodne, domy nr nr 16 i 19 w Piotrówku, dom nr 60 w Woli Koryckiej Dolnej. Rzadziej spotyka się domy o symetrycznym rozplanowaniu wnętrz , np.: dom Nr 37 w Korytnicy, dom nr 25 w Podebłociu, oraz o pseudosymetrycznym układzie, np. dom nr 70 w Trojanowie. Zasadniczo na terenie gminy występuje dwa rodzaje dachów: dwuspadowe - najczęściej spotykane, np.: dom nr 16 i 37 w Korytnicy, domy nr nr 7 i 32 w Więckowie, dom nr 81 w Życzynie; naczółkowe - mniej licznie spotykane, np.: dom nr 1 w Rudzie, dom nr 70 w Trojanowie . W wielu domach datowanych od początku XX wieku do lat 30 - XX wieku występują dekoracyjnie opracowane szczyty, listwy podokapowe, nadokienniki, ganki itp. Do tej grupy obiektów należy m.in.: dom nr 37 w Korytnicy.

1.6.Zabytki techniki

Spośród licznych niegdyś na terenie gminy Trojanów zabytkowych obiektów techniki, przetrwało ich do dnia dzisiejszego stosunkowo niewiele. Najstarszym i najlepiej zachowanym obiektem w tej grupie zabytków jest młyn wodny w miejscowości Trojanów-Grąd, wzniesiony na przełomie XVIII/XIX wieku. Wybudowany z zastosowaniem konstrukcji zrębowej oraz częściowo sumikowo-łątkowej. Pierwotnie napędzany był na dwa koła wodne zastąpione po I wojnie światowej na jedną turbinę a następnie w roku 1947 przystosowany do napędu elektrycznego. Wśród zachowanych urządzeń na .uwagę zasługuje: pędnia główna, łuszczarka "Mars", dwa mlewniki walcowe, maszyna do łamania kaszy, jagielnik cepowy, odsiewacze graniaste. Proces technologiczny przebiegał następująco: zboże ze skrzyni zasypowej w parterze, podawane była elewatorami na górę do czyszczenia na "Trygier", potem spada poprzez magnes na obłuskiwacz Mars. Zboże po oczyszczeniu na "Marsie" spada do podnośnika pojedynczego, który wynosi go na odsiewacze, cylinder i śrudcylinder, na których oczyszcza się z łuski, która wcześniej nie została oddzielona. Z odsiewacza zboże to nadaje się do przemiału, spada do jednego ze zbiorników tzw. "zasieków". Z nich spada na mlewniki walcowe, popularnie zwane walcami. Spod walców podnośnikiem pojedynczym dostarczane jest na odsiewacz na którym odsiana jest z tego mlewa mąka. Śruta tj. zlot z odsiewacza spada do kolejnego działu zbiornika. Mąka transportowana jest do skrzyni zw. mieszalnikami, z mieszalni spada do worków na parterze. Po przepuszczeniu przez walce pewnej ilości zboża przystępuje się do wymiału śrutu, który przebywa taką samą drogę jak uprzednio omówione zboże, z tym, że zloty z odsiewacza kieruje się do pustego działu zbiornika. Kolejne odsiewanie odbywa się na odsiewaczu, otrzymujemy mąkę "pośledniejszą". We młynie zainstalowane też było w dolnej kondygnacji na podwyższonym pomoście, złożenie kamieni. Dzisiaj z tego złożenia pozostały niektóre elementy obudowy oraz kamienie przechowywane luzem. Pierwotnie złożenie kamieni osadzone było w łubiach drewnianych z drewnianymi obejmami, drewnianą pokrywą i kolistym drewnianym gniazdem. Nad złożeniem kamieni zamocowano kosz zasypowy zboża. Kamienie "francuzy" napędzane przekładnią z pędni głównej. Zboże z kosza zasypowego osuwało się przez trzęsacz w otwór (oko) środkowej części złożenia kamieni młyńskich. Pod wpływem siły odśrodkowej, wywołanej ruchem obrotowym bieguna względem nieruchomego leżaka, zboże przesuwało się ku zewnętrznym częściom złożenia. Pod wpływem wzrostu prędkości liniowej, zboże było coraz dokładniej mielone. Przy przerobie zboża na śrutę dokonywano jednorazowego przemiału. Śruta wysypywała się spod kamieni do skrzyni, ustawionej na parterze.

Z końca XIX wieku pochodzą młyny wodne z Dębówki i miejscowości Mika, niestety już

dzisiaj w stanie ruiny. Wzniesiono je z zastosowaniem konstrukcji słupowo-ramowej i osadzono na pionowych palach wbitych w ziemię. Pierwotny napęd młynów stanowiły koła wodne nadsiębierne, później zamienione na turbiny. Więcej elementów z założenia młyńskiego zachowało się przy młynie w Mice, m. in.: murowane fundamenty, upusty, cała murowana komora turbiny, a w niej kompletna turbina Francisa, na którą spadała woda pionowo w dół i była znacznie wydajniejsza od koła wodnego.

1.7.Cmentarze

Do zabytkowych nekropoli na terenie gminy zalicza się cmentarze parafialne w Dębówce i Korytnicy. Cmentarz parafialny w Dębowce, założony w l. 20 - XX w., posiada kształt wydłużonego prostokąta. Ogrodzony jest ażurowym murem z cegły silikatowej, z bramą metalową. Zasadniczy elementem kompozycyjnym jest aleja główna wytyczona wzdłuż nekropoli. Cmentarz licznie porasta starodrzew, wśród którego dominują: sosny pospolite, brzozy brodawkowate, klony jawory, dęby bezszypułkowe. Nagrobki sytuowane są jednorzędowo, frontem zwrócone do alei. Znajduje się tu kilka interesujących nagrobków z lat 20 i 30-XX w., mogiła rodziny Kurków wymordowana przez Niemców za przynależność do partyzantki w-czasie ostatniej wojny, pojedyncze groby bohaterów poległych za wolność Ojczyzny oraz mogiły nieznanych żołnierzy polskich z czasu II wojny światowej. Znaczną kwaterę zajmują regularnie sytuowane nagrobki sióstr zakonnych Albertynek. Wśród nagrobków na uwagę zasługuje przede wszystkim granitowy pomnik rodziny Paców - herbu Gozdawa oraz inny piaskowcowy nagrobek rodziny Paców, na którym m.in. wyryto znamienną inskrypcję: "Ś.P. Jerzy Pac, 1.20/ Oddał Życie za Polskę/ 18.IV.1945 r."

Cmentarz parafialny w Korytnicy usytuowany jest naprzeciw kościoła par., w odległości 700 m, w kierunku południowo-wschodnim. Założony na planie trapezu zbliżonego do prostokąta. Ogrodzony murem z pustaków betonowych. Głównym elementem kompozycyjnym jest aleja biegnąca od bramy wjazdowej przez środek założenia. Na cmentarzu zachował się nieliczny zabytkowy drzewostan, m.in. kilka jesionów wyniosłych i sosna pospolita. Nagrobki sytuowane są jednorzędowo, w większości zwrócone frontem do boku frontowego cmentarza i jednocześnie w kierunku kościoła par. Wśród nagrobków występuje wiele cennych obiektów pod względem historycznym i artystycznym, wykonanych z piaskowca, granitu, żeliwa - datowanych na 2 poł. XIX i początek XX wieku. Na cmentarzu znajduje się mogiła, w której leżą powstańcy styczniowi polegli w bitwie pod Korytnicą w roku 1863. Do cenniejszych obiektów zaliczamy również nagrobki: Heleny Lelewel, zm. 1861 r.; Bruno Obrąpalskiego, zm. 1865 r.; rodziny Mikusek, m.in. Grzegorza, zm. 1865 r.; obelisk rodzinny, m.in.: Alfonsa Ordęgi, zm. 1872 r., Piotrusia Grabowskiego, zm. 1873 r., Ludwika Medrzeckiego, zm. 1891

r., Marysi Ordeżanki, zm. 1892 r.; nagrobek Antoniny z Wylazłowskich Obrąpalskiej, zm. 1883 r.; Teodozji z Ludzińskich Bożęckiej, zm. 1884 r.

1.8.Miejsca pamięci

Teren Gminy Trojanów, to również miejsca pamięci narodowej, dokumentujące walkę społeczeństwa gminy z okupantem oraz walkę o wolność i niezawisłość. Do Miejsc Pamięci Narodowej, należy pomnik usytuowany w miejscowości Piotrówek, przy skrzyżowaniu dróg do Więckowa i Trojanowa poświęcony polskim żołnierzom września 1939 r., żołnierzom AK oraz dowódcy AK Marianowi Bernaciakowi. Pomnik został wzniesiony z trzech olbrzymich głazów granitowych, ustawionych piramidalnie. Na górnym głazie zamocowano metalową tablicę z nadlaną inskrypcją: "ŻOŁNIERZOM WRZEŚNIA 1939 r./ ŻOŁNIERZOM ARMII KRAJOWEJ/ POLEGŁYM W WALCE Z HITLEROWSKIM/ OKUPANTEM NA TERENIE GM. TROJANÓW/ W 45 ROCZNICĘ KONSPIRACYJNEJ/ MANIFESTACJI ZORGANIZOWANEJ/ 3 MAJA 1944 r. W LASACH ŻYCZYŃSKICH/ DLA UCZCZENIA KONSTYTUCJI 3 MAJA/ SPOŁECZNY KOMITET I ZBOWID W TROJANOWIE". Na kamieniu dolnym po lewej stronie zamocowano granitową tablicę inskrypcyjną z wyrytym napisem: "23.VI.1946/ W ODLEGŁOŚCI 400 M POLEGŁ NA POLU/ W WALCE Z KBW I UB/ MJR MARIAN BIERNACIAK PS. "ORLIK"/ DOWÓDCA ZGRUPOWANIA/ PARTYZANCKIEGO AK 15 P.P. "WILKÓW'/ WALCZĄCEGO O WOLNOŚĆ POLSKI/ CZEŚĆ PAMIĘCI DOWÓDCY/1 JEGO ŻOŁNIERZY/ W 50-tą ROCZNICĘ". Do innych miejsc upamiętnionych należy skraj drogi pomiędzy Piotrówkiem a Trojanowem, przed Kolonią Kozice od strony południowej. Po zachodniej stronie drogi wzniesiono pomnik z dużego głazu granitowego z metalowym klinem zagłębionym od góry w głazie. Na klinie data: "1946.VI.24", niżej metalowa tablica z nadlaną inskrypcją: "NA TYCH POLACH POLEGŁ/ MJR MARIAN BERNACIAK/ "ORLIK" KOMENDANT ODDZ. PARTYZ./ ZGRUPOWANIA 15 P.P. "WILKÓW AK/ KMDT GRUP DYW. I O.P. WIN.". Dalej wśród pól – krzyż upamiętniający miejsce, w którym poległ „Orlik”.

W Babicach znajduje się pomnik upamiętniający bitwę z hitlerowcami stoczoną 2 lipca 1944 r. przez oddział „Boruty” i Szkołę Podchorążych „Batalionów Chłopskich”, w której poległ Lucjan Zaręba ps.”Grzywacz”.

W Woli Życkiej, w lesie przy drodze Wola Życka – Paprotnia, ustawiono pomnik poświęcony zorganizowanemu w dniu 25 maja 1944 r. przez komendę „Batalionów Chłopskich” – Obwód Garwolin, konspiracyjnemu Świętu Ludowemu.

1.9.Kapliczki, figury i krzyże przydrożne

Licznie na terenie gminy występują kapliczki, figury i krzyże przydrożne, datowane od XIX

do lat 40 - XX wieku. Do okazałych obiektów w tej grupie, należy czteroboczna, pseudokubaturowa, murowana kapliczka, z przeszklonym z trzech stron wnętrzem, w miejscowości Wola Korycka Górna. Charakteryzuje się ściętymi narożami, półkolistymi gzymsami koronującymi i obeliskowym dachem z krzyżem na wierzchołku. Powszechnie spotykamy kapliczki jedno- lub wielokondygnacjowe w formie słupów bądź filarów z wnękami na przedstawienia świętych. Tego typu kapliczki, na terenie gminy Trojanów, często posiadają formy rozbudowane, m.in. poprzez stosowanie zadaszonych arkad w górnej kondygnacji. Wśród nich wyróżniają się przede wszystkim: neobarokowa kapliczka na planie trójkąta w Woli Koryckiej Dolnej; eklektyczna kapliczka na planie kwadratu w Kozicach oraz neogotycka kapliczka na planie trójkąta z figurą Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej w Podebłociu, datowana na początek XX wieku. Najliczniej występują krzyże przydrożne, wykonane z różnych materiałów. Na szczególną uwagę wśród nich zasługuje monumentalny, granitowy krzyż w miejscowości Jagiełła z lat 20-XX w. Do unikatowych już dziś obiektów należą krzyże drewniane, często z dekoracyjnymi detalami, np. w miejscowości Wola Korycka Górna. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne z reguły ogradzane dekoracyjnymi płotkami oraz obsadzane roślinnością średnią i wysoką, nie tylko identyfikują mieszkańców pod względem wyznaniowym, ale stanowią też malowniczy akcent w miejscowym krajobrazie.

2. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

1. Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja w Korytnicy, mur., 1919-1926, proj. arch. Józef Pius Dziekoński, nr rejestru zabytków A-117/581 z dnia 02.04.1962 r.
2. Rządówka w zespole folwarcznym w Dębówce (wł. „Caritas"), mur., (przebudowana), 2 poł. XIX w., nr rej. zab. A-352 z dn. 31.12.1983 r.
3. Budynek folwarczny, gospodarczy w zespole folwarcznym w Dębówce (wł. „Caritas"), pocz. XX w., nr rej. zab. A-891 z dn. 07.12.2009 r.
4. Dwór w Korytnicy, mur., 2 poł. XIX w., nr rej. zab. A - 415 z dn. 22.12.1992 r.
5. Dworzec Życzyn w Podebłociu, drewn., 2 poł. XIX w., nr rej. zab. A-1045 z dn. 24.08.2011 r.
6. Dwór w Trojanowie, mur., 1868 r., nr rej. zab. A - 351 z dn. 31.12.1983 r.
7. Oficyna w zespole dworu w Trojanowie, mur., ok. 1865 r., nr rej. zab. A - 413 z dn. 22.12.1992 r.
8. Park dworski w Trojanowie, XVIII/XIX w., nr rej. zab. A - 351 z dn. 31.12.1983 r.
9. Rządówka w zespole folwarcznym w Trojanowie, mur., 1900 r., nr rej. zab. A - 413 z dn. 22.12.1992 r.
10. Stajnia-chlewnia w zespole folwarcznym w Trojanowie, mur., 1923 r., nr rej. zab. A - 413 z dn. 22.12.1992 r.
11. Stolarnia-chlewnia w zespole folwarcznym w Trojanowie, mur., 1900 r., nr rej. zab. A - 413 z dn. 22.12.1992 r.

12. Spichlerz w zespole folwarcznym w Trojanowie, mur., 1900 r., nr rej. zab. A - 413 z dn. 22.12.1992 r.
13. Magazyn w zespole folwarcznym w Trojanowie, mur., 1900 r., nr rej. zab. A - 413 z dn. 22.12.1992 r.

3.Wykaz obiektów znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków

Wykaz podaje następujące dane: miejscowość, liczbę porządkową, funkcję obiektu, materiał, czas powstania.

Babice

1. Kaplica, drewn., 1 poł. XX w.

Dębówka

2. Kościół parafialny (zwany Życzyn), pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski i św. Antoniego Padewskiego, mur., 1949 r.
3. Cmentarz parafialny, 1920 r.
4. Dwór, mur., (zmodernizowany), pocz. XX w.
5. Park dworski, XIX w.
6. Rządcówka, drewn., (zmodernizowana), poł. XIX w.
7. Młyn wodny, (ruina), drewn./mur., k. XIX w.

Korytnica

8. Cmentarz parafialny, XIX w.
9. Dom nr 16, drewn., k. XIX w.
10. Dom nr 37, drewn., p. XX w.

Mika

11. Młyn wodny,(pozostałości), drewn.,/ mur., 1916 – 1917 r.

Ochodne

12. Dom nr 6, (zmodernizowany) drewn., pocz. XX w.
13. Dom nr 11, drewn., pocz. XX w.
14. Dom nr 16, drewn., k. XIX w.

Piotrówek

15. Dom nr 16, drewn., pocz. XX w.
16. Dom nr 19, drewn., pocz. XX w.
17. Stodoła nr 17, drewn., 1 poł. XX w.

Podebłocie

18. Dwór, mur., 1 poł XIX w.
19. Pozostałości parku dworskiego, XIX w.
20. Dom nr 25, drewn., 1 poł. XX w.
21. Dom nr 35, drewn., 1 poł. XX w.
22. Dom nr 39, drewn., pocz. XX w.
23. Dom nr 40, (zmodernizowany) drewn., pocz. XX w.
24. Dom nr 70, drewn., pocz. XX w.

Ruda

25. Dom nr 1, drewn., pocz. XX w.

Trojanów

26. Dom nr 70, drewn., pocz. XX w.
27. Dom nr 81, drewn., l. 20-XX w.

Trojanów - Grąd

28. Młyn

Więcków

29. Dom nr 7, drewn., pocz. XX w.

30. Dom nr 32, drewn., pocz. XX w.

Wola Korycka Dolna

31. Dom nr 60, drewn., pocz. XX w.

Życzyn

32. Dom nr 81, drewn., pocz. XX

4. Zabytki archeologiczne

Gmina Trojanów nie została dotychczas w całości rozpoznana pod względem nasycenia w zabytki archeologiczne. Programowym, systematycznym badaniom rozpoznawczym i ewidencyjnym poddano obszary AZP nr 68-73 i 68-74 obejmujące okolice Korytnicy, Życzyna i Kozic oraz najbliższe sąsiedztwo drogi krajowej nr 17. Na etapie sporządzania poprzedniego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów również przeprowadzono archeologiczne badania powierzchniowe terenów o charakterystyce najbardziej odpowiadającej osadnictwu starożytnemu i wczesnohistorycznemu. Badaniami wykopaliskowymi objęty został wczesnośredniowieczny kompleks osadniczy w Podebłociu. Wieloletnie badania wykopaliskowe prowadzone tam przez ekspedycję Uniwersytetu Warszawskiego obejmowały grodzisko, trzy osady podgrodowe i dwa cmentarzyska.

Do dnia dzisiejszego na terenie gminy odkryto 63 stanowiska archeologiczne, które wpisano do krajowej i gminnej ewidencji zabytków, natomiast grodzisko w Podebłociu, jako szczególnie cenne, wpisane zostało do rejestru zabytków i objęte ścisłą ochroną konserwatorską. Wśród odkrytych dotychczas faktów osadniczych najliczniejsze są tzw ślady osadnictwa (58), czyli skromne ilościowo znaleziska ruchomych zabytków archeologicznych. Kolejną grupę znalezisk stanowią osady (49), potem cmentarzyska (7) i jedno grodzisko. Większość stanowisk (34) stanowi pozostałość pojedynczego epizodu osadniczego. Trzynaście stanowisk było użytkowanych przez 2 fazy i tyle samo przez 3 fazy – tj odkryto w ich obrębie materiał zabytkowy datowany na dwa lub trzy okresy chronologiczne. Do najdłużej zasiedlanych miejsc należą stanowiska w Kozicach nr AZP 68-73/11, w Kruszynie nr AZP 69-72/26 oraz stanowisko Życzyn AZP 68-73/8.

Lokalizacja stanowisk archeologicznych została przedstawiona na mapie pn. „Uwarunkowania”.

Wykaz stanowisk archeologicznych przedstawia poniższa tabela:

Nr	Miejscowość	nr stanowiska	Chronologia/funkcja	Ilość faz osadniczych
1	Babice	68-74/4	1. średniowiecze - osada; 2. ślad osadnictwa - okres nowożytny	2
2	Babice	68-74/5	1. epoka brązu/wczesna epoka żelaza (kultura łużycka) - ślady osadnictwa; 2. pradzieje - ślady osadnictwa; 3. XVI-XVIII w. - osada	3
3	Damianów	68-73/14	1. okres nowożytny XVII w. – osada otwarta2.okres nowożytny XVI w.- osada otwarta3.Późne średniowiecze – punkt osadniczy	3
4	Damianów	68-73/22	1. Epoka kamienia – punkt osadniczy	
5	Damianów	68-73/23	1. Epoka brązu- epoka żelaza – punkt osadniczy	
6	Damianów	68-73/30	1. Wczesna epoka brązu– punkt osadniczy2.Nowozytność XVI – XVII w. – osada otwarta3.Epoka kamienia – epoka brąz – punkt osadniczy	3
7	Dębówka	68-73/1	1. Epoka brązu – epoka żelaza - cmentarzysko	
8	Dębówka	68-73/3	1. okres nowożytny XVI- XVI w. – osada otwarta	
9	Dębówka	68-73/5	1. okres nowożytny XVI w. – osada otwarta2.Wczesne średniowiecze XI w. – punkt osadniczy	2
10	Dębówka	68-73/7	1. Neolit – punkt osadniczy2.Późne średniowiecze XV w. –punkt osadniczy	2

Nr	Miejscowość	nr stanowiska	Chronologia/funkcja	Ilość faz osadniczych
11	Dębówka	68-73/25	1. okres nowożytny XVII w. – punkt osadniczy2.Wczesne średniowiecze –punkt osadniczy	2
12	Dębówka	68-73/26	1. okres nowożytny XVI-XVII w. – punkt osadniczy2.Późne średniowiecze –punkt osadniczy	2
13	Dębówka	68-73/31	1. okres nowożytny XVI-XVII w. – osada otwarta	
14	Dudki	67-75/28	1.Paleolit górny – ślad osadnictwa2.okres nowożytny XVII w.- ślad osadnictwa3.okres nowożytny XVIII w. - osada	3
15	Dudki	67-75/29	1.Wczesne średniowiecze XII-XIII w.-ślad osadnictwa2.okres nowożytny XVII w.- osada3.okres nowożytny XVIII w. – ślad osadnictwa	3
16	Dudki	67-75/30	1.okres nowożytny XVII w.-ślad osadnictwa2.okres nowożytny XVIII w.- osada	2
17	Jabłonowiec	68-73/17	1. Epoka kamienia – punkt osadniczy2.Nowozytność XVI – XVII w. – osada otwarta3.Wczesne średniowiecze – osada otwarta	3
18	Jabłonowiec	68-73/18	1. Mezolit – punkt osadniczy	
19	Jabłonowiec	68-73/29	1. Epoka kamienia – epoka brązu – punkt osadniczy	

Nr	Miejscowość	nr stanowiska	Chronologia/funkcja	Ilość faz osadniczych
20	Kolonia Korytnica	67-74/9	1. późne średniowiecze/okres nowożytny - osada	
21	Kolonia Korytnica	67-74/10	1. neolit? epoka brązu? - ślad osadnictwa; 2. późne średniowiecze - osada	2
22	Kolonia Korytnica	67-74/11	1. późne średniowiecze - osada	
23	Korytnica	68-73/24	1. Epoka brązu - punkt osadniczy 2.Wczesne średniowiecze – punkt osadniczy	2
24	Korytnica 5	67-73/4	1. pradzieje - osada; 2. XVI-XVIII w. - osada	2
25	Korytnica 6	67-73/5	1. średniowiecze - cmentarzysko; 2. XVI-XVIII w. - osada	2
26	Kozice	68-73/6	1. okres nowożytny XVI-XVIII w. – osada otwarta2.Wczesne średniowiecze XI w.– punkt osadniczy3.Późne średniowiecze XIV –XV w. – Palatium	3
27	Kozice	68-73/11	1. okres nowożytny XVI w. – osada otwarta2.okres nowożytny XVIII w. – punkt osadniczy3.Pradzieje – punkt osadniczy4.Wczesne średniowiecze – osada otwarta	4
28	Kozice	68-73/12	1. okres nowożytny – punkt osadniczy2.Wczesne średniowiecze – punkt osadniczy3.Późne średniowiecze – punkt osadniczy	3

Nr	Miejscowość	nr stanowiska	Chronologia/funkcja	Ilość faz osadniczych
29	Kozice	68-73/13	1. okres nowożytny - punkt osadniczy; 2. średniowiecze - punkt osadniczy; 3. wczesne średniowiecze - punkt osadniczy	3
30	Kozice	68-73/33	1. wczesna epoka żelaza - osada	
31	Kozice	68-73/34	1. wczesna epoka żelaza - ślady osadnictwa; 2. okres nowożytny - ślady osadnictwa	2
32	Kozice	68-74/6	1. pradzieje - ślad osadnictwa; 2. XVII-XVIII w. - osada	
33	Kozice	68-74/9	1. XVII-XVIII w. - osada	
34	Kruszyna	69-72/2	1. okres nowożytny – wieś historyczna	
35	Kruszyna	69-72/25	1. Paleolit – punkt osadniczy	
36	Kruszyna	69-72/26	1. Epoka brązu – epoka żelaza – punkt osadniczy2. okres nowożytny XVII – XX w. – punkt osadniczy3.Wczesna epoka brązu – punkt osadniczy4.Nieokreślony – punkt osadniczy5.Wczesna epoka brązu – punkt osadniczy	5
37	Kruszyna	69-72/27	1. Późne średniowiecze- okres nowożytny - zagroda	
38	Mroków	67-74/8	1. późne średniowiecze - osada	

Nr	Miejscowość	nr stanowiska	Chronologia/funkcja	Ilość faz osadniczych
39	Piotrówek	69-74/1	1. wczesne średniowiecze? - cmentarzysko kurhanowe	
40	Podebłocie	69-73/2	1. wczesne średniowiecze - osada	
41	Podebłocie	69-73/3	1. wczesne średniowiecze - osada	
42	Podebłocie	69-73/4	1. wczesne średniowiecze - cmentarzysko kurhanowe	
43	Podebłocie	69-73/5	1. wczesne średniowiecze - osada	
44	Podebłocie	69-73/6	1. pradzieje - cmentarzysko ciałopalne	
45	Podebłocie	69-73/7	1. pradzieje - cmentarzysko; 2. cmentarzysko - okres nowożytny	2
46	**Podełbocie**	**69-73/1**	**1. Wczesne średniowiecze IX-X w.– grodzisko wczesnośredniowieczne; nr rej. zab. A-451, decyzja z dnia 30.09.1996 r.**	
47	Ruda	68-74/3	1. osada - późne średniowiecze	
48	Skruda	68-74/10	1. wczesna epoka żelaza - ślady osadnictwa; 2. średniowiecze - ślady osadnictwa; 3. okres nowożytny - osada	3
49	Skruda	68-74/11	1. epoka brązu (kultura łużycka) - ślad osadnictwa; 2. wczesna epoka żelaza (KGKl) - ślady osadnictwa; 3. okres nowożytny - osada	3

Nr	Miejscowość	nr stanowiska	Chronologia/funkcja	Ilość faz osadniczych
50	Trojanów	68-74/1	1. osada - późne średniowiecze/okres nowożytny	
51	Trojanów	68-74/7	1. pradzieje - ślady osadnictwa	
52	Trojanów	68-74/8	1. średniowiecze - osada; 2. osada - okres nowożytny	2
53	Wola Korycka Górna	67-73/1	1. późne średniowiecze/okres nowożytny - osada	
54	Wola Korycka Górna	67-73/2	1. późne średniowiecze - osada	
55	Wola Korycka Górna	67-73/3	1. późne średniowiecze/okres nowożytny - osada	
56	Wola Życka	68-73/4	1. okres nowożytny XVI w. – osada otwarta	
57	Żabianka	68-74/2	1. osada - późne średniowiecze/okres nowożytny	
58	Życzyn	68-73/8	1. okres nowożytny XVIII w. – osada otwarta2.okres nowożytny XV- XVII w.- osada otwarta3.Wczesne średniowiecze – punkt osadniczy4.Późne średniowiecze XIII-XVI- punkt osadniczy 5.Epoka kamienia- epoka brązu – punkt osadniczy	5
59	Życzyn	68-73/9	1. Epoka kamienia – punkt osadniczy2.Nowozytność XVI w. – punkt	

Nr	Miejscowość	nr stanowiska	Chronologia/funkcja	Ilość faz osadniczych
			osadniczy	
60	Życzyn	68-73/10	1. Okres wpływów rzymskich - cmentarzysko	
61	Życzyn	68-73/15	1. okres nowożytny XVI-XVII w.- osada otwarta	
62	Życzyn	68-73/16	1. okres nowożytny XVI-XVII w.- osada otwarta, 2.Mezolit – punkt osadniczy, 3.Wczesne średniowiecze- osada otwarta	3
63	Życzyn	68-73/32	1. okres nowożytny - osada; 2. średniowiecze - punkt osadniczy; 3. wczesne średniowiecze - punkt osadniczy	3

Od niedawna archeologia zainteresowała się bliżej grupą znalezisk nowożytnych: pozostałościami karczm, dworów, folwarków, osad, wsi, reliktami staropolskiej sztuki inżynieryjnej. W Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego wymienione są 33 miejscowości i osady leżące w granicach gminy Trojanów a na Topograficznej Karcie Królestwa Polskiego z 1843 r. widnieje większość z istniejących dziś wsi. Do ewidencji gminnej, opartej na wojewódzkiej ewidencji zabytków, dotychczas wpisano tylko jedną wieś historyczną.

Osadnictwo historyczne

lp	Miejscowość	Mapa 1786 r.*	Mapa 1807 r.**	Mapa 1843 r.***	Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego 1880-1902 r.
1	**Babice**	Babice	Babice	Babice	SGKP Tom_I/68

lp	Miejscowość	Mapa 1786 r.*	Mapa 1807 r.**	Mapa 1843 r.***	Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego 1880-1902 r.
2	**Budziska**				SGKP Tom_I/447
3	**Damianów**	Damianów	Damianów	Damianów	SGKP Tom_I/897
4	**Derlatka**				SGKP Tom_II/8; jako część gminy Kłoczew: SGKP Tom_IV/179
5	**Dębówka**		Dębnicki (Młyn)		SGKP Tom_II/27
6	**Dudki**	Dulke	Dutki	Dulki	SGKP Tom_II/208
7	**Elżbietów**			*Kolonia Elżbietów*	SGKP Tom_IV/429
8	**Grąda**		Gronda (Młyn)		
9	**Jabłonowiec**				SGKP Tom_III/350
10	**Jagiełła**		Jadida (Młyn)		
11	**Jasień**		Jasin		

lp	Miejscowość	Mapa 1786 r.*	Mapa 1807 r.**	Mapa 1843 r.***	Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego 1880-1902 r.
12	**Kamianki**		Kumionka	Kamionka	SGKP Tom_III/778 - *Kamionka, pod pozycją 24*
13	**Komory**				SGKP Tom_IV/316
14	**Korytnica**	Korytnica	Korytnica	Korytnica	SGKP Tom_IV/428
15	**Kozice**	Kozice	Koszice	Kozice	SGKP Tom_IV/544 - jako *Koziny*
16	**Kruszyna**				SGKP Tom_IV/742 - *w SGKP Kruszyna Nowa i Kruszyna Stara*
17	**Leonów**				http://dir.icm.edu.pl/Slownik_geograficzny/Tom_V/ - folwark, poz. 16
18	**Majdan**		Maydan	Maydan	SGKP Tom_V/911 - *wymieniony pod num. 105*
19	**Mika**		Mikawna		
20	**Mroków**			*Kolonia Korytnica Mroków*	SGKP Tom_VI/767
21	**Ochodne**				SGKP Tom_VII/365

lp	Miejscowość	Mapa 1786 r.*	Mapa 1807 r.**	Mapa 1843 r.***	Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego 1880-1902 r.
22	**Piotrówek**				SGKP Tom_VIII/214
23	**Podebłocie**		Podoblocie	Podobłocie	SGKP Tom_VIII/440
24	**Ruda**	Ruda	Ruda	Ruda	SGKP Tom_XII/481 - *jako wieś w gm. Trojanów*
25	**Skazówki**				
26	**Skruda**	Skruda		Skruda	SGKP Tom_X/719
27	**Trojanów**	Trojanow	Trojanow	Troianow	SGKP Tom_XII/480
28	**Więcków**				SGKP Tom_XII/481 - *jako wieś w gm. Trojanów*
29	**Wola Korycka Dolna**	Wola Korycka	Wola Koricka	Wola Korytnicka	SGKP Tom_IV/428 - *jako wieś leżąca w pobliżu Korytnicy*
30	**Wola Korycka Górna**	Wola Korycka	Wola Koricka	Wola Korytnicka	SGKP Tom_IV/428 - *jako wieś leżąca w pobliżu Korytnicy*
31	**Wola Życka**	Wola Zycynska	Sziczka Wola	Wola Życzyńska	SGKP Tom_XIV/879 - *jako wieś leżąca w pobliżu Życzyna*

lp	Miejscowość	Mapa 1786 r.*	Mapa 1807 r.**	Mapa 1843 r.***	Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego 1880-1902 r.
32	**Żabianka**		Żabionka	Zabianka	SGKP Tom_XIV/710
33	**Życzyn**	Zyczyn	Sziczin	Życzyn	SGKP Tom_XIV/879

* „Mapa szczególna województwa lubelskiego : zrządzona z innych wielu map miejscowych tak dawniej jak i świeżo odrysowanych tudzież goscincowych i niewątpliwych wiadomości wszystko według reguł geograficznych i obserwacyjnych astronomicznych". Karol de Perthees, Paryż 1786

** “Carte von West-Gallizien : welche auf allerhöchsten Befehl Seiner Kaiserlich Oesterreichischen und Königlich Apostolischen Majestät in den Jahren von 1801 bis 1804 unter der Direction des dermahligen General Majors, und General Quartiermeisters Anton Mayer von Heldensfeld [...] durch den Kaiserl. Königl. Generalquartiermeisterstaab militärisch aufgenommen worden... / gezeichnet, und gestochen von Hieronimus Benedicti.” Antoni Meyer von Heldensfeld, Wiedeń 1808

*** „Carte topographique du Royaume de Pologne”, *Topograficzna Karta Królestwa Polskiego*, Petersburg 1843

Najwcześniejsze ślady osadnictwa w granicach dzisiejszej gminy Trojanów pochodzą już z epoki kamienia. Są one stosunkowo nieliczne biorąc pod uwagę warunki topograficzne sprzyjające osadnictwu paleolitycznemu i mezolitycznemu – znaczna ilość obszarów wydmowych, piaszczystych wyniesień przy dolinach rzecznych i terenach bagiennych. Zadziwiająca jest też śladowa ilość znalezisk z okresu przedrzymskiego i okresu wpływów rzymskich. Ilość osiedli wyraźnie wzrasta od okresu wczesnego średniowiecza. Jest to zapewne związane z funkcjonowaniem znaczącego ośrodka grodowego w Podebłociu. Do

dnia dzisiejszego nie wyjaśniono tajemnicy tzw „tabliczek z Podebłocia” – glinianych ułamków polepy wyrytymi na nich znakami. Zdaniem niektórych badaczy okresu wczesnego średniowiecza, są to najwcześniejsze zabytki pisma oraz najstarsze świadectwa chrześcijaństwa na ziemiach polskich.

Większość z odkrytych dotychczas stanowisk archeologicznych grupuje się wzdłuż rzeki Okrzejki i jej dopływów. Inne skupisko znajduje się w okolicach grodziska w Podebłociu oraz wzdłuż drogi krajowej nr 17. Wyodrębnienie ostatnich dwóch skupisk jest wynikiem stanu rozpoznania terenu a nie rzeczywistego rozkładu przestrzennego dawnego osadnictwa. W granicach gminy Trojanów zlokalizowanych jest wiele terenów o topografii atrakcyjnej dla osadnictwa pradziejowego i wczesnohistorycznego, które jeszcze nie zostały rozpoznane archeologicznie, i w tych rejonach należy spodziewać się kolejnych odkryć.

Zbiorcze zestawienie chronologiczno-funkcjonalne

	osada	**punkt/ślad osadnictwa**	**cmentarzysko**	**grodz**
paleolit	0	2	0	
mezolit	0	2	0	
neolit	0	1	0	
epoka kamienia	0	3	0	
epoka kamienia/epoka brązu	0	4	0	
wczesna epoka brązu	0	3	0	
epoka brązu	0	2	0	

	osada	**punkt/ślad osadnictwa**	**cmentarzysko**	**grodz**
epoka brązu/wczesna epoka żelaza	0	3	1	
wczesna epoka żelaza	1	3	0	
okres wpływów rzymskich	0	0	1	
pradzieje	1	4	2	
wczesne średniowiecze	4	9	1	
średniowiecze	4	6	1	
późne średniowiecze	12	6	0	
okres nowożytny	27	10	1	
Razem	49	58	7	

	1-5 stanowisk		6-10 stanowisk	

5. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym, określenie przez audyt krajobrazowy granic obszarów priorytetowych

Dla obszaru gminy Trojanów Samorząd Województwa Mazowieckiego nie sporządził audytu krajobrazowego oraz nie określił granic krajobrazów priorytetowych.

VII.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Jakość życia obejmuje stopień zaspokojenia potrzeb ludności w zakresie: zatrudnienia, infrastruktury społecznej i technicznej, warunków mieszkaniowych, sposobu spędzania wolnego czasu, itp.

1. Ludność

Liczba ludności gminy według stanu na dzień 31.12.2012 r. wynosiła 7558 osób[5]. Gmina należy do średnio zaludnionych obszarów wiejskich w województwie mazowieckim. Na 1 km^2 przypadało 50 osób.

Gmina charakteryzuje się niewielkim ubytkiem ludności. W dziesięcioleciu 2002-2012 liczba ludności zmniejszyła się o 359 osób tj. 4,5%. Przyrost ludności w tym czasie, mieszczący się w przedziale od 0,6 do 6,0%, odnotowano w dziewięciu miejscowościach. Są to (w kolejności alfabetycznej): Budziska, Dudki, Mroków, Piotrówek, Podebłocie, Ruda, Skruda, Wola Korycka Górna i Żabianka. W pozostałych miejscowościach miał miejsce ubytek do 10% z wyjątkiem Mościsk, Elżbietowa i Derlatki, gdzie był on większy[6]. Liczbę ludności w poszczególnych miejscowościach i zmiany tej liczby w latach 2002-2012 ilustruje mapa 1.

Ubytek ludności jest wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji stałych. W latach 2005-2012 ubytek ludności spowodowany ujemnym przyrostem naturalnym wyniósł 39 osób, a ujemnym saldem migracji 199 osób.

Następstwem ubytku ludności jest zazwyczaj deformacja struktury według płci i wieku. W gminie Trojanów procesy te zachodzą w umiarkowanej skali. W strukturze według płci utrzymuje się niewielka przewaga kobiet (102 kobiety na 100 mężczyzn w latach 2010-2012).

---

[5] Według BDL GUS

[6] Zmiany liczby ludności w przekroju miejscowości są obarczone błędem, gdyż dla roku 2002 przyjęto wyniki NSP (osoby faktycznie stale zamieszkałe) zaś dla roku 2012 osoby zameldowane na stałe, których liczba jest w skali gminy o 148 osób wyższa od faktycznie stale zamieszkałych.

W strukturze ludności według wieku w latach 2002-2012 zmniejszył się udział osób w wieku przedprodukcyjnym z 25,6% do 20,6%, zwiększył się natomiast udział osób w wieku produkcyjnym z 56,0% do 60,2% i osób w wieku poprodukcyjnym z 18,4% do 19,2%. Na koniec 2012 roku w gminie Trojanów udział osób w wieku przedprodukcyjnym był nieco niższy od odpowiedniego wskaźnika w powiecie garwolińskim (21,8%) i znacznie wyższy od średniego w województwie mazowieckim (18,6%), natomiast udział osób w wieku poprodukcyjnym był znacznie wyższy niż w powiecie garwolińskim (16,0%) i województwie mazowieckim (18,6%) i oznacza zaawansowany proces starzenia się ludności w gminie.

Mapa 1. Liczba ludności w 2012 roku i dynamika w latach 2002-2012

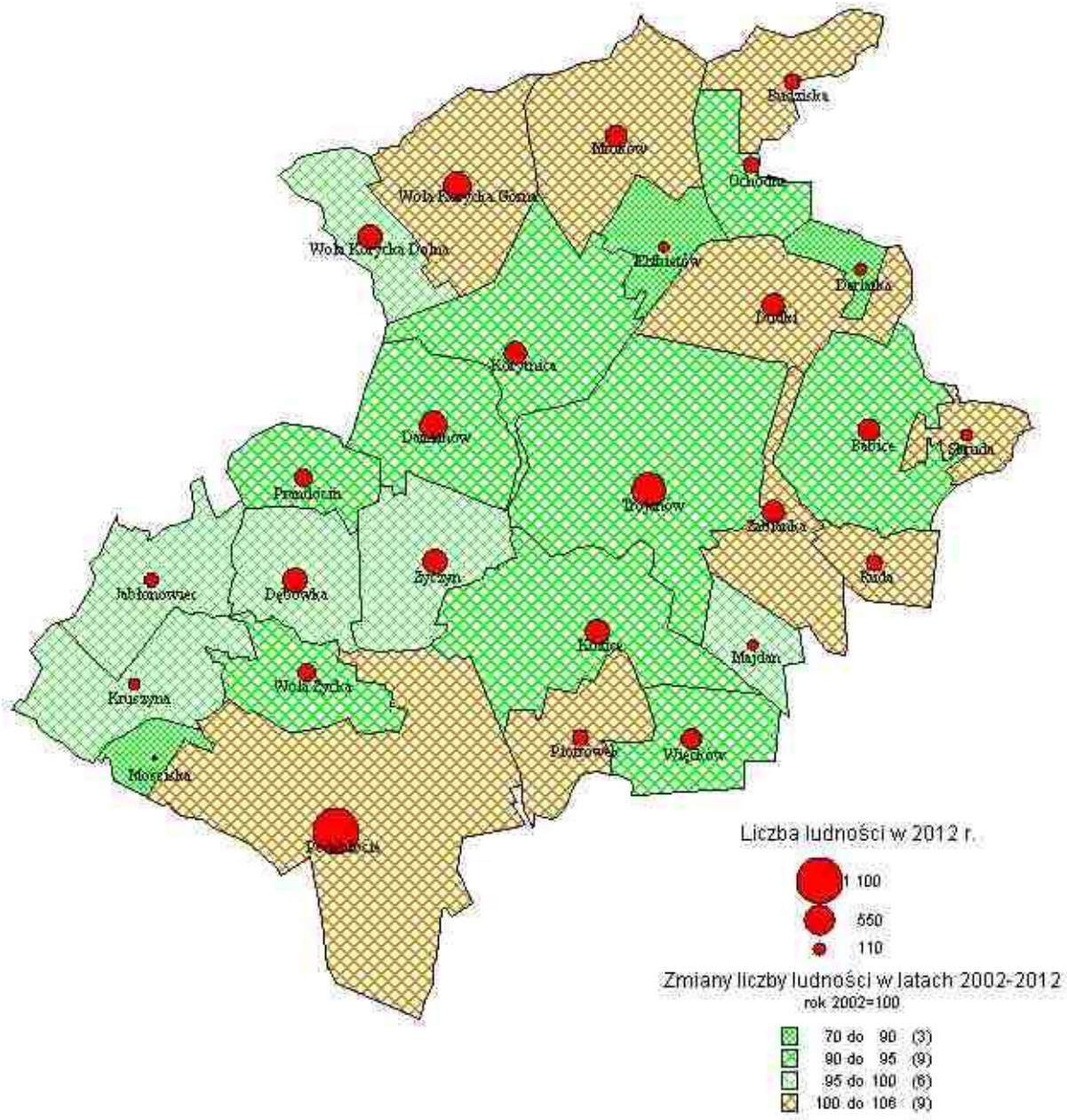

Źródło: Dane za 2002 rok – BDL GUS, za 2012 – ewidencja gminy (osoby zameldowane na stałe), opracowanie graficzne własne.

Analizując strukturę wiekową ludności trzeba zwrócić uwagę na zróżnicowaną liczebność poszczególnych roczników, która wpłynie na zasadnicze zmiany liczebności niektórych grup wieku w przyszłości. Bazując na rocznikach już urodzonych można stwierdzić, że liczebność roczników w wieku szkoły podstawowej zmniejszy się z 482 w 2012 roku do około 447 w 2014 roku, a następnie zacznie się stopniowo zwiększać do 508 w roku 2018. Zmniejszy się liczebność roczników w wieku gimnazjalnym z 281 osób w 2012 roku do 219 w 2017 i dopiero w 2018 roku możliwy jest wzrost do 226 osób roku. Liczba osób w wieku licealnym, która w roku 2012 wynosiła 284 osoby pozostanie stosunkowo stabilna do 2015 roku i dopiero w następnych latach zacznie się stopniowo zmniejszać. Z drugiej strony należy liczyć się ze znacznym zwiększeniem liczebności roczników w wieku poprodukcyjnym, gdyż aktualnie wiek emerytalny osiągają bardzo liczne roczniki urodzone w latach 1945-1955. Spowoduje to zmniejszenie udziału generacji w wieku produkcyjnym.

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy jest stosunkowo wysoki. Wg NSP 2002 (brak nowszych danych) 3,0% ogółu ludności posiadało wykształcenie wyższe, 1,3% policealne, 14,3% średnie, 23,5% zasadnicze zawodowe. Podobnie jak w innych gminach wykształcenie wyższe, policealne i średnie posiada znacznie więcej kobiet niż mężczyzn. Mężczyźni dominują natomiast w wykształceniu na poziomie zasadniczym zawodowym. Należy zwrócić uwagę, że w ostatnich latach poziom wykształcenia mieszkańców poprawia się w zasadniczy sposób.

Według danych NSP 2002 63,7% ludności w gminie Trojanów posiadało własne źródło utrzymania. W tej zbiorowości prawie połowę (44,0%) stanowiły niezarobkowe źródła utrzymania, 29,8% praca poza rolnictwem i zaledwie 26,1% praca w rolnictwie.

2. Osadnictwo

Sieć osadniczą gminy tworzy 27 miejscowości. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości jest bardzo zróżnicowana; zawiera się w przedziale od 13 do 1087 osób[7]. Grupę najmniejszych miejscowości, liczących poniżej 100 mieszkańców, stanowią (w nawiasach liczba mieszkańców): Mościska (14), Elżbietów i Majdan (po 86), Skruda (89) i Kruszna (91). Na przeciwległym biegunie znajdują się: Podebłocie (1087) i miejscowość gminna Trojanów

[7] Liczba mieszkańców zameldowanych na stałe według ewidencji gminy, która w skali gminy w końcu 2012 roku wynosiła 7706 osób i była o 148 osób wyższa od publikowanej przez GUS (GUS publikuje liczbę tzw. faktycznie stałych mieszkańców).

(641 osób tj. 8,3% mieszkańców gminy).

Rozmieszczenie miejscowości na terenie gminy, charakter zabudowy (zwarta, rozproszona) i ich powiązania (kolej, drogi krajowe i powiatowe) ilustruje mapa 2

Mapa 2. Osadnictwo

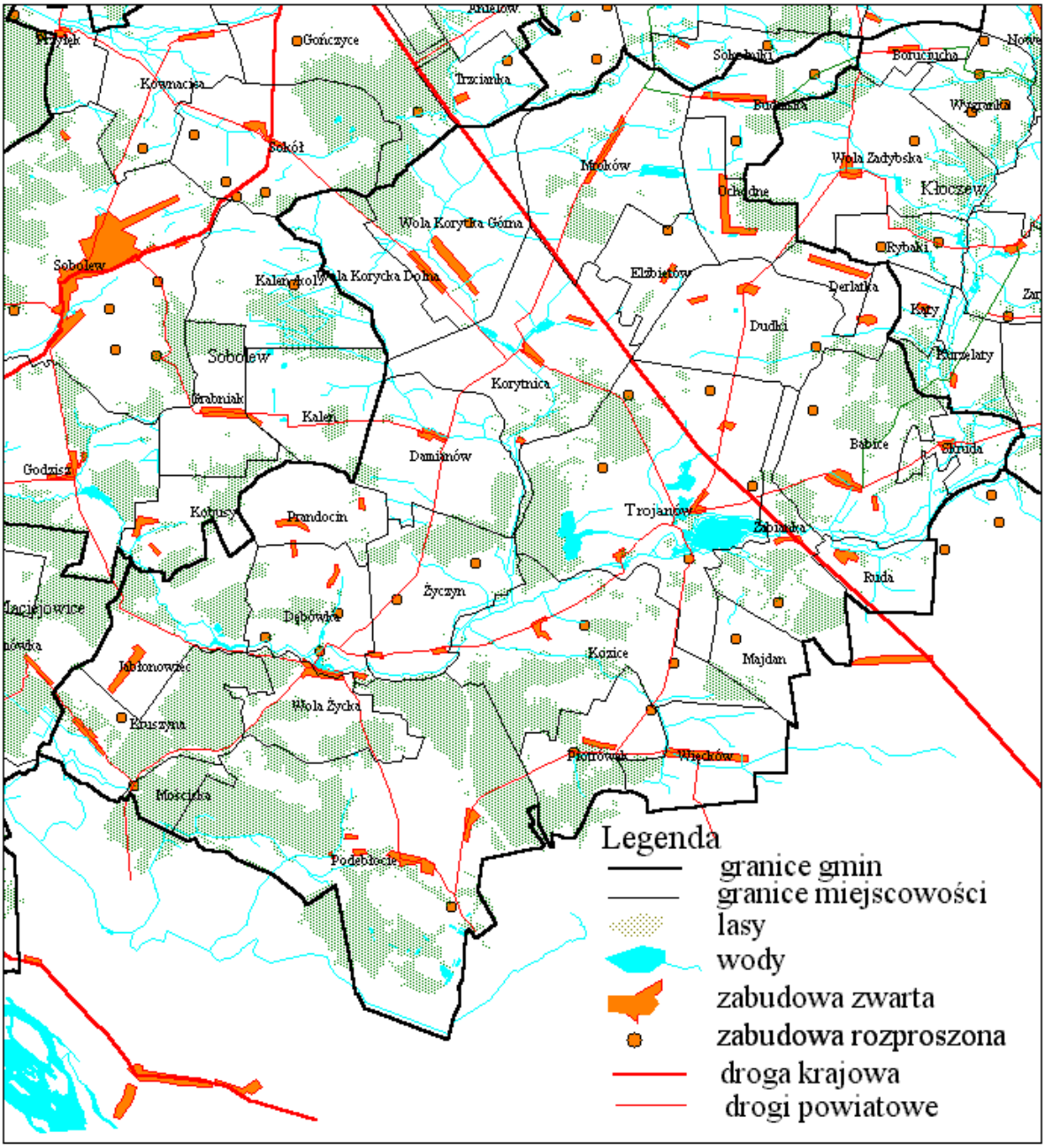

Zamieszczona wyżej mapa pozwala na kilka istotnych spostrzeżeń, a mianowicie:

– większość wsi jest dobrze powiązana z centralnie położoną miejscowością gminną układem dróg powiatowych,

- istotną rolę w powiązaniach zewnętrznych gminy odgrywają przebiegające przez jej teren elementy krajowego systemu komunikacyjnego: droga krajowa nr 17 i linia kolejowa Warszawa-Lublin,
- wsie położone w południowej części gminy mają dobre i stosunkowo bliskie powiązania z ważnymi ośrodkami osadniczymi w województwie lubelskim (Ryki, Dęblin),
- na terenie gminy, obok zwartej zabudowy, występuje licznie zabudowa rozproszona,
- południowa część gminy charakteryzuje się dużą lesistością

3. Aktywność ekonomiczna ludności

Według BDL GUS na koniec 2012 roku na terenie gminy Trojanów było 304 podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON. Ich liczba w latach 2005-2012 ulegała wahaniom; najniższa była w 2006 roku (268), najwyższa w 2012 roku.

Przedstawia to mapa nr 3

Mapa 3. Podmioty gospodarcze w 2012 roku i ich zmiany w latach 2009-2012

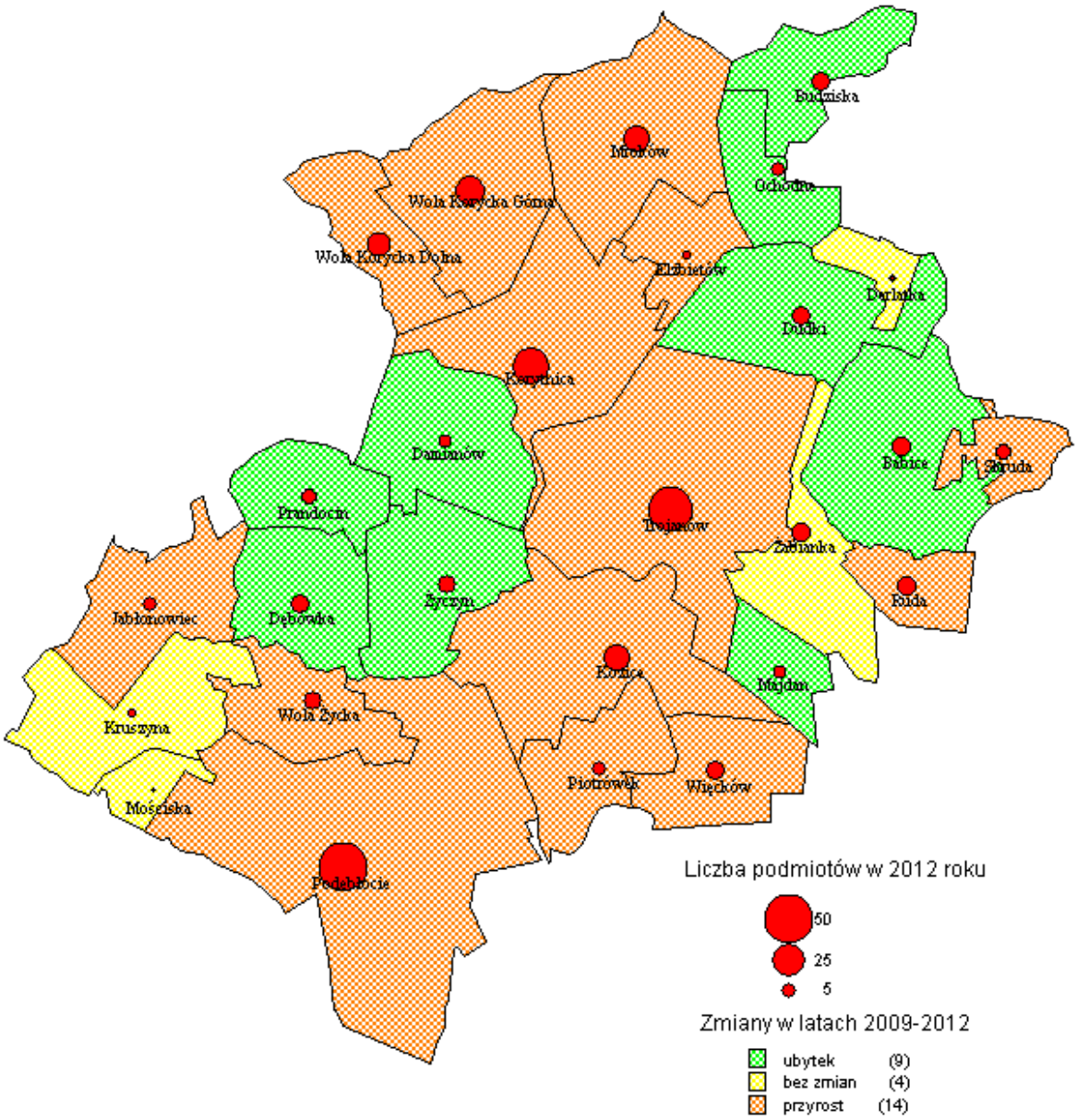

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W przekroju sekcji PKD najwięcej podmiotów działało w handlu (sekcja G) – 92, następnie w budownictwie (sekcja F) – 56, działalności produkcyjnej (sekcja C) - 38 oraz rolnictwie (poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi) i leśnictwie (sekcja A) - 14.

W ujęciu przestrzennym największa liczba podmiotów zlokalizowana jest w największej miejscowości w gminie to jest w Podebłociu - 50, następnie we wsi gminnej Trojanów – 42, Korytnicy – 29, Woli Koryckiej Górnej – 20, Kozicach i Mrokowie – po i Woli Koryckiej Dolnej - 14 (mapa 3).

Dominują podmioty o zatrudnieniu 1-9 osób. Podmiotów o zatrudnieniu 10-49 osób było

w gminie 14: 5 w Trojanowie, 2 w Podebłociu i po jednym w: Babicach, Budziskach, Kozicach, Mrokowie, Więckowie, Woli Koryckiej Dolnej i Woli Koryckiej Górnej.

Na terenie gminy na koniec 2012 roku pracowało 336 osób. Najwyższe zatrudnienie w latach 2005-2012 zarejestrowano w 2008 roku (409 osób). W ciągu ostatnich czterech lat omawianego okresu zatrudnienie zmalało aż o 73 osoby. Według danych z 2006 roku do pracy poza gminę wyjeżdżało 733 osoby, a przyjeżdżało na teren gminy 48 osoby. Skala wyjazdów do pracy poza teren gminy jest więc duża.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła na koniec 2012 roku 277 osób to jest 6,1% osób w wieku produkcyjnym.

4. Komunikacja zbiorowa

Gmina Trojanów posiada korzystny układ komunikacyjny. Tworzą go: linia kolejowa Nr 7 Warszawa-Lublin, droga krajowa nr 17 Warszawa Zakręt – Dęblin – Lublin – Zamość – granica państwa oraz drogi powiatowe i gminne. Zapewniają one mieszkańcom gminy powiązania międzyregionalne, z sąsiednimi gminami województwa mazowieckiego i województwa lubelskiego (gmina Ryki). Mieszkańcy gminy korzystają głównie z komunikacji autobusowej realizowanej przez PKS Garwolin oraz z prywatnych środków transportowych.

5. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Na koniec 2010[8] roku w gminie Trojanów było 2177 mieszkań. Mieszkania te liczyły 8309 izb zaś ich powierzchnia wynosiła194954 m^2. Na jedno mieszkanie przypadało średnio 3,82 izb, 89,6 m^2 powierzchni użytkowej. Na 1 osobę przypadało 25,7 m^2 powierzchni użytkowej mieszkań. Wodociąg posiadało 67,8% mieszkań, łazienkę 57,2%, centralne ogrzewanie 54,3%.

W latach 2005-2012 zasoby mieszkaniowe powiększały się średnio rocznie o około 12 mieszkań to jest około 0,5%.

Pod względem powierzchni użytkowej na mieszkańca warunki mieszkaniowe w gminie można uznać za dobre, natomiast stopień wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje jest w gminie niski, a poprawa pod tym względem w ostatnich latach była nieznaczna.

6. Handel i usługi

Sieć handlową w gminie Trojanów można uznać za dobrze rozwiniętą. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na koniec 2012 roku w dziale handel wynosiła 92. Największymi skupiskami placówek handlowych i usługowych są największe

[8] Ostatnie opublikowane dane w BDL GUS. Dane o zasobach mieszkaniowych z NSP 2011 nie zostały jeszcze opublikowane w przekroju gmin.

miejscowości w gminie to jest Podebłocie i Trojanów. Również sąsiadujące gminy posiadają silne ośrodki, dobrze wyposażone w placówki handlowe i usługowe, umożliwiające obsługę mieszkańców wsi położonych przy granicy gminy.

7. Szkoły. Przedszkola

Na terenie gminy Trojanów funkcjonuje 4 Zespoły Szkół obejmujące Szkoły Podstawowe i Gimnazja (w nawiasach liczba uczniów w roku 2012): w Trojanowie (104+90), Życzynie (79+53), Podebłociu (76+48) i Korytnicy (65+77), Szkoły Podstawowe w: Woli Koryckiej Górnej (56), Więckowie (29) i Budziskach (41) oraz Szkoła Podstawowa z klasami I-III w Damianowie funkcjonująca jako filia Zespołu Szkół w Korytnicy (17).

Liczba szkół oraz ich rozmieszczenie odpowiadają potrzebom mieszkańców gminy. Problemem w organizacji szkół jest zmieniająca się liczba uczniów. W latach 2005-2012 liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie zmalała z 631 do 467, a w gimnazjach z 351 do 268. Jak wynika z przeprowadzonych szacunków – ubytek liczby uczniów w szkołach podstawowych potrwa jeszcze do roku 2014, a w 2015 roku trend ten będzie odwrócony, natomiast w gimnazjach ubytek liczby uczniów potrwa do roku 2017 i będzie znaczny.

Na terenie gminy brak jest przedszkola a funkcjonują oddziały przedszkolne przy wszystkich szkołach podstawowych, do których w 2012 roku uczęszczało 168 dzieci.

8. Zdrowie. Opieka społeczna

W gminie Trojanów funkcjonują trzy ośrodki zdrowia zlokalizowane we wsiach: Trojanów, Korytnica i Wola Życka . Ośrodki są podległe samorządowi terytorialnemu.

W miejscowości Trojanów funkcjonuje apteka.

Ponadto mieszkańcy gminy leczą się w przychodniach i szpitalu w Garwolinie.

Na terenie gminy we wsi Życzyn, z/s w Dębówce, funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej posiadający 77 miejsc, w pełni wykorzystanych. Jego mieszkańcami są niepełnosprawni: dorośli, dzieci i młodzież.

Osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji pomocy udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w miejscowości Trojanów. Ze środowiskowej pomocy społecznej w 2011 rok skorzystało 254 gospodarstwa domowe (898 osób tj. 11,8% ogółu mieszkańców gminy). Ze świadczeń rodzinnych w tymże roku skorzystało 416 rodzin, a kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 2,2 mln zł.

9. Kultura. Sport. Rekreacja

Na terenie gminy funkcjonuje dwie biblioteki i filie, posiadające księgozbiór 20,8 tys. woluminów. W 2012 roku z bibliotek skorzystało 851 czytelników, a liczba wypożyczeń wyniosła 17,3 tys. woluminów. Biblioteki posiadały 13 komputerów z dostępem do Internetu,

w tym 7 dostępnych dla czytelników.

W zakresie sportu działają dwa kluby sportowe posiadające w 2012 roku trzy sekcje i 86 członków, w tym 58 ćwiczących.

Na terenie gminy funkcjonuje Ośrodek Wypoczynkowy „Tęcza" w Jabłonowcu, posiadający 120 miejsc noclegowych sezonowych, z których w 2012 roku skorzystało 1251 osób, a liczba udzielonych noclegów wyniosła 5,8 tys. Ponadto przy drodze krajowej nr 17 są zlokalizowane: motel „Delfin"z 46 miejscami całorocznymi, który w 2012 roku udzielił ponad 2,2 tys. noclegów oraz Zajazd „Laguna" posiadający 20 miejsc noclegowych.

W miejscowości Trojanów funkcjonuje nowo otwarty luksusowy ośrodek wypoczynkowo – konferencyjny SPA „Talaria" posiadający 34 pokoje o wysokim standardzie.

Gmina posiada ofertę atrakcyjnych terenów do różnych form zagospodarowania turystycznego, wypoczynkowego i rekreacyjnego.

10. Łączność

Obsługę mieszkańców gminy w zakresie usług pocztowo – telekomunikacyjnych obsługuje Urząd Pocztowy w Trojanowie i agencja pocztowa w Woli Życ kiej.

11.Administracja

W miejscowości Trojanów są zlokalizowane Urząd Gminy i Bank Spółdzielczy.

VIII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

1. Ustalenia wynikające ze strategii rozwoju gminy do 2022 r.

Dokumentem wskazującym cele i obszary polityki gminy, a także jej potrzeby i możliwości rozwoju jest strategia rozwoju gminy. W 2015 r. została opracowana Strategia Rozwoju Gminy Trojanów na lata 2016- 2022 . Wskazuje ona szanse i możliwości rozwojowe, jak również bariery i zagrożenia jakie występują na terenie gminy Trojanów. Sporządzenie strategii rozwoju ułatwia samorządowi podejmowanie decyzji, w jakim kierunku powinna rozwijać się gmina oraz motywuje do realizacji celów wskazanych w strategii, tak aby obszar był konkurencyjny w stosunku do innych ośrodków samorządowych.

Według strategii rozwoju **wizją gminy Trojanów do 2022 roku jest:**

„Gmina – atrakcyjna turystycznie, czysta ekologicznie , zasobna ekonomicznie dzięki bogatemu dziedzictwu kulturowemu, zmodernizowanej infrastrukturze technicznej oraz turystyce, wykształconym mieszkańcom i ich przedsiębiorczości, przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i gości."

Misja Strategii rozwoju Gminy wskazuje na cel nadrzędny, do jakiego należy dążyć

realizując poszczególne elementy Strategii.

Według strategii rozwoju **misją gminy Trojanów jest:**

„Gmina jest sprzyjającym miejscem życia dla mieszkańców, turystów odwiedzającym gminę oraz gospodarstw rolnych.

To obszar atrakcyjny kulturowo i przyrodniczo , nastawiony na rozwój nowoczesnej infrastruktury, efektywnego rolnictwa i ekologicznych sektorów działalności gospodarczej.

To gmina, która uwzględnia potrzeby oraz dążenia lokalnej społeczności, wychodząc naprzeciw aspiracjom swoich mieszkańców."

Główne priorytety i cele strategiczne wyznaczone w oparciu o wizję i misję gminy zakładają m. in : stworzenie optymalnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w sferze usług, turystyki i rekreacji oraz sektorze rolnym, ochronę istniejących zasobów przyrodniczych, wypracowanie systemu ułatwień w dostępie do usług publicznych szczególnie związanych ze sportem i ochroną zdrowia, stworzenie systemu zachęt inwestycyjnych dla inwestorów zewnętrznych oraz rozwój lokalnej infrastruktury technicznej , głównie dot. systemów gromadzenia i odprowadzania ścieków.

Głównymi problemami obszaru gminy Trojanów są:

- deformacja struktury demograficznej,
- brak gminnej oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji sanitarnej,
- średni stan techniczny dróg gminnych i powiatowych,
- nie w pełni wykorzystanie wysokich walorów przyrodniczych dla potrzeb turystyki i rekreacji.

Korzystnymi cechami obszaru są:

- wysokie walory przyrodnicze,
- występowanie miejsc historycznych i obiektów zabytkowych podnoszących atrakcyjność turystyczną gminy,
- dobra lokalnie jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej i korzystna struktura agrarna indywidualnych gospodarstw,
- dobre połączenia komunikacyjne drogowe i kolejowe zarówno lokalne jak i regionalne i międzynarodowe,
- wyposażenie wszystkich wsi gminy w wodociąg,
- dobry stan obsługi w zakresie telefonizacji i dostępu do internetu,
- dość dobry poziom usług rynkowych i usług publicznych, szczególnie oświaty,
- dobre warunki, w południowo – zachodniej części gminy, do lokalizacji zabudowy

rekreacyjnej i ośrodków wczasowych.

Zgodnie z art.10 ust.1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określenie potrzeb i możliwości rozwoju gminy wymaga opracowania analiz środowiskowych , ekonomicznych i społecznych, a następnie sporządzenia zapotrzebowania na nową zabudowę, bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz możliwości finansowania przez gminę infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i społecznej.

2. ANALIZA ŚRODOWISKOWA

2.1 Uwarunkowania wynikające z ochrony zasobów środowiska przyrodniczego

Gmina Trojanów jest jednostką administracyjną o niskim udziale obszarów prawnie chronionych. Południowo- zachodnia część gminy została włączona do specjalnego obszaru ochrony

Siedlisk sieci Natura 2000- PLH 140033 „ Podełocie". Jego druga część znajduje się w sąsiedniej gminie Stężyca.

Obszar PLH 140033 „ Podebłocie" obejmuje jedno z największych i najlepiej zachowanych mokradeł oraz łąk wilgotnych w pradolinie Wisły.

Na obszarze gminy Trojanów ochroną prawną zostało objętych 5 pomników przyrody we wsiach : Trojanów, Dębówka, Korytnica i Wola Życka.

Istotnymi czynnikami ograniczającymi możliwość lokalizacji nowej zabudowy jest występowanie gleb wysokich klas bonitacyjnych na dużych fragmentach gminy.

Na obszarze gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią w dolinie rzeki Okrzejki oraz obszary osuwiskowe – na fragmentach skarp tej rzeki. Polityka przestrzenna gminy Trojanów musi uwzględnić ograniczenia i zakazy zabudowy dla tych terenów.

Walory przyrodnicze gminy podnoszą zabytkowe parki, dwory i folwarki w miejscowościach Trojanów, Korytnica i Dębówka. Wszystkie obiekty są w dobrym stanie technicznym i nie wymagają rewitalizacji.

2.2 Oddziaływanie na środowisko przyrodnicze

2.2.1.Emisja pyłowo- gazowa do powietrza

Głównym źródłem emisji powierzchniowej są lokalne kotłownie i paleniska domowe tzw. emisja niska. Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł powierzchniowych emitowane są na niewielkie wysokości i mają niekorzystny wpływ na lokalny stan powietrza. Skala tego oddziaływania jest mała i nie wpłynie znacząco na pogorszenie zdrowia ludzi i stanu środowiska.

W przypadku drogi krajowej S- 17 proponowanej do przebudowy, możliwy jest wzrost

emisji spowodowany zarówno poprzez zwiększenie się ruchu tranzytowego, jak również wzrostem wykorzystania transportu drogowego do obsługi terenów zabudowanych i proponowanych do zabudowy.

2.2.2. Emisja hałasu

Wraz z przewidywanym rozwojem terenów o charakterze usługowym i produkcyjnym zwiększy się presja czynników emitujących hałas, w szczególności transportu.

Planowana inwestycja drogowa – droga ekspresowa S-17 spowoduje lokalne, negatywne akustycznie oddziaływanie w czasie budowy, a po jej zakończeniu oddziaływanie to będzie zbliżone do oddziaływania obecnie eksploatowanej drogi krajowej.

2.2.3. Pola elektromagnetyczne

Przez teren gminy przebiega napowietrzna linia elektromagnetyczna o napięciu znamionowym 110 kV.

Plany rozwojowe przedsiębiorstwa dystrybucyjnego PGE Dystrybucja S. A. Oddział Warszawa nie przewidują budowy stacji 110 /15 kV oraz linii wyskoich napięć na obszarze gminy Trojanów.

W związku z planowaną modernizacją obiektów infrastruktury elektroenergetycznej, nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na środowisko, a w szczególności na zdrowie ludzkie.

2.2.4.Wytwarzanie odpadów

Na obszarze gminy nie ma i nie przewiduje się na lokalizacji składowisk odpadów niebezpiecznych oraz lokalizacji środowisk odpadów komunalnych, jak również instalacji do unieszkodliwiania odpadów.

Gmina zobowiązana jest do wypełniania celów, które zostały wyznaczone w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami.

2.2.5.Wprowadzanie ścieków do wód i do ziemi

Na terenie gminy Trojanów nie ma zbiorczych systemów odprowadzania ścieków. Gospodarka ściekowa polega na stosowaniu indywidualnych zbiorników (szamb). Niewielki fragment sieci kanalizacyjnej znajduje się w miejscowości Podebłocie w obrębie osiedla wielorodzinnego (dawnego osiedla wojskowego).

Ścieki z opróżnianych zbiorników oraz osady z przydomowych oczyszczalni ścieków przekazywanie są za pomocą transportu asenizacyjnego do punktu zlewnego nieczystości ciekłych na oczyszczalnie, przede wszystkim do oczyszczalni ścieków w Garwolinie i Sobolewie. Mieszkańcy usuwają ścieki we własnym zakresie.

2.2.6.Zanieczyszczenia i ochrona wód

Teren gminy Trojanów znajduje się w zlewni rzeki Wisły. Wody powierzchniowe (płynące i stojące) zajmują powierzchnię 227 ha, co stanowi 1,5 % powierzchni gminy, w tym:

Tabela 1. Wody powierzchniowe na terenie gminy Trojanów

Lp.	Wyróżnienie	Powierzchnia w ha	Odsetek powierzchni gminy w %
1	Grunty pod stawami	133	0,88
2	Grunty pod rowami	53	0,35
3	Grunty pod wodami płynącymi	37	0,24
4	Grunty pod wodami stojącymi	4	0,03
5	razem	227 ha	1,5%

Główną rzeką jest Okrzejka , będąca prawostronnym dopływem rzeki Wisły oraz jej liczne dopływy, z których największy to rzeka Korytka.

Na terenie gminy występują również wody powierzchniowe stojące – pochodzenia naturalnego (5 niewielkich starorzeczy) i antropogenicznego (5 kompleksów stawów rybnych, 3 tzw. młynówki i kilkanaście drobnych śródpolnych zbiorników).

2.2.7. Jakość wód powierzchniowych

Monitoring jakości wód powierzchniowych rzek płynących przez gminę Trojanów jest realizowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Od roku hydrologicznego 1991/1992 WIOŚ prowadzi system pomiarów, analiz i ocen stanu czystości wód powierzchniowych w oparciu o jednolity program państwowego monitoringu środowiska. Od 2007 roku rozpoczęło się wdrażanie nowego systemu oceny jakości wód zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), którego najważniejszym założeniem jest oparcie oceny stanu wód o elementy biologiczne oraz wspierające je elementy fizykochemiczne. Według WIOŚ, wody rzeki Okrzejki miały 2009r. III klasę elementów biologicznych. Wody rzeki Okrzejki otrzymały klasę elementów fizykochemicznych i stan poniżej dobrego.

2.2.8. Zanieczyszczenie i ochrona powierzchni ziemi

Powierzchnię ziemi na obszarze gminy Trojanów można określić jako mało zdegradowaną. Wynika to przede wszystkim z istniejącego sposobu zagospodarowania – tereny zabudowane (głównie zabudowa zagrodowa) oraz komunikacyjne stanowią około 5,4 % powierzchni gminy. Na terenie gminy dotychczas nie prowadzono kompleksowych badań jakości gleb i gruntów.

Pod względem typologicznym gleby w gminie Trojanów są mało zróżnicowane. Struktura gruntów według klas bonitacyjnych potwierdza ich dobrą jakość. Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG w Puławach dla gminy Trojanów wynosi 62,8 punktu i jest zbliżony do średniego w województwie mazowieckim, który wynosi 66 punktów.

Na obszarze gminy nie ma punktu pomiarowego monitoringu chemizacji gleb. Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w 2006r. zostały wykonane badania gleb. Wynika z nich, że na obszarze gminy Trojanów nie występują gleby zanieczyszczone lub słabo zanieczyszczone metalami ciężkimi.

WNIOSKI

1. Na obszarze gminy Trojanów nie ma obiektów, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko i zdrowie ludzi oraz które w sposób istotny ingerowałoby w układ powiązań przyrodniczych i stan jakościowy elementów abiotycznych gminy. Niemniej w odniesieniu do części obszarów gminy oddziaływania te mogą mieć miejsce, a o ich sile, czasie oddziaływania decydować będą zarówno uwarunkowania związane z ich realizacją i eksploatacją, jak i przyjęte działania naprawcze (rekultywacja).

   Do takich przedsięwzięć należy przede wszystkim przebudowa drogi krajowej oraz powierzchniowa eksploatacja surowców.

   Proponowane w projekcie Studium zagospodarowanie terenu, obecnie już przekształconego antropogenicznie, pozwoli na jego ukierunkowanie zgodnie z oczekiwaniem społeczności lokalnych, potrzebami w zakresie mieszkalnictwa, infrastruktury i usług przy uwzględnieniu istotnych potrzeb w zakresie ochrony środowiska.

2. Walory przyrodniczo krajobrazowe gminy Trojanów, przy jej położeniu przy ważnych szlakach komunikacyjnych drogowym i kolejowym spowodowały, że stała się ona z jednej strony terenem dogodnym dla rozwoju mieszkalnictwa, a z drugiej – dla lokalizacji produkcji i usług, których uciążliwość musi być uzależniona od wymogów określonych dla terenów chronionych obejmujących obszar Natura 2000 PLH 140033 „ Podebłocie” i tych,

które znajdują się w jej bliskim sąsiedztwie – obszar Natura 2000 PLH 140023 „ Bagna Orońskie”.

3. Ze względu na obecność dość atrakcyjnych terenów i obiektów gminę można uznać za obszar o potencjale rekreacyjnym i turystycznym, przy czym wspomniane położenie części gminy na obszarze prawnie chronionym i sąsiedztwo takiego obszaru powodują ograniczenia dla zabudowy w jej południowej części i przesądzają o kierunkach zagospodarowania tj. znacznej ochrony zasobów środowiska.

3. ANALIZA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA

3.1. Rynek pracy

Na terenie gminy na koniec 2014 roku pracowało 355 osób. Najwyższe zatrudnienie w latach 2005-2014 zarejestrowano w 2008 roku (409 osób). W latach 2008-2012 zmalało ono do 336 osób to jest aż o 73 osoby ale w latach 2012-2014 wzrosło o 19 osób.

Według danych z 2006 roku do pracy poza gminę wyjeżdżało 733 osoby, a przyjeżdżało na teren gminy 48 osób. Skala wyjazdów do pracy poza teren gminy jest więc duża.

Systematyczna poprawa stanu dróg gminnych i powiatowych, planowana przebudowa drogi krajowej nr 17, a także przewidywana modernizacja linii kolejowej Warszawa – Lublin mogą w przyszłości sprzyjać powiększaniu skali codziennych dojazdów do pracy poprzez skrócenie czasu i zwiększenie bezpieczeństwa przejazdu. W interesie gminy, a także osób dojeżdżających, jest ograniczanie tego zjawiska na rzecz rozszerzania działalności pozarolniczej na terenie gminy.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła na koniec 2014 roku 289 osób to jest 6,4% osób w wieku produkcyjnym. W latach 2005-2014 liczba bezrobotnych zawierała się w przedziale 190 osób (2008 rok) do 389 osób (2005 rok), a wskaźnik bezrobocia w przedziale 3,2% do 7,1%.

WNIOSKI

Wskaźnik bezrobocia w gminie należy ocenić jako stosunkowo niski, co nie zwalnia od działań na rzecz jego dalszego ograniczania.

3.2. Ludność – ocena tendencji w przeszłości i prognozy na przyszłość

3.2.1. Zmiany w stanie ludności

Liczba ludności gminy według stanu na dzień 31.12.2014 r. wynosiła 7492 osób[9]. Gmina należy do średnio zaludnionych obszarów wiejskich w województwie mazowieckim. Na 1 km^2 przypadało 50 osób.

Gmina charakteryzuje się stałym ubytkiem ludności. W latach 2002-2014 liczba ludności zmniejszyła się o 425 osób tj. 5,4%. Ekstrapolując ten trend można szacować liczbę ludności gminy na około: 7300 osób w 2020 roku, 7130 w 2025, 6950 w 2030, 6600 w 2040 i 6450 w 2045 roku. Uwzględniając fakt, że atrakcyjność do prowadzenia działalności gospodarczej i zamieszkania wielu terenów w gminie w przyszłości poprawi się w wyniku realizacji inwestycji o znaczeniu krajowym (przebudowa drogi krajowej nr 17 i linii kolejowej Warszawa-Lublin), a także inwestycji gminy, zwłaszcza w zakresie gospodarki ściekowej i budowy dróg), można założyć tempo ubytku ludności o około połowę niższe niż w latach 2002-2014 i szacować liczbę ludności w perspektywie najbliższych 30-tu lat następująco: 7300 osób w roku 2025, 7150 w roku 2035 i 7000 w 2045.

Tempo zmian stanu ludności jest zróżnicowane w poszczególnych miejscowościach, co ilustrują zamieszczone niżej tabela 2 i mapa 3.

Tabela 1. Zmiany w stanie ludności w latach 2002-2015

Jednostka terytorialna	2002 [osoba]	2015 [osoba]	2015/2002 %
Babice	339	296	87,3
Budziska	176	158	89,8
Damianów	450	414	92,0
Derlatka	124	108	87,1
Dębówka	353	344	97,5
Dudki	328	316	96,3
Elżbietów	99	83	83,8
Jabłonowiec	159	138	86,8
Korytnica	359	332	92,5
Kozice	402	351	87,3
Kruszyna	104	92	88,5
Majdan	83	87	104,8
Mościska	16	14	87,5
Mroków	328	290	88,4
Ochodne	197	173	87,8
Piotrówek	157	147	93,6

[9] Według BDL GUS

Podebłocie	1028	1061	103,2
Prandocin	249	245	98,4
Ruda	164	162	98,8
Skruda	80	89	111,3
Trojanów	720	634	88,1
Więcków	271	255	94,1
Wola Korycka Dolna	399	380	95,2
Wola Korycka Górna	459	451	98,3
Wola Życka	274	249	90,9
Żabianka	307	312	101,6
Życzyn	421	388	92,2
Razem	8046	7569	94,1

Źródło: Dane wyjściowe – według ewidencji gminy (osoby zameldowane na stałe), wyliczenia własne.

Przyrost ludności w tym czasie, mieszczący się w przedziale od 1,6 do 4,8%, odnotowano w trzech miejscowościach. Są to: Żabianka, Podebłocie i Majdan. Wyjątek stanowi Skruda, gdzie odnotowano przyrost o 9 osób to jest 11,3%. W pozostałych miejscowościach miał miejsce ubytek: do 10% w miejscowościach: Ruda, Prandocin, Wola Korycka Górna, Dąbrówka, Dudki, Wola Korycka Dolna, Więcków, Piotrówek, Korytnica, Życzyn, Damianów i Wola Życka i 10,0% do 16,2% w miejscowościach: Budziska, Kruszyna, Mroków, Trojanów, Ochodne, Mościska, Kozice, Babice, Derlatka Jabłonowiec, Elżbietów.

Prognozowanie liczby ludności poszczególnych wsi w oparciu o wyliczone w tabeli kierunek i tempo zmian w latach 2002-2015 nie wydaje się zasadne ze względu na to, że, zwłaszcza przy małej liczbie mieszkańców, na wyliczone wskaźniki zbyt duży wpływ mogą mieć czynniki przypadkowe, a nie trwała tendencja. Generalnie obserwujemy znaczny ubytek ludności, który nie daje podstaw do wskazywania terenów pod nowe budownictwo mieszkaniowe. Celowość wskazania takich terenów można uzasadnić w odniesieniu do miejscowości Podebłocie, największej w gminie, gdzie przyrost ludności w analizowanym okresie wynosił 33 osoby tj. 3,2% i do miejscowości gminnej Trojanów, gdzie stwierdzony ubytek ludności wyniósł aż 11,9% ale trend ten należałoby odwrócić.

Mapa 3. Liczba ludności w 2015 roku i zmiany w latach 2002-2015

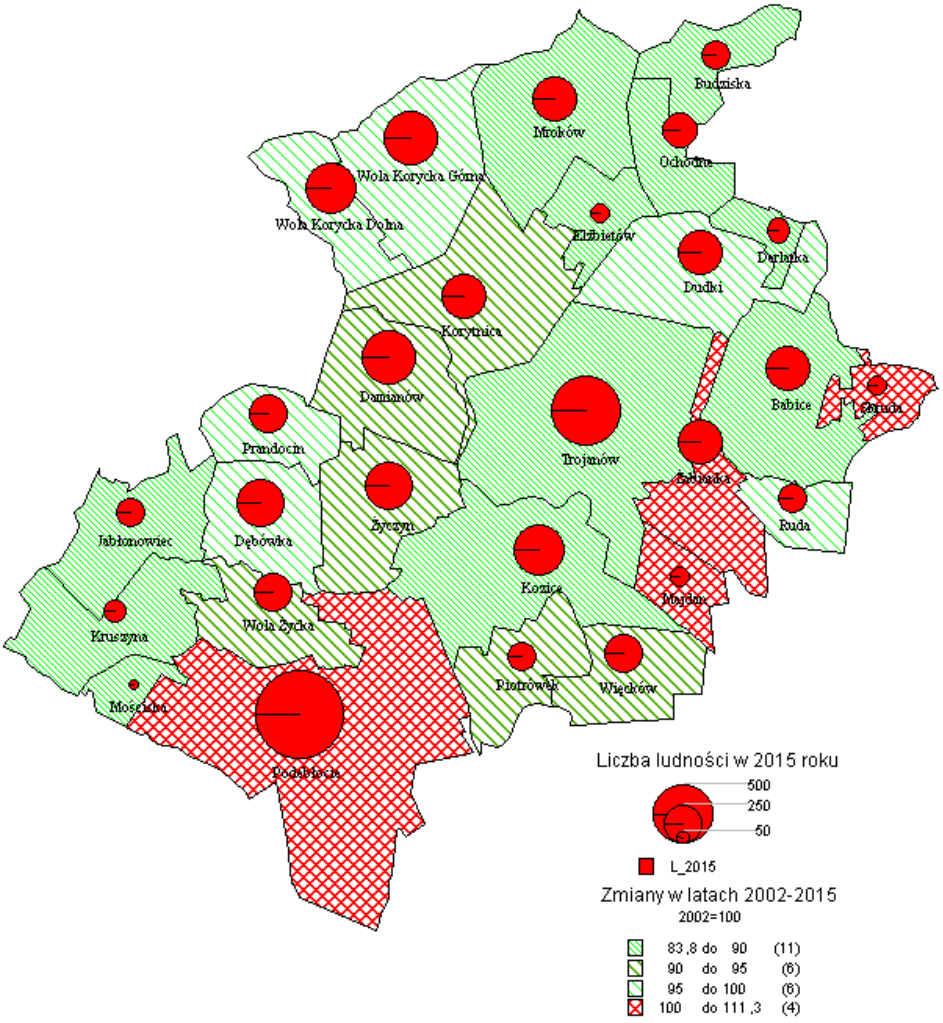

Źródło: Dane – według ewidencji gminy (osoby zameldowane na stałe), opracowanie graficzne własne

3.2.2 Przyrost naturalny i poziom migracji

Ubytek ludności jest wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji stałych. W latach 2005-2014 ubytek ludności w gminie spowodowany ujemnym przyrostem naturalnym wyniósł 80 osób i ujemnym saldem migracji wynoszącym 229 osób.

3.2.3 Struktura ludności wg płci i wieku

Następstwem ubytku ludności jest zazwyczaj deformacja struktury według płci i wieku. W gminie Trojanów procesy te zachodzą w umiarkowanej skali. W strukturze według płci utrzymuje się niewielka przewaga kobiet (101 kobiet na 100 mężczyzn w 2014 roku) ale w latach 2005-2008 wskaźnik ten wynosił 104. W strukturze ludności według wieku w latach

2002-2012 zmniejszył się udział osób w wieku przedprodukcyjnym z 25,6% do 20,6%, zwiększył się natomiast udział osób w wieku produkcyjnym z 56,0% do 60,2% i osób w wieku poprodukcyjnym z 18,4% do 19,2%. Na koniec 2012 roku w gminie Trojanów udział osób w wieku przedprodukcyjnym był nieco niższy od odpowiedniego wskaźnika w powiecie garwolińskim (21,8%) i znacznie wyższy od średniego w województwie mazowieckim (18,6%), natomiast udział osób w wieku poprodukcyjnym był znacznie wyższy niż w powiecie garwolińskim (16,0%) i województwie mazowieckim (18,6%) i oznacza zaawansowany proces starzenia się ludności w gminie. W latach 1012-2014 zmiany omawianych wskaźników w gminie były nieznaczne i nie wpływają na zmianę oceny generalnej[10].

Analizując strukturę wiekową ludności trzeba zwrócić uwagę na zróżnicowaną liczebność poszczególnych roczników, która wpłynie na zasadnicze zmiany liczebności niektórych grup wieku w przyszłości. Bazując na rocznikach już urodzonych można stwierdzić, że liczebność roczników w wieku szkoły podstawowej minimum około 450 osiągnęła w 2015 roku, a następnie zacznie się stopniowo zwiększać do 535 w roku 2021. Zmniejszy się liczebność roczników w wieku gimnazjalnym z 262 osób w 2014 roku do 218 w 2018 i dopiero od 2019 roku możliwy jest systematyczny wzrost do 245 osób w 2020 roku. Z drugiej strony należy liczyć się ze zwiększeniem liczebności roczników w wieku poprodukcyjnym, gdyż wiek emerytalny osiągają jeszcze roczniki o dużej liczebności urodzone w latach 1945-1955. Spowoduje to zmniejszenie udziału generacji w wieku produkcyjnym.

3.2.4 Wykształcenie

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy jest stosunkowo wysoki. Wg NSP 2002 (brak nowszych danych) 3,0% ogółu ludności posiadało wykształcenie wyższe, 1,3% policealne, 14,3% średnie, 23,5% zasadnicze zawodowe. Podobnie jak w innych gminach wykształcenie wyższe, policealne i średnie posiada znacznie więcej kobiet niż mężczyzn. Mężczyźni dominują natomiast w wykształceniu na poziomie zasadniczym zawodowym. Należy zwrócić uwagę, że w ostatnich latach poziom wykształcenia mieszkańców poprawia się w zasadniczy sposób.

Według danych NSP 2002 63,7% ludności w gminie Trojanów posiadało własne źródło utrzymania. W tej zbiorowości prawie połowę (44,0%) stanowiły niezarobkowe źródła utrzymania, 29,8% praca poza rolnictwem i zaledwie 26,1% praca w rolnictwie.

---

[10] Na koniec 2014 roku: wiek przedprodukcyjny – 20,4%, produkcyjny – 60,3%, poprodukcyjny – 19,3%.

WNIOSKI

Gmina Trojanów charakteryzuje się stałym ubytkiem ludności. W latach 2002- 2014 liczba ludności zmniejszyła się o 5,4 %.

Szacunek liczby ludności do roku 2045 przedstawia się następująco:

I. w 2025r. -7300 osób
II. w 2035r. – 7150 osób
III. w 2045r. – 7000 osób

Następstwem ubytku ludności jest deformacja struktury według płci i wieku. W gminie Trojanów procesy te zachodzą w umiarkowanej skali. W strukturze ludności według wieku zwiększa się udział osób w wieku poprodukcyjnym, co oznacza dalszy proces starzenia się ludności.

Z przedstawionej analizy wynika, że gmina jest i pozostanie obszarem wyludniającym się. Istnieją jednak przesłanki, które mogą zmniejszyć ubytek ludności w gminie, a nawet uzyskać przyrost na niektórych obszarach. Przesłankami takimi są:

- powiększająca się w ostatnich latach liczba urodzeń,
- sprzyjająca urodzeniom polityka prorodzinna państwa (dodatek 500 złotych na drugie i kolejne dziecko, a na pierwsze dla najuboższych rodzin),
- przewidywana przebudowa drogi krajowej nr 17 i linii kolejowej Warszawa-Lublin,
- planowane przez gminę działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (budowa oczyszczalni ścieków w Życzynie z siecią kanalizacyjną obejmującą wsie: Podebłocie, Wola Życka i część Życzyna oraz w Korytnicy z siecią obejmującą Korytnicę, Wolę Korycką Górną, Wolę Korycką Dolną i Damianów.

Z analizy demograficznej wynika, że brak jest podstaw (może poza miejscowością Podebłocie i przy drodze krajowej nr 17) do projektowania nowych kierunków rozwoju zabudowy mieszkaniowej. Nowa zabudowa mieszkaniowa może powstawać w związku z poprawą warunków mieszkaniowych. Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego gmina Trojanów jest położona poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi ośrodka Wojewódzkiego i w związku z tym nie ma uzasadnienia wprowadzania prognoz demograficznych dotyczących migracji ludności.

3.3.Osadnictwo

Obszar gminy Trojanów posiada czytelną strukturę funkcjonalno- przestrzenną mającą swoje

uzasadnienie w powstawaniu tradycyjnej zabudowy zagrodowej zlokalizowanej wzdłuż dróg, mającej również swoje tradycje historyczne tzw. wsie „ ulicówki".

Sieć osadniczą gminy tworzy 27 miejscowości. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości jest bardzo zróżnicowana i zawiera się w przedziale od 14 do 1061 osób[11]. Grupę najmniejszych miejscowości, liczących poniżej 100 mieszkańców, stanowią (w nawiasach liczba mieszkańców): Mościska (14), Elżbietów (83), Majdan (87), Skruda (89) i Kruszyna (92). Na przeciwległym biegunie znajdują się: Podebłocie (1061) i miejscowość gminna Trojanów (634 osób tj. 8,4% mieszkańców gminy).

Sieć osadniczą gminy Trojanów można określić następująco:

- większość wsi jest dobrze powiązana z centralnie położoną miejscowością gminną układem dróg powiatowych,
- istotną rolę w powiązaniach zewnętrznych gminy odgrywają przebiegające przez jej teren elementy krajowego systemu komunikacyjnego: droga krajowa nr 17 i linia kolejowa Warszawa-Lublin,
- miejscowości położone w południowej części gminy mają dobre i bliskie powiązania z ważnymi ośrodkami osadniczymi w województwie lubelskim (Ryki, Dęblin),
- na terenie gminy, obok zwartej zabudowy ulicowej, występują liczne skupiska zabudowy rozproszonej,
- południowa część gminy charakteryzuje się dużą lesistości

3.4. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Na koniec 2014 roku w gminie Trojanów było 2235 mieszkań. Mieszkania te liczyły 8840 izb zaś ich powierzchnia wynosiła 209,7 tys. m^2. Na jedno mieszkanie przypadało średnio 3,96 izb, 3,35 osób, 93,8 m^2 powierzchni użytkowej. Na 1 osobę przypadało 1,18 izb i 28,0 m^2 powierzchni użytkowej mieszkań. Długość wodociągowej sieci rozdzielczej pozostającej w zarządzie gminy wynosiła 175,2 km, a korzystało z niej 82,2% mieszkańców. Brak jest kanalizacji zbiorowej. Wodociąg posiadało 78,2% mieszkań, łazienkę 68,7%, centralne ogrzewanie 58,6%.

Pod względem powierzchni użytkowej na mieszkańca i wyposażenia w wodociąg warunki mieszkaniowe w gminie można uznać za dobre, natomiast stopień wyposażenia mieszkań w pozostałe instalacje jest w gminie niski.

W roku 2002 w gminie było 2098 mieszkań o 7857 izbach i powierzchni użytkowej

[11] Liczba mieszkańców zameldowanych na stałe według ewidencji gminy – stan na koniec 2015 roku. W skali całej gminy liczba ta jest o około 150 osób wyższa od publikowanej przez GUS liczby tzw. faktycznie stałych mieszkańców.

185092 m^2, a zatem przyrost zasobów w latach 2002-2014 wyniósł: 137 mieszkań (6,5%), 983 izb (12,5%) i 24,6 tys. m^2 powierzchni użytkowej (13,3%).

Liczbę i powierzchnię użytkową mieszkań w poszczególnych miejscowościach według danych Narodowego Spisu Powszechnego 2002[12] przedstawia tabela 3.

Tabela 2. Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań w 2002 roku

Miejscowość	Mieszkania	Powierzchnia użytkowa mieszkań m2	Powierzchnia na 1 mieszkanie m2
Trojanów (2)- ogółem	1953	175004	90
Babice	75	7232	96
Budziska	42	4130	98
Damianów	107	9469	88
Derlatka	24	2445	102
Dębówka	70	5272	75
Dudki	73	7069	97
Elżbietów	22	2159	98
Jabłonowiec	42	2576	61
Korytnica	95	8751	92
Kozice	95	9484	100
Kruszyna	27	2085	77
Majdan	21	1907	91
Mościska	8	495	62
Mroków	77	7710	100
Ochodne	42	3747	89
Piotrówek	35	3642	104
Podebłocie	287	22423	78
Prandocin	64	5487	86
Ruda	38	3222	85
Skruda	20	1906	95
Trojanów	179	16280	91
Więcków	70	6491	93
Wola Korycka Dolna	87	8692	100
Wola Korycka Górna	107	9410	88
Wola Życka	64	5420	85
Żabianka	70	7232	103
Życzyn	112	10268	92

Źródło: BDL GUS; wyliczenie wskaźników własne.

[12] Brak nowszych danych w przekroju miejscowości

Należy zwrócić uwagę, że dane za 2002 rok w przekroju miejscowości opierają się na wynikach Narodowego Spisu Powszechnego i są w skali całej gminy znacznie niższe od podawanych za ten rok w ewidencji zasobów mieszkaniowych (liczba mieszkań o 145 tj. 6,9%, a powierzchnia użytkowa o 10,1 tys. m^2 tj. 5,5%). Prawdopodobnie przyczyną tych rozbieżności jest nie ujęcie w NSP zabudowy letniskowej, która koncentruje się głównie we wsiach Jabłonowiec i Kruszyna.

W latach 2008-2014[13] oddano do użytku w gminie 83 nowe mieszkania (w tym: 13 w Podebłociu, 9 w Korytnicy, 7 w Trojanowie), a więc średnio rocznie koło 14 mieszkań to jest około 0,5% zasobów ogółem. We wsiach : Derlatka, Jabłonowie, Kruszyna, Majdan, Mościska, Wola Korycka Dolna i Życzyn w latach 2008-2014 nie oddano do użytku ani jednego mieszkania.

Wielkość wybudowanych mieszkań według liczby izb i powierzchni użytkowej w poszczególnych wsiach jest zróżnicowana, co ilustruje tabela 3.

Tabela 3. Mieszkania, izby i powierzchnia mieszkań oddanych do użytku w latach 2008-2014

Jednostka terytorialna	Mieszkania	Izby	Pow. m2	Izby/1 mieszk.	Pow. m2/1 mieszk.	Pow. m2/1 izbę
Babice	1	6	85	6,0	85	14
Budziska	1	8	168	8,0	168	21
Damianów	4	22	466	5,5	117	21
Dębówka	5	30	564	6,0	113	19
Dudki	4	20	602	5,0	151	30
Elżbietów	1	6	262	6,0	262	44
Korytnica	9	48	1316	5,3	146	27
Kozice	5	26	543	5,2	109	21
Mroków	5	29	702	5,8	140	24
Ochodne	1	4	67	4,0	67	17
Piotrówek	3	16	412	5,3	137	26
Podebłocie	13	71	1734	5,5	133	24
Prandocin	2	12	366	6,0	183	31
Ruda	3	15	437	5,0	146	29
Skruda	2	11	224	5,5	112	20
Trojanów	7	41	935	5,9	134	23
Więcków	1	3	189	3,0	189	63

[13] Brak danych w tym zakresie we wcześniejszych latach

Wola Korycka Górna	6	31	893	5,2	149	29
Wola Życka	4	23	445	5,8	111	19
Żabianka	6	35	877	5,8	146	25
Razem	83	457	11287	5,5	136	25

Źródło: dane BDL GUS. Wyliczenia wskaźników własne

Liczbę mieszkań wybudowanych w latach 2008-2014 w zestawieniu z liczbą mieszkańców zilustrowano na mapie 5. Mapa ta uwidacznia pewne prawidłowości, a mianowicie:

- najwięcej mieszkań (13) oddano do użytku w Podebłociu, największej miejscowości w gminie, położonej przy przystanku kolejowym Życzyn na linii Warszawa-Lublin, charakteryzującej się przyrostem liczby mieszkańców w latach 2002-2015,

- kolejne miejscowości, w których oddano do użytku od 5 do 9 mieszkań, to miejscowości położone przy drodze krajowej nr 17 (Korytnica, Wola Korycka Górna, Trojanów i Żabianka) lub przy linii kolejowej (Dębówka). Wyjątkiem są tu Kozice, gdzie na stosunkowo wysokim ruchu budowlanym mogło zaważyć sąsiedztwo ze wsią gminną.

Można oczekiwać, że i w przyszłości na tych obszarach będzie się koncentrował największy ruch budowlany, a w ślad za nim najmniejszy ubytek, a nawet przyrost liczby ludności.

Mapa 5. Mieszkania oddane do użytku w latach 2008-2014 i liczba ludności w 2015 roku

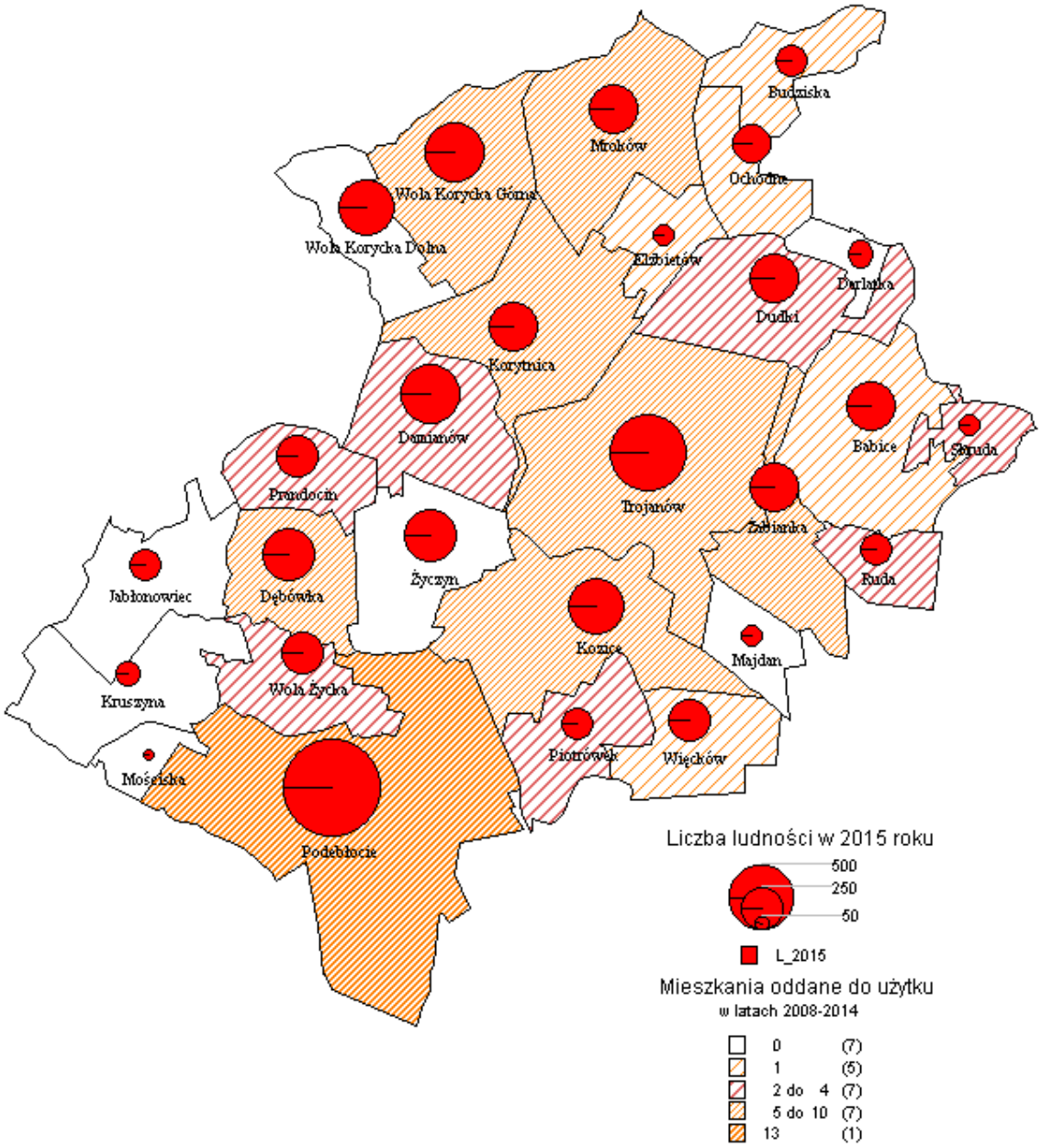

WNIOSKI

1. Gmina Trojanów charakteryzuje się stałym przyrostem mieszkań, który w latach 2002-2014 powiększył się o 137 mieszkań.

2. W latach 2002 – 2014 wzrósł średni wskaźnik powierzchni użytkowej na 1 mieszkanie - z 90 m² w 2002r do średnio 136 m² w roku 2014.

3. Następuje stałe rozgęszczenie mieszkań – w 2002 na 1 mieszkanie przypadło 4,12 osoby, a w 2014 r. przypadało 3,35 osoby.

4. Z analizy dotyczącej ruchu budowlanego w gminie Trojanów można wyliczyć zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową przyjmując następujące wskaźniki:

- średni wskaźnik powierzchni użytkowej na jedno mieszkanie- 150 m²

- średnia liczba osób na jedno mieszkanie- 3 osoby

- średni roczny przyrost mieszkań – 12 mieszkań

- badany okres- 30 lat od 2015 roku do 2045 roku

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wynosi: 360 mieszkań x 150 m²= 54.000m² powierzchni użytkowej. ·

3.5. Handel i usługi

Sieć handlową w gminie Trojanów można uznać za dobrze rozwiniętą. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na koniec 2014 roku w dziale „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle" wynosiła 89. Największymi skupiskami placówek handlowych i usługowych są największe miejscowości w gminie to jest Podebłocie i Trojanów. Również sąsiadujące gminy posiadają silne ośrodki, dobrze wyposażone w placówki handlowe i usługowe, umożliwiające obsługę mieszkańców wsi położonych przy granicy gminy.

3.6.Szkoły. Przedszkola

Na terenie gminy Trojanów funkcjonują 4 Zespoły Szkół obejmujące Szkoły Podstawowe i Gimnazja (w nawiasach liczba uczniów w roku 2014): w Trojanowie (118+82), Życzynie (107+38), Podebłociu (75+43) i Korytnicy (84+81), Szkoły Podstawowe w: Woli Koryckiej Górnej (56), Więckowie (25) i Budziskach (43).

Liczba szkół oraz ich rozmieszczenie odpowiadają potrzebom mieszkańców gminy. Problemem w organizacji szkół jest zmieniająca się liczba uczniów. W latach 2005-2014 liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie zmalała z 631 do 508, a w gimnazjach z 351 do 244. Jak wynika z przeprowadzonych szacunków – ubytek liczby uczniów w szkołach podstawowych potrwa jeszcze do roku 2015, a w 2016 roku trend ten będzie odwrócony, natomiast w gimnazjach ubytek liczby uczniów potrwa do roku 2018 i wyniesie około 15%.

Na terenie gminy brak jest przedszkola a funkcjonują oddziały przedszkolne przy wszystkich szkołach podstawowych, do których w 2014 roku uczęszczało 116 dzieci.

WNIOSKI

1. Liczba szkół i ich rozmieszczenie jest wystarczająca do zapewnienia usług edukacji szkolnej w perspektywie do roku 2045 (w perspektywie należy założyć niewielki spadek liczby osób najmłodszych).
2. Należy zapewnić możliwość edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-6 lat.

Zapotrzebowanie na placówki przedszkole .

Liczba dzieci w wieku 3- 6 lat

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Trojanów	362	370	343	311	299	312	301	314	327	322

Źródło BDL GUS

Przyjmując , że do roku 2045 liczba dzieci w wieku przedszkolnym od 3 do 6 lat będzie wynosiła 320, a 60% dzieci będzie objęte opieką przedszkolną należy wybudować dwa przedszkola czterooddziałowe.

3.7. Zdrowie. Opieka społeczna

W gminie Trojanów funkcjonują dwie przychodnie podległe samorządowi terytorialnemu, które w 2014 roku udzieliły 20,5 tys. porad.

Ponadto mieszkańcy gminy leczą się w przychodniach i szpitalu w Garwolinie.

Na terenie gminy funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, posiadający 74 miejsca, w pełni wykorzystane. Jego mieszkańcami są niepełnosprawni: dorośli, dzieci i młodzież.

Osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji pomocy udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ze środowiskowej pomocy społecznej w 2014 roku skorzystało 250 gospodarstw domowych (883 osoby tj. 11,8% ogółu mieszkańców gminy). Ze świadczeń rodzinnych w tymże roku skorzystało 335 rodzin, a kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 2,1 mln zł.

WNIOSKI

Podstawowa opieka zdrowotna jest wystarczająca dla mieszkańców gminy. W związku z spadkiem liczby ludności do roku 2045 do 7000 osób nie przewiduje się budowy obiektów POZ.

3.8. Kultura. Sport. Rekreacja

Na terenie gminy funkcjonują dwie biblioteki i filie, posiadające księgozbiór 21,9 tys. woluminów. W 2014 roku z bibliotek skorzystało 835 czytelników, a liczba wypożyczeń wyniosła 16,5 tys. woluminów. Biblioteki posiadały 11 komputerów z dostępem do Internetu, w tym 6 dostępnych dla czytelników.

W zakresie sportu działają dwa kluby sportowe posiadające w 2014 roku trzy sekcje i 73 członków, w tym 63 ćwiczących.

Na terenie gminy funkcjonuje Ośrodek Wypoczynkowy „Tęcza" w Jabłonowcu, posiadający 120 miejsc noclegowych sezonowych, z których w 2014 roku skorzystało 1440 osób, a liczba udzielonych noclegów wyniosła 6,1 tys.. Ponadto istnieje motel z 46 miejscami całorocznymi, który w 2014 roku udzielił ponad 2,3 tys. noclegów.

Gmina posiada ofertę atrakcyjnych terenów do różnych form zagospodarowania rekreacyjnego.

WNIOSKI

Z przedstawionej analizy wynika, że zakres i rozmieszczenie podstawowych usług publicznych jest wystarczająca, z wyjątkiem opieki przedszkolnej,

3.9. Stan i tendencje rozwoju rolnictwa

Rolnictwo w gminie odgrywa podstawową rolę. Powierzchnia użytków rolnych, według geodezyjnego wykazu gruntów, wynosi 10800 ha. W strukturze użytków rolnych 76,1% zajmują grunty orne, 17,7% trwałe użytki zielone, 1,3% sady, 3,4% grunty zabudowane, 1,0% stawy i 0,5% rowy.

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG w Puławach wynosi dla gminy 62,8 pkt i jest zbliżony do średniego w województwie mazowieckim (66 pkt).

Struktura gruntów według klas bonitacyjnych potwierdza ich niezłą jakość. Gleby klas bonitacyjnych: V, VI i VI z stanowią 35,2% ogólnej powierzchni gruntów ornych i 41,1% użytków zielonych, zaś klas III i IV – 64,7% gruntów ornych i 58,9% trwałych użytków zielonych. Grunty klas I i II praktycznie w gminie nie występują (5 ha gruntów ornych klasy II). Jakość gleb ilustruje mapa 1.

Gmina posiada przeciętną strukturę obszarową indywidualnych gospodarstw rolnych. Na ogólną liczbę[14] 1213 gospodarstw – 24 stanowiły działki rolne o powierzchni do 1 ha UR, 447 gospodarstwa 1-5 ha, 515 – gospodarstwa 5-10 ha, 144 – 10-15 ha i 83 – 15 ha i więcej. W użytkowaniu gospodarstw rolnych było 11382 ha gruntów ogółem, w tym 8973 ha użytków rolnych. Należy zwrócić uwagę, że ujęta w spisie rolnym powierzchnia użytków rolnych jest o ponad 1800 ha mniejsza niż w geodezyjnym wykazie gruntów.

[14] Według PSR 2010

W 227 gospodarstwach o powierzchni 10 ha i więcej UR koncentrowało się 40,3% ogólnego areału użytków rolnych. Na 1 gospodarstwo łącznie z działkami przypadało 9,38 ha powierzchni ogółem, w tym 7,40 ha użytków rolnych.

W 52 gospodarstwach występowały grunty ugorowane o łącznej powierzchni 89,5 ha. Skala tego zjawiska jest w gminie Trojanów (na tle innych gmin) niewielka.

94 gospodarstwa posiadało sady o łącznej powierzchni 41,20 ha, 17 gospodarstw warzywa o powierzchni 7,4 ha, a 262 ogrody przydomowe o łącznej powierzchni 17,7 ha. Można więc uznać, że sadownictwo i warzywnictwo odgrywa w gminie marginalną rolę.

W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż. Według danych PSR z 2010 r. zboża uprawiane były na powierzchni 5645 ha, co stanowiło 84,3% powierzchni zasiewów. Powierzchnia pod ziemniakami wynosiła zaledwie 170 ha, co stanowiło 2,5% ogólnej powierzchni zasiewów. Marginalną rolę odgrywają rośliny przemysłowe.

Zużycie nawozów mineralnych[15], wynoszące 85,8 kg NPK i 28,5 kg CaO na 1 ha należy uznać za przeciętne.

Gmina charakteryzuje się[16] wysoką obsadą bydła (71,0 sztuk/100 ha UR, w tym krowy 36,4 sztuk/100 ha UR) i trzody chlewnej (97,4 sztuk/100 ha UR). Na 1213 indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie zaledwie 639 (52,7%) posiadało bydło, 527 (43,4%) trzodę chlewną i aż 310 (25,6%) nie posiadało żadnych zwierząt gospodarskich.

Gmina należy do nieźle wyposażonych w ciągniki i maszyny rolnicze. W gminie było między innymi[17]: 1104 ciągniki rolnicze, 34 samochody ciężarowe, 129 kombajnów zbożowych i 52 kombajny ziemniaczane. Na 1 ciągnik przypadało 8,7 ha użytków rolnych.

Wyniki Powszechnego Spisu Rolniczego z 2010 r. wskazują na następujące tendencje w stosunku do spisu z 2002 roku:

- zmniejszenie ogólnej liczby gospodarstw rolnych z 1646 do 1213,
- zmniejszenie spisanej powierzchni ogólnej gruntów w gospodarstwach rolnych z 12,2 do 11,4 tys. ha, w tym powierzchni użytków rolnych z 9,6 do 9,0 tys. ha,
- zwiększenie: pogłowia bydła ogółem z 5120 do 6368 sztuk tj. o 24,4 %, w tym krów z 3242 do 3265 sztuk tj. o 0,7 %, zmniejszenie pogłowia trzody chlewnej z 17179 do 8742 sztuk tj. o 49,1 % i kur z 12670 do 11848 tys. sztuk tj. o 6,5 %,
- zwiększenie liczby ciągników w gospodarstwach rolnych z 1104 do 1235 sztuk (o 11,9%),

15 Według PSR 2010
16 Według PSR 2010
17 Według PSR 2002

– przytoczone dane wskazują na zmniejszenie niemal o połowę pogłowia trzody chlewnej, a zwiększenie pogłowia bydła (młodego, gdyż liczba krów pozostała na zbliżonym poziomie).

WNIOSKI

Reasumując można stwierdzić, że gmina Trojanów charakteryzuje się przeciętną jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej i stosunkowo wysokim poziomem produkcji rolnej. Potwierdzeniem wysokiego poziomu produkcji rolnej może być zakwalifikowanie gminy w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego jako obszaru predestynowanego **do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu.** W przyszłości w rolnictwie gminy można oczekiwać, że nastąpi proces wypadania z produkcji

gospodarstw najmniejszych i koncentracji ziemi w największych gospodarstwach oraz powstawanie nielicznych gospodarstw specjalistycznych (drób, bydło, trzoda chlewna).

3.10.Stan i tendencje rozwoju pozarolniczej działalności produkcyjnej i usługowej

Według BDL GUS na koniec 2014 roku na terenie gminy Trojanów było 314 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON. Ich liczba w latach 2005-2014 ulegała wielokierunkowym wahaniom; najniższa była w 2006 roku (268), najwyższa w 2013 (317).

W przekroju sekcji PKD w 2014 roku najwięcej podmiotów działało w handlu sekcja G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 89, następnie w budownictwie (sekcja F) – 60, działalności produkcyjnej (sekcja C) - 41 oraz transporcie i gospodarce magazynowej (sekcja H) - 19.

W ujęciu przestrzennym największa liczba podmiotów zlokalizowana jest w największej miejscowości w gminie to jest w Podebłociu - 57, następnie we wsi gminnej Trojanów – 44, Korytnicy – 26, Woli Koryckiej Górnej – 19, Mrokowie – 18, Kozicach i Woli Koryckiej Dolnej – po 15 (tabela i mapa). W tych miejscowościach nastąpił też największy przyrost liczby podmiotów w latach 2009-2014 (Podebłocie – 13, Trojanów – 6, Wola Korycka Dolna – 5, Korytnica, Wola Korycka Górna, Mroków, Kozice i dodatkowo Skruda – po 3).

WNIOSKI

Możliwy jest dalszy rozwój pozarolniczej działalności produkcyjnej i usługowej w tych miejscowościach, gdyż większość z nich jest położona przy drodze krajowej nr 17, która jest sukcesywnie przebudowywana do parametrów drogi ekspresowej. Rozwój tej działalności stworzy zapotrzebowanie na nowe tereny usługowe i mieszkaniowe.

Tabela 4. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2009 i 2014

Jednostka terytorialna	ogółem			0 - 9		10 - 49	
	2009	2014	zmiany	2009	2014	2009	2014
	[-]	[-]		[-]	[-]	[-]	[-]
Babice	12	10	-2	11	9	1	1
Budziska	9	11	2	8	10	1	1
Damianów	8	7	-1	8	7	0	0
Derlatka	1	2	1	0	2	1	0
Dębówka	9	10	1	9	10	0	0
Dudki	10	10	0	10	10	0	0
Elżbietów	1	2	1	1	2	0	0
Jabłonowiec	4	5	1	4	5	0	0
Korytnica	23	26	3	20	26	3	0
Kozice	12	15	3	12	14	0	1
Kruszyna	2	1	-1	2	1	0	0
Majdan	5	3	-2	5	3	0	0
Mroków	15	18	3	14	17	1	1
Ochodne	6	6	0	6	6	0	0
Piotrówek	4	2	-2	4	2	0	0
Podebłocie	44	57	13	38	55	6	2
Prandocin	7	8	1	7	8	0	0
Ruda	10	11	1	10	11	0	0
Skruda	2	5	3	2	5	0	0
Trojanów	38	44	6	31	38	7	6
Więcków	7	8	1	6	7	1	1
Wola Korycka Dolna	10	15	5	10	14	0	1
Wola Korycka Górna	16	19	3	14	17	2	2
Wola Życka	6	5	-1	6	5	0	0
Żabianka	10	9	-1	10	9	0	0
Życzyn	8	5	-3	8	5	0	0
Razem	279	314	35	256	298	23	16

Źródło: BDL GUS; wyliczenia własne.

Mapa 2. Podmioty gospodarcze w 2014 roku i ich zmiany w latach 2009-2014

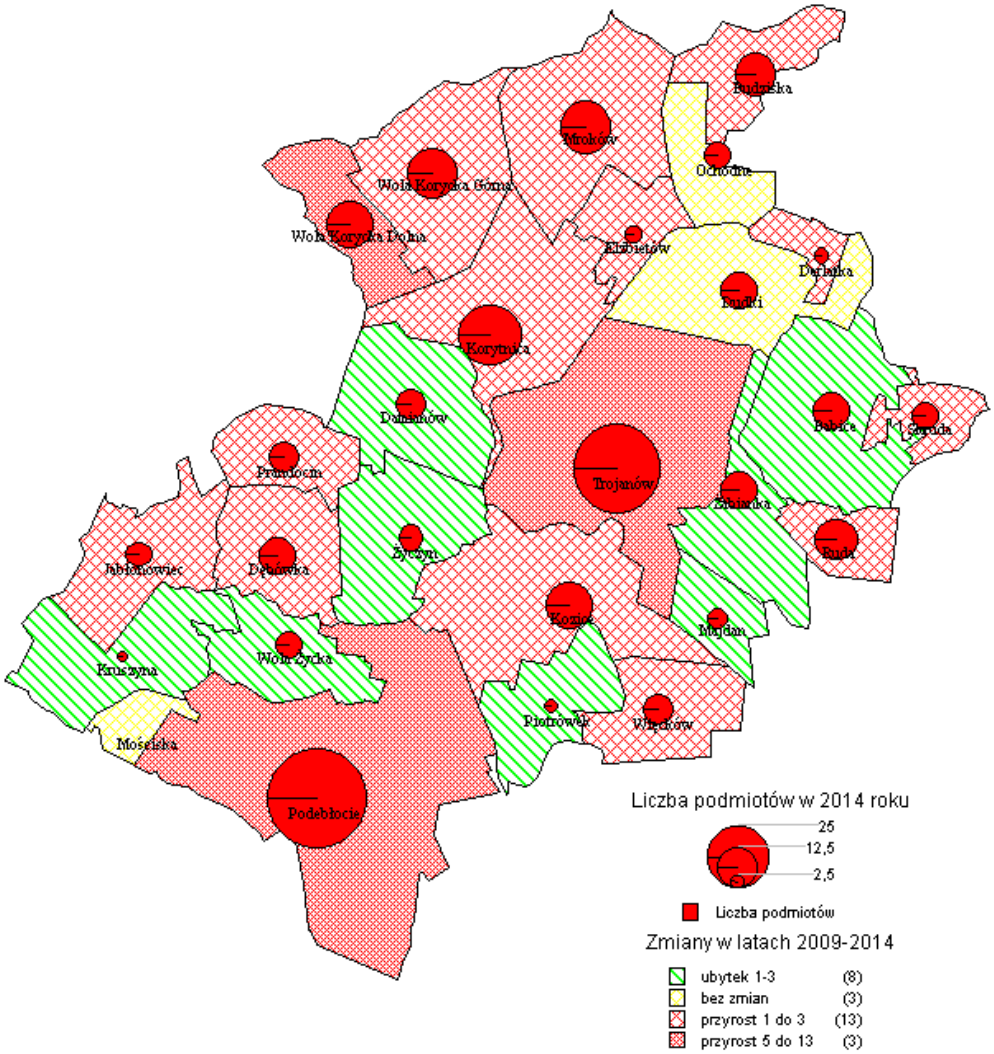

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dominują podmioty o zatrudnieniu 1-9 osób. Podmiotów o zatrudnieniu 10-49 osób było w gminie 16: 6 w Trojanowie, po 2 w Podebłociu i Woli Koryckiej Górnej, po jednym w: Babicach, Budziskach, Kozicach, Mrokowie, Więckowie, Woli Koryckiej Dolnej.

4. ANALIZA EKONOMICZNA

4.1. Budżet gminy

Dochody budżetu gminy w poszczególnych latach w okresie 2005-2014 kształtowały się na poziomie od 12,0 mln zł w 2005 roku do 21,3 mln zł w roku 2014.

Z punktu widzenia rozwoju terenów przeznaczonych do zabudowy istotne są wydatki inwestycyjne, w tym również na infrastrukturę komunikacyjną, techniczną i społeczną. W

latach 2005 – 2014 stanowiły one około 19% ogólnej kwoty wydatków, co w porównaniu z gminami powiatu garwolińskiego oznacza dość wysoki poziom inwestowania.

4.2.Uwarunkowania dotyczące rozwoju nowej zabudowy wynikające z dotychczasowych dokumentów planistycznych

Na obszarze gminy Trojanów nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Gmina realizuje politykę przestrzenną w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te nie wywołują skutków finansowych dla gminy. Przeciętnie w latach 2010 – 2014 wydano około 65 decyzji rocznie.

W celu zminimalizowania kosztów dotyczących infrastruktury technicznej rozwój nowej zabudowy powinien koncentrować się przede wszystkim przy istniejących drogach publicznych i w niewielkim stopniu przy istniejących drogach wewnętrznych. W pierwszej kolejności do lokalizacji nowej zabudowy powinny być przeznaczone wolne działki położone pośród istniejącej zwartej zabudowy wsi.

Zakłada się, że granice terenów przeznaczonych pod zabudowę powinny być wyznaczone w oparciu o zasięg terenów wyznaczonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów uchwalonego uchwałą Nr XXVII/150/2000 Rady Gminy w Trojanowie z dnia 29 listopada 2000r., oraz części wniosków do studium (tych, które zostały rozpatrzone pozytywnie)

Zmniejszenie terenów przeznaczonych pod zabudowę w projekcie studium z 2015r. w stosunku do zasięgu terenów przeznaczonych w studium z 2000r. będzie skutkowało obniżeniem wartości działek i dużych żądań odszkodowawczych od ich właścicieli, które będą musiały być pokryte z budżetu Gminy. Będzie to duże obciążenie finansowe dla Gminy.

5. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służącej realizacji zadań własnych gminy.

Możliwości finansowania zadań przez gminę, w tym zadań inwestycyjnych, określa uchwalany corocznie budżet. Na podstawie analizy budżetu z 10-ciu ostatnich lat, wieloletniej prognozy finansowej i wykazu przedsięwzięć do wieloletniej prognozy inwestycyjnej można oszacować możliwości finansowania przez gminę zadań inwestycyjnych w dalszej perspektywie czasowej.

Dochody i wydatki budżetowe w poszczególnych latach zmieniają swój poziom i

strukturę. Dlatego ich charakterystykę oparto na danych wieloletnich z lat 2005-2014. Dochody budżetu gminy w poszczególnych latach w tym okresie zwiększały się systematycznie od 7,5 mln zł w 2005 roku do 12,8 mln zł w roku 2010, następnie obniżyły się do 10,3 mln w roku 2012 i w 2014 roku osiągnęły 11,5 mln zł. Średnie roczne dochody w tym okresie wynosiły 10,2 mln zł. Ważną pozycją dochodów są dochody własne, które średnio w latach 2005-2014 stanowiły 30,9% ogólnej kwoty dochodów, a więc ich poziom w stosunku do innych gmin wiejskich był relatywnie wysoki. Główną pozycję dochodów własnych stanowią: dochody podatkowe - ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw (44,0%), następnie udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (31,0%), zwłaszcza w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz podatki od nieruchomości (25,6%) i rolny (11,3%). Subwencja ogólna średnio w badanym okresie stanowiła 40,4% dochodów ogółem i była główną częścią dochodów budżetowych gminy. Trzecią istotną pozycją dochodów są dotacje celowe z budżetu państwa, które w omawianym okresie stanowiły 20,3% ogólnej kwoty dochodów. Przeciętne roczne dochody w przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 2492 zł.

Poziom wydatków ogółem musi być w skali każdego roku zbliżony do poziomu dochodów. W strukturze wydatków największą pozycję stanowią wydatki na oświatę. W latach 2005-2014 wyniosły one 35,2 mln złotych, natomiast ich udział w ogólnej kwocie wydatków 34,7%.

Z punktu widzenia rozwoju gminy i poprawy warunków życia mieszkańców – istotne są wydatki inwestycyjne. W badanych latach wyniosły one 18,8 mln zł i stanowiły 18,6% ogólnej kwoty wydatków, co na tle ogółu gmin oznacza dość wysoki poziom inwestowania. Był on możliwy dzięki pozyskanym funduszom zewnętrznym. Największe kwoty zostały w tym okresie przeznaczone na gospodarkę komunalną (10,2 mln zł tj. 54,3% ogólnej kwoty inwestycji), następnie na drogi (3,9 mln zł tj. 20,6 %), oświatę i wychowanie (1,1 mln zł tj. 5,9%).

W „Strategii Rozwoju Gminy Trojanów na lata 2016-2022” dochody i wydatki budżetu gminy zaplanowano następująco:

Wyszczególnienie	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
	w złotych						
Dochody ogółem	19 890 000	20 287 800	20 693 550	21 107 430	21 740 090	22 390 000	22 838 000
Wydatki	19 890	21 947	20 343	20 757 430	21 420 090	22 070	22 518

	000	800	550			000	000
Wydatki inwestycyjne	1 477 943	3 560 000	1 870 000	2 100 000	2 580 000	3 130 000	3 680 0

Łącznie w ciągu siedmiu planowanych lat są spodziewane dochody budżetu gminy w kwocie 148,9 mln zł, wydatki w kwocie 148,7 mln zł, a wydatki inwestycyjne w kwocie 18,4 mln zł, co stanowi 12,4% wydatków ogółem.

Głównymi zadaniami inwestycyjnymi w tym okresie są: przebudowa dróg oraz budowa oczyszczalni ścieków w miejscowościach Korytnica i Podebłocie wraz z siecią kanalizacyjną obejmującą przyległe wsie.

Szacuje się, że w latach 2023-2045 dochody budżetowe mogą osiągnąć około 575 mln zł. Przyjmując, że wydatki inwestycyjne stanowić będą około 15% ogólnej kwoty wydatków budżetu gminy, będzie to około 85 mln zł. Przewiduje się, że po 2022 roku nadal głównymi kierunkami inwestowania będą rozbudowa systemu kanalizacyjnego i przebudowa dróg gminnych.

Środki na realizację w. wym. inwestycji będą pochodzić z budżetu gminy i innych dostępnych źródeł finansowania. Gmina może również korzystać z dofinansowania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (obecnie obowiązuje porogram na lata 2014 -2020) oraz Ptrogramu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej (obecnie obowiązuje program na lata 2016 - 2019)

Wieloletni Plan Finansowy gminy Trojanów na lata 2016-2022 zakłada zrównoważenie budżetu, poprzez m.in. utrzymanie rezerwy środków na utrzymanie płynności finansowania i w ten sposób zachowanie płynności finansowej w całym analizowanym okresie.

6. Zapotrzebowanie na nową zabudowę

6.1. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową

Omówione w punkcie 3.4 zasoby mieszkaniowe porównano ze standardami mieszkaniowymi sformułowanymi przez UE, zawartymi w opracowaniu Instytutu Gospodarki Nieruchomościami pn „ Strategia długofalowego rozwoju sektora mieszkaniowego na lata 2005r. – 2025”, w którym zamieszczono dane o wskaźnikach mieszkaniowych w państwach członkowskich UE.

Na podstawie tego porównania oraz analizy zasobów i warunków mieszkaniowych omówionych rozdziale VIII w punkcie 3.4 można określić, czy obecny stan mieszkaniowy w gminie Trojanów jest przybliżony do poziomu życia mieszkańców w krajach UE.

Na podstawie opracowań wymienionych wyżej przyjęto następujące wskaźniki:

- wymagana liczba mieszkań na 1000 osób: 400 mieszkań na 1000 osób,
- wymagana powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę: 35 m² pow. użytkowej mieszkania na 1 osobę,
- wymagana liczba osób w gospodarstwie domowym: 2,5 osoby na 1 gospodarstwo domowe= 1 mieszkanie

Parametry te pozwalają określić potrzeby gminy w zakresie budownictwa mieszkaniowego, które powinny być osiągnięte do 2045r. :

Szacunek zapotrzebowania na nową powierzchnię mieszkaniową obliczono opierając się na następujących założeniach:

1)Liczba ludności w gminie Trojanów na koniec 2014r. wynosiła 7569 osób. Zakładając standard UE 400 mieszkań/ 1000 osób w gminie powinno być 3028 mieszkań (7569 osób : 1000 osób)x 400 .

Na koniec 2014r. w gminie Trojanów było 2235 mieszkań wobec powyższego prognozowane potrzeby mieszkaniowe wynikające z konieczności poprawy standardów mieszkaniowych szacuje się na około 793 mieszkań.

2) Zakładając, że powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę powinna wynosić – 35 m², gmina powinna dysponować 264.915 m² powierzchni użytkowej mieszkań (7569 osób x 35 m²) obecnie w gminie powierzchnia użytkowa mieszkań wynosi 209.700 m², a więc brakuje 55.215 m ² powierzchni użytkowej mieszkaniowej, co jest liczbą przybliżoną do zapotrzebowania na powierzchnię mieszkaniową wymienioną w rozdziale VIII pkt 3.4.

6.2 Zapotrzebowanie na nową zabudową w podziale na funkcje zabudowy

Nie przewiduje się zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową wielorodzinną.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową zagrodową i jednorodzinną wynosi **55.215 m² powierzchni użytkowej.** Funkcje mieszkaniowe będą realizowane głównie w zabudowie zagrodowej z dużo mniejszym udziałem zabudowy jednorodzinnej i letniskowej.

6.3. Zapotrzebowanie na zabudowę usługową - usługi publiczne

Lokalne usługi publiczne mają bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Do funkcji usług publicznych podstawowych należy zaliczyć: szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne, przedszkola, opiekę zdrowotną, sport i rekreację oraz pomoc społeczną. Funkcjonujące usługi publiczne na obszarze gminy Trojanów zaspokajają obecne i przyszłe potrzeby mieszkańców, z wyjątkiem opieki przedszkolnej. W perspektywie powinny powstać dwa przedszkola IV oddziałowe o powierzchni użytkowej około 2000m².

7. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę wg funkcji

FUNKCJA	OGÓLNE [ha]	% W POWIERZCHNI CAŁKOWITEJ GMINY	NIEZAINWESTOWANE [ha]	% W POWIERZCHNI CAŁKOWITEJ GMINY	ZAINWESTOWANE [ha]	% W POWIERZCHNI CAŁKOWITEJ GMINY
M	691	4,57%	616,45	4,07%	74,55	0,49%
M1	460	3,04%	217,13	1,43%	242,99	1,61%
M2	38,2	0,25%	22,94	0,15%	15,26	0,10%
MN	25,92	0,17%	12,8	0,08%	13,12	0,09%
MW	2,15	0,01%	-	-	2,15	0,01%
PE	81,41	0,54%	-	-	-	-
PG	62,6	0,41%	-	-	-	-
PU	26,51	0,18%	23,3	0,15%	3,21	0,02%
T	0,2	0,00%	-	-	-	-
U	6,35	0,04%	-	-	-	-
UK	0,17	0,00%	-	-	-	-
Uks	2,11	0,01%	-	-	-	-
UO	5,33	0,04%	-	-	-	-
US	2,13	0,01%	-	-	-	-
UT	5,61	0,04%	3,39	0,02%	2,22	0,01%
UZ	1,62	0,01%	-	-	-	-
UZR	28,25	0,19%	27,79	0,18%	0,46	0,00%
WW	0,71	0,00%	-	-	-	-
ZC	3,55	0,02%	-	-	-	-
ZR	58,75	0,39%	52,61	0,35%	6,14	0,04%
KS	0,17	0,00%	-	-	-	-
MOP	7,56	0,05%	5,81	0,04%	1,75	0,01%
IS	37,07	0,24%	-	-	-	-
UA	0,4	0,00%	-	-	-	-
KP	0,3	0,00%	-	-	-	-
P	3,04	0,02%	-	-	-	-
suma:	**860,11**	**5,68**	**365,77**	**2,42**	**287,30**	**1,90**

Źródło: obliczenia własne

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w poszczególnych wsiach w podziale na funkcje przedstawia załączona tabela.

8. Chłonność terenów

Nie istnieje jednolite źródło danych o pojemności demograficznej terenów planowanych pod zabudowę mieszkaniową. Nie ma też jednolitej metodologii przyjętej do wyliczania takich danych. Pojawiające się szacunki i publikacje dotyczą zazwyczaj wybranych jednostek terytorialnych w wybranych okresach.

Ustalenie wartości wskaźników pojemności demograficznej wymaga zebrania informacji o powierzchni terenów przewidzianych pod zabudowę mieszkaniową, rodzaju zabudowy (jedno, wielorodzinnej lub zagrodowej) oraz opracowania metodologii szacunku liczby ludności jaka może zamieszkać dany obszar.

Przez pojemność demograficzną terenów przewidzianych do zabudowy mieszkaniowej rozumie się potencjalną liczbę osób, które mogłyby zamieszkać na obszarze gminy, przy założeniu, że zgodnie z art. 10 ust 7 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wartość ta nie przekroczy 30 % zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową.

Wartość chłonności terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową należy traktować orientacyjnie, ze świadomością, iż o rzeczywistym „ obciążeniu „ terenu decyduje przede wszystkim jego faktycznie zainwestowanie. Zdaniem autorów niniejszego opracowania , zarówno w okresie kierunkowym jak i perspektywicznym nie dojdzie do sytuacji w której wszystkie możliwe tereny przeznaczone do zabudowy dla których ze względów: powierzchniowych, geometrycznych oraz z uwagi na dotychczasowy stopień zainwestowania istnieje możliwość wyodrębnienia samodzielnej działki, zostaną zabudowane.

Do wyliczenia chłonności terenów przyjęto następujące założenia;

1. Prognozowana liczba ludności w gminie Trojanów do roku 2045 – 7000 osób.
2. Nie ma definicji powierzchni użytkowej zabudowy, o której mowa w art.10 ust.5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym- do porównań przyjmuje się, że jest to powierzchnia użytkowa mieszkaniowa.
3. Obecnie sporządzone studium jest kontynuacją polityki przestrzennej przyjętej w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów, które

zostało uchwalone w 2000r..

4. Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego zostały sformułowane w oparciu o analizę uwarunkowań z uwzględnieniem zasięgu terenów przeznaczonych do zabudowy w studium z 2000r., wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji celu publicznego.

5.Priorytetowym kierunkiem rozwoju w dalszym ciągu pozostaje funkcja rolnicza.

Uzupełniającymi funkcjami są: mieszkalnictwo, usługi oraz turystyka i wypoczynek.
Wśród obszarów przeznaczonych do zainwestowania dominują tereny zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy jednorodzinnej (M, M1) oraz w mniejszym stopniu zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy jednorodzinnej i letniskowej (M2) oraz tereny zabudowy jednorodzinnej (MN).

6. Ze względu na dość duże rozproszenie zabudowy dużą trudnością jest wyodrębnienie w poszczególnych miejscowościach, obszarów zwartej zabudowy o wykształconej strukturze funkcjonalno- przestrzennej. Dlatego tereny proponowane do rozwoju zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej zostały podzielone na dwa etapy.
   - tereny zabudowy zagrodowej jednorodzinnej M1 – etap I, tereny zabudowy zagrodowej jednorodzinnej i letniskowej M2 – etap I oraz tereny zabudowy jednorodzinnej MN- etap I zostały wydzielone ze względu na dość duże istniejące zainwestowanie. Tereny te są proponowane do wykorzystania w pierwszej kolejności. Rozwój nowej zabudowy w terenach M1 będzie polegał na uzupełnieniu nie zabudowanych działek pośród istniejącej zabudowy - ”plomb”.
   - tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej M - etap II, o małym stopniu zainwestowania, proponowane do wykorzystania w dalszej perspektywie. Rozwój nowej zabudowy na terenach M jest przeznaczony do lokalizacji głównie zabudowy zagrodowej z możliwością lokalizacji usług nieuciążliwych oraz, w niewielkim stopniu, zabudowy jednorodzinnej (pozwoli to na wydzielenie działek np. dla dzieci rolników).Takie rozwiązanie umożliwi rolnikom zakładanie nowych gospodarstw na własnych działkach, które były również przeznaczone pod zabudowę w studium z 2000r.
   - biorąc pod uwagę analizy społeczno – gospodarcze zakłada się, że tereny M nawet w bardzo odległej perspektywie, nie zostaną zabudowane nawet w 50%, a umożliwią właścicielom gruntów rolnych prowadzenie gospodarstwa rolnego na własnym terenie.

- przyjęcie struktury funkcjonalno- przestrzennej terenów osadniczych wynikało z przewidywanego rozwoju społeczno – gospodarczego gminy, sposobu istniejącego zagospodarowania terenów oraz potrzeby zarówno łączenia, jak i segregacji przestrzennej określonych funkcji.
- wprowadzenie terenów M porządkuje strukturę funkcjonalno – przestrzenną gminy dla terenów o ekstensywnym zagospodarowaniu, które stanowią potencjalne tereny rozwoju zabudowy dla gminy typowo rolniczej.
- brak przeznaczenia terenów M pod rozwój nowej zabudowy skutkowałby dużymi roszczeniami właścicieli gruntów, które w studium z 2000r. były przeznaczone do zabudowy, a w studium z 2016r. zostałyby włączone do terenów rolnych. Brak terenów M w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy zahamuje rozwój gospodarczy gminy, której główną funkcją jest produkcja rolna.
- wszystkie tereny M są położone przy istniejących drogach publicznych oraz, w mniejszym stopniu, przy drogach wewnętrznych, zapewniających połączenia komunikacyjne. Gmina musiałaby ponieść koszty związane z przebudową niektórych dróg gminnych.
- go czasu budowy gminnych systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenach M może być dopuszczona lokalizacja indywidualnych obiektów infrastruktury sanitarnej, co jest zasadne w przypadku ekstensywnej zabudowy zagrodowej i nie obciąża budżetu gminy.

8.1. Szacunek chłonności terenów wg rodzajów zabudowy

Tereny zabudowy jednorodzinnej **MN** – etap I

- powierzchnia terenów nie zainwestowanych 12,80 ha z tego 20% tj.2,62 ha przeznacza się pod usługi nieuciążliwe,

1 działka = 1 mieszkanie

- średnia powierzchnia działki budowlanej – 1500 m ²,

- średnia liczba osób na mieszkanie 2,7 osoby/mieszkanie

- średnia powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na 1 osobę – 30 m²/os.

- liczba nowych działek 68 szt.(102400 m2: 1500 m²)

- liczba osób -183 (68 działek/mieszkań x 2,7 os./mieszkanie)

- powierzchnia użytkowa mieszk. w zabudowie jednorodzinnej powiększy się o 5490 m² (180 osób x 30 m² /os).

Tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej **M1 – etap I**

- powierzchnia terenów nie zainwestowanych 217,13 ha z tego 10 % tj.21,71 ha przeznacza się pod usługi nieuciążliwe,
- 1 działka = 1 mieszkanie,
- z powierzchni 195,42 ha - 90% tj.175,87 ha przeznacza się pod zabudowę zagrodową i 10 % tj.21,71 ha pod zabudowę jednorodzinną,
- średnia powierzchnia działki w zabudowie zagrodowej 3500 m²,
- średnia powierzchnia działki w zabudowie jednorodzinnej – 1700 m²,
- średnia liczba osób na mieszkanie 2,7 osoby/mieszkanie,
- średnia powierzchnia mieszkaniowa na osobę – 30 m²/os.
- liczba nowych działek w zabudowie zagrodowej – 502 szt.(1758700 m2 : 3500 m²),
- liczba nowych działek w zabudowie jednorodzinnej 128 szt.(217100 m2 : 1700m²),
- liczba osób – 1701 (630 działek/mieszkań x 2,7os./mieszkanie),
- powierzchnia użytkowa mieszkaniowa w zabudowie M1 – etap I powiększy się o 51030 m²,

Tereny zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej i letniskowej **M2 – etap I**

- powierzchnia terenów nie zainwestowanych 22,94 ha z tego 10 % tj.2,29 ha przeznacza się pod usługi nieuciążliwe,
- 1 działka = 1 mieszkanie,
- z powierzchni 20,65 ha - 70 % tj.14,46 ha przeznacza się pod zabudowę zagrodową, 10% tj.2,06 ha pod zabudowę jednorodzinną i 20 % tj.4,13 ha pod zabudowę letniskową.
- średnia powierzchnia działki w zabudowie zagrodowej - 3500 m²,
- średnia powierzchnia działki w zabudowie jednorodzinnej – 1700 m²,
- średnia liczba osób na mieszkanie 2,7 osoby/mieszkanie,

- średnia powierzchnia mieszkaniowa na osobę -30 m²/os.

- liczba nowych działek w zabudowie zagrodowej – 41 szt.(144600 m2: 3500 m²),

- liczba nowych działek w zabudowie jednorodzinnej - 12 szt. (20600 m2 :1700m²),

- liczba osób - 143 (razem liczba działek 53 x 2,7os./mieszkanie)

- powierzchnia użytkowa mieszkaniowa w zabudowie M 2 – etap I powiększy się o 4290m2.

Na podstawie wyżej wymienionego bilansu terenów oraz przyjętych założeń określono potencjalną pojemność terenów mieszkaniowych wskazanych w Studium. Chłonność w.wym. terenów w etapie I wynosi 9027 osób. Wartość ta o 27 % przekracza obecną liczbę ludności i o 28,9 % tę prognozowaną w 2045 roku .

Zgodnie z wynikami analizy społeczno– demograficznej zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wynikającą z poprawy standardów mieszkaniowych wynosi 55.215 m².

Przyrost powierzchni mieszkaniowej wynikający z wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową w Studium – etap I wynosi 60.810 m² i zaspakaja potrzeby w zakresie nowej zabudowy.

Tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej M – II etap

- powierzchnia terenów nie zainwestowanych wynosi 616,45 ha z tego 10% przeznacza się na usługi nieuciążliwe tj. 61,64 ha,
- z powierzchni 554,81 ha - 90 % tj. 499,33 ha przeznacza się na zabudowę zagrodową, 10% tj 55,48 ha na zabudowę jednorodzinna,
- 1 działka = 1 mieszkanie,
- średnia ilość osób na 1 mieszkanie – 2,5 osoby/ 1 mieszkanie ,
- średnia powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na 1 osobę – 35 m²/os,
- średnia powierzchnia działki w zabudowie zagrodowej- 3500 m²,
- średnia powierzchnia działki w zabudowie jednorodzinnej – 1700 m²,
- liczba działek w zabudowie zagrodowej – 1427 działek (4993300m²: 3500 m²),
- liczba działek w zabudowie jednorodzinnej – 326 działek (554800 m²: 1700m²),
- liczba osób w terenach M – II etap – 4382 osoby (1753 działki x 2,5 os/ mieszkaniowej /działkę,

- przyrost powierzchni użytkowej mieszk.(4382 osoby x 35m²/osobę) 153.370 m ²

Chłonność terenów M - II etap wynosi o 4382 osoby więcej, co stanowi o 62 % osób więcej w stosunku do prognozowanej liczby ludności w 2045r.

Tereny przeznaczone w studium do lokalizacji nowej zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej M – II etap stanowią rezerwę i potencjalne kierunki rozwoju dla gminy typowo rolniczej.

IX. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Siedziby instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludności i jej mienia znajdują się na terenie gminy.

Są to Posterunek Policji z siedzibą w Trojanowie oraz 11 jednostek Ochotniczych Straż Pożarnych w następujących miejscowościach: Trojanów, Korytnica, Wola Korycka Górna, Wola Życka, Kozice, Babice, Budziska, Mroków, Dudki, Ochodne i Więcków.

Większymi jednostkami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo mieszkańców jest Komenda Powiatowa Policji w Garwolinie oraz Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Garwolinie.

Największym zagrożeniem bezpieczeństwa dla ludności i jej mienia są miejsca w pobliżu rzeki Okrzejki, gdzie sezonowo dochodzi do lokalnych podtopień.

W roku 2007 zakończone zostały prace dotyczące opracowania obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego dla rzeki Okrzejki . Główne rezultaty tego opracowania to:

1) określenie przepływów maksymalnych o prawdopodobieństwie występowania powodzi 1% (raz na sto lat),
2) wyznaczenie na mapach w skali 1: 10 000 przestrzennego zasięgu obszarów zagrożenia powodziowego wodami maksymalnymi o prawdopodobieństwie występowania 1% i 0,5% wraz ze strefami płytkiego zalewu do 0,5 m ,
3) wyznaczenie na mapach w skali 1 : 10 000 obszarów osuwiskowych,
4) sformułowanie wniosków i zaleceń dla planowania przestrzennego.

Zgodnie ze sporządzonym przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie opracowaniem pt. „ Raport z wykonania wstępnej oceny ryzyka powodziowego” rzeka Okrzejka w km0-40 została zakwalifikowana do opracowania map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego w II cyklu planistycznym (aktualizacja co 6 lat).

Na terenie Gminy Trojanów nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.

X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Powierzchnia ewidencyjna gminy wynosi 15138 ha. W strukturze własnościowej dominują grunty osób fizycznych, zajmujące 12939 ha tj. 85,5% ogólnej powierzchni gminy, w tym wchodzące w skład gospodarstw rolnych – 12637 ha tj. 83,5%. Grunty Skarbu Państwa (z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste) zajmują powierzchnię 1572 ha tj. 10,4%, a w nich grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe 917 ha tj. 6,1%. W skład gminnego zasobu nieruchomości (z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd) wchodzi 240 ha, w tym: 27 ha to użytki rolne, 206 ha grunty zabudowane i zurbanizowane (w tym 200 ha pod drogami). Grunty powiatów zajmują powierzchnię 88 ha, w tym 87 ha drogi powiatowe.

XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

1. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody

Na terenie gminy Trojanów powołano dotychczas dwie formy ochrony przyrody

- obszar Natura 2000 „ Podebłocie „ – PLH 140033
- 5 pomników przyrody

2. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków

Na terenie gminy Trojanów występują:

- obiekty wpisane do rejestru zabytków,
- obiekty znajdujące się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.

Wykaz tych obiektów znajduje się w rozdziale V.

3. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych i na podstawie przepisów o lasach .

Grunty rolne klas bonitacyjnych I-III podlegają ochronie przed przeznaczeniem ich na cele nierolnicze. Udział gruntów ornych oraz użytków zielonych w strukturze użytków rolnych gminy Trojanów jest wysoki i wynosi około 30 %.

Około 24 % powierzchni gminy zajmują lasy. Każdorazowa zmiana przeznaczenia gruntów rolnych klas I- III i gruntów leśnych na cele nierolnicze wymaga uzyskania zgody odpowiednio ministra właściwego ds. środowiska lub marszałka województwa oraz ministra rolnictwa, zgodnie z dyspozycją Ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Zmiany przeznaczenia dokonać można jedynie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

4. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie środowiska

Na mocy przepisów o ochronie środowiska chronione są:

- udokumentowane złoża surowców naturalnych(obszar i teren górniczy „Stężyca 1"),
- ujęcia wód głębinowych służące zbiorowemu zaopatrzeniu ludności w wodę.

XII.WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Trojanów obszary naturalnych zagrożeń geologicznych nie występują.

XIII.WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCHORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na terenie gminy Trojanów występują udokumentowane złoża kopalin (gazu ziemnego) w obszarze górniczym „Stężyca 1"

Zasoby wód podziemnych zostały opisane w rozdziale V pkt 6.

Na terenie gminy Trojanów nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

XIV.WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

1.Obszary i tereny górnicze

W gminie Trojanów, w jej południowo - zachodniej części znajduje się obszar i teren górniczy (część) Stężyca -1- Nr rejestru 2/1/197a. Obszar i teren górniczy został ustanowiony decyzją Ministra Środowiska Nr DGE/MS/487- -2152/2003 z dnia 28.03.2003r. Termin ważności koncesji – 04.01.2026r.

XV. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I NFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO- ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.

1. Komunikacja

1.1 Droga krajowa

Przez teren gminy przebiega droga krajowa międzyregionalna nr 17 Warszawa Zakręt – Dęblin – Lublin - Zamość – gr . państwa, realizująca powiązania gminy z ośrodkiem wojewódzkim w Warszawie, ośrodkiem powiatowym w Garwolinie, z sąsiednim

województwem lubelskim i miastem Lublinem oraz sąsiednimi gminami Sobolewem i Rykami. Ma nawierzchnię asfaltową o dobrej konstrukcji i szerokości jezdni 7,0 m Nie spełnia ona całkowicie wymogów stawianych przez funkcję i klasę techniczną. Dużym mankamentem jest niekontrolowana dostępność – droga jest praktycznie dostępna dla wszystkich użytkowników. Obok ruchu międzynarodowego, międzyregionalnego i regionalnego obsługuje również ruch lokalny.

W przyszłości droga krajowa ma być drogą ekspresową.

1.2 Drogi powiatowe

Sieć dróg powiatowych tworzą następujące drogi:

- nr 1330 W relacji Garwolin- Oziemkówka- Miastków Kościelny- Zwola Poduchowna- Żelechów-Dudki- Trojanów realizująca połączenia z gminą Trojanów,
- nr 1346 W relacji Korytnica – Sokół – Przyłęk – Nowy Pilczyn realizująca połączenia z gminą Sobolew i Łaskarzew,
- nr 1353 W relacji Uchacze – Astrych – Malamówka - -Mościska realizująca połączenia z gminą Maciejowice,
- nr 1354 W relacji (Paprotnia) – gr woj. – Mościska – Wola Życka- Kozice- Trojanów realizująca połączenia z gminą Trojanów,
- nr 1356 W relacji Sobolew- Godzisz – Wola Życka – Podebłocie realizująca połączenia z gminą Sobolew i Maciejowice,
- nr 1357 W relacji Sobolew – Grabniak – Damianów realizująca połączenia z gminą Sobolew,
- nr 1358 W relacji Życzyn- Korytnica- do drogi nr 17,
- nr 1359 W relacji Trojanów- Korytnica,
- nr 1360 W relacji Trojanów – Piętrówek- Podebłocie – gr. woj.
- nr 1361 W relacji (Zielonka) gr woj. Więcków- Piętrówek,
- nr 1362 W relacji Trojanów- Babice- Kłoczew,
- nr 1363 W od drogi nr 17 – Mroków- Stare Zadybie
- nr 1365 W Żelechów - Mroków
- nr 1367 W relacji Babice – Stare Zadybie

Drogi powiatowe realizują powiązania z sąsiednimi gminami: Maciejowice, Sobolew, Żelechów, Kłoczew, Łaskarzew w województwie mazowieckim i Ryki i Stężyca w województwie lubelskim.

1.3 Drogi gminne

WYKAZ DRÓG GMINNYCH NA TERENIE GMINY TROJANÓW

Stan na dzień 31. 12. 2012r.

Lp	Numer Ewiden-cyjny drogi	Nazwa drogi	Całko-wita długość drogi	Długość drogi o nawierz gruntow	Długość drogi o nawierzchni	
					twar-dej	z tego ulepsz
			km	km	km	km
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1	131201W	(Dr.1357WKaleń)-gr. gm. Sobolew – Prandocin	3.600	3.220	0.380	0.380
2	131202W	(Milanów)-gr. gm. Sobolew – Wola Korycka	1.300	-	1.300	-
3	131203W	Dr. Nr 17 – Wola Korycka Górna – Korytnica	3.760	-	3.760	3.760
4	131204W	Dr. Nr 17 Kol Korytnica-(Helenów) Dudki	2.500	-	2.500	2.500
5	131205W	Wola Korycka Górna-(Jarzyny)gr. gm. Sobolew	2.280	1.230	1.050	0.350
6	131206W	Kaleń gr. gm. Sobolew – Kol. Korytnica	2.190	2.190	-	-
7	131207W	Budziska – Ochodne – Elżbietów	5.070	0.748	4.322	3.297
8	131208W	Dr. 1330W – Derlatka – Samotnia	2.190	0.625	1.565	1.550
9	131209W	(Rybaki) gr. gm. Kłoczew – Kamionki – Dudki	3.850	1.255	2.595	2.595
10	131210W	Babice – Kamionki	2.890	0.705	2.185	0.883
11	131211W	Żabianka – Grąd	1.967	-	1.967	1.967
12	131212W	Dr.1360W(Grąd)-Majdan - gr. woj. lubelskiego	2.852	-	2.852	1.150
13	131213W	Więcków – gr. woj. lubelskiego (Edwardów)	1.680	-	1.680	1.680
14	131214W	Dr. Nr 131211W Grąd – Więcków	3.350	1.865	1.485	-
15	131215W	Żabianka – Ruda – gr. woj. lubelskiego	2.650	0.701	1.949	-
16	131216W	Dr. Nr 17 – Ruda – Babice	1.808	-	1.808	1.808
17	131217W	Kozice – Kol. Kozice - gr. woj. lubelskiego	5.150	3.115	2.035	0.540
18	131218W	Dr. 1356W – Podebłocie – dr. Nr 1360W	3.100	1.336	1.764	1.335
19	131219W	Mościska – Stasin – dr. Nr 1365W	5.330	5.130	0.200	-
20	131220W	Kruszyna – Jabłonowiec – dr. Nr 1356W	2.600	1.870	0.730	0.730
21	131221W	(Kobusy)gr. gm.Sobolew-dr1356WJabłonowiec	1.630	1.100	0.530	-
22	131222W	Dębówka(Skazówki)-Nowiny Życki dr.1358W	4.800	0.930	3.870	1.390
23	131223W	Kozice – Korytnica	4.880	3.480	1.400	0.340
24	131224W	Dr. Nr 17 – Dębniak – Damianów	4.100	3.099	1.001	-
25	131225W	Dr. Nr 17 – Korytnica	1.180	-	1.180	0.080
26	131226W	Dr. Nr 17 – Kol. Trojanów – dr. Nr 1359W	0.732	-	0.732	0.732

Drogi powiatowe i drogi gminne realizują powiązania zewnętrzne bliskiego zasięgu, powiązania wewnątrzgminne oraz obsługują przyległe zagospodarowanie.

Stan dróg powiatowych jest średni. Większość dróg gminnych nie spełnia warunków, jakim powinny odpowiadać drogi tej kategorii.

1.4 Linie kolejowe

Oprócz dróg, przez teren Gminy Trojanów przebiega również linia kolejowa Nr 7 relacji

Warszawa – Pilawa – Dęblin – Lublin – granica państwa pierwszorzędna, dwutorowa, zelektryfikowana. Realizuje ona połączenia międzyregionalne i wewnątrzwojewódzkie. Długość linii kolejowej wynosi 8.40 km.

2. Infrastruktura sanitarna

2.1 Zaopatrzenie w wodę

Gmina Trojanów zaopatrywana jest w wodę z 5 ujęć zlokalizowanych w miejscowościach Podebłocie, Wola Korycka Dolna, Więcków, Jabłonowie i Mroków. Długość sieci wodociągowej wynosiła na koniec 2011r. 172,9 km, czynnych było 1660 połączeń wodociągowych do budynków. Z sieci wodociągowej korzystało 3928 mieszkańców.

2.2 Odprowadzanie ścieków

Na terenie gminy brak jest sieci kanalizacyjnej, ale funkcjonują oczyszczalnie przyzakładowe:

- oczyszczalnia Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w Lublinie Oddział Terenowy w Dęblinie – oczyszczalnia na terenie osiedla mieszkaniowego w Podebłociu – aktualnie przekazana na rzecz Gminy Trojanów, która obsługuje ok. 220 osób,
- oczyszczalnia przy Domu Pomocy Społecznej Dla Dorosłych w Dębówce prowadzona przez ZG. SS. ALBERTYNEK - Życzyn, 08-455 Trojanów,
- oczyszczalnia przy Ośrodku Wypoczynkowym „Tęcza" Kazimierz Gugałka w Jabłonowu,
- oczyszczalnia przy Ośrodku Konferencyjno – Wypoczynkowym i SPA „Talaria" w Trojanowie.

Gospodarka ściekowa na terenie gminy Trojanów nie jest dotychczas uporządkowana. Oczyszczalnia w Podebłociu jest obiektem przestarzałym przekazanym Gminie przez Wojskową Agencję Mienia Wojskowego. Z uwagi na brak dokumentacji technicznej obiekt nie może być zmodernizowany. Ścieki z obiektów administrowanych przez Gminę wywożone są taborem asenizacyjnym do oczyszczalni w Garwolinie i Sobolewie.

Mieszkańcy usuwają ścieki we własnym zakresie, wylewając je na teren własnych działek, na pola i tzw. „ dzikie" wylewiska. Część ścieków trafia do wód powierzchniowych zlewni rzeki Okrzejka, zaliczanych do rzek o pozaklasowej czystości. Tylko nieliczni mieszkańcy wywożą ścieki taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków w Garwolinie i Sobolewie, na podstawie indywidualnych umów cywilno – prawnych. Nie jest to jednak problem uregulowany w skali gminy.

2.3. Zaopatrzenie w gaz ziemny i ciepło

Przez teren gminy przebiegają tranzytowo:

- magistrala gazowa DN 500 Puławy – Warszawa uzbrojona w zespoły zaporowo-

upustowe we wsiach Trojanów i Korytnica

- gazociąg DN-150 przebiegający przez teren wsi Korytnica.

W strefie kontrolowanej do 17, 5 m po obydwu stronach od osi gazociągu DN 500 i w strefie do 15,0 m po obydwu stronach od osi gazociągu średniego ciśnienia DN 150 obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej oraz zakaz podejmowania działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania.

Aktualnie jednak teren gminy nie jest zaopatrywany w gaz ziemny i mieszkańcy w ogóle nie posiadają dostępu do tego nośnika energii cieplnej. Dla potrzeb gospodarczych korzystają z butli z gazem propan – butan lub energii elektrycznej. Do celów grzewczych wykorzystywane są kotły opalane paliwem stałym (węglem, miałem , drewnem). Zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych kotłowniach w poszczególnych gospodarstwach lub przy innych budynkach, opalanych najczęściej węglem lub drewnem.

2.4 Gospodarka odpadami stałymi

Na terenie gminy Trojanów nie funkcjonuje żadne wysypisko odpadów.

Gospodarka odpadami stałymi odbywa się zgodnie z uchwałą Nr XXXIII/126/2013 Rady Gminy w Trojanowie z dnia 27 marca 2013r.w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Trojanów.

Regiony gospodarki odpadami określa Wojewódzki Plan Gospodarowania Odpadami dla Mazowsza na lata 2012r - 2017r z uwzględnieniem lat 2018 – 2023. Dla każdego regionu zostały wskazane instalacje regionalne (RIPOK) i zastępcze. Gmina Trojanów, zgodnie z WPGO, należy do Ostrołęckiego – Siedleckiego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, na terenie którego znajdują się dwie instalacje o statusie RIPOK i są to:

1) instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania MBP MPK Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ostrołęce, zlokalizowana w gminie Rzekuń, m. Ławy (RIPOK) – składająca się z sortowni odpadów selektywnie zebranych oraz kompostowni.
2) Składowisko odpadów komunalnych w Woli Suchożeberskiej, Gm. Suchożebry.

3.Elektroenergetyka

Przez obszar gminy Trojanów przebiega tranzytowa, jednotorowa dystrybucyjna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV Kozienice – Sobolew – Ryki. Linia 110 kV przebiega przez grunty rolne i leśne wsi Prandocin, Życzyn, Kozice, Piotrówek i Więcków w dużej odległości od zwartych obszarów zabudowy. Ograniczenie w przeznaczeniu terenów na cele zabudowy stanowią tereny położone w odległości po 19,0 m od osi linii 110 kV.

W podstawowym zasilaniu gminy Trojanów biorą udział cztery magistralne linie dystrybucyjne średniego napięcia SN 15 kV wychodzące ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV w Sobolewie.

Są to linie o relacjach:

- Sobolew – Trojanów,
- Sobolew – Życzyn,
- Sobolew – Mroków,
- Sobolew – Kruszyna.

Lokalne dystrybucyjne urządzenia elektroenergetyczne (stacje trafo 15/0,4 kV wraz zasilającymi je odcinkami linii SN 15 kV i linii niskiego napięcia 0,4 kV) są urządzeniami zaopatrującymi w energię elektryczną niskiego napięcia odbiorców jednej lub kilku wsi o sąsiadującej zabudowie.

Stan techniczny lokalnych urządzeń zasilających wsie Gminy Trojanów jest zróżnicowany - obok nowych sieci wykonanych w systemie napowietrznym przewodami izolowanymi lub systemie kablowym, występują również sieci przestarzałe i wyeksploatowane wymagające modernizacji i rozbudowy. Do zasilania nowych odbiorców wymagana będzie budowa sieci nowych.

4.Telekomunikacja

Wszystkie miejscowości gminy Trojanów są objęte telefonią stacjonarną lub komórkową. Infrastrukturą telekomunikacyjną jest objęta większość budynków.

Na terenie gminy Trojanów znajduje się sześć bazowych stacji telefonii komórkowej GSM analogowej różnych operatorów. Trzy anteny znajdują się w miejscowości Trojanów oraz po jednej w miejscowościach Wola Życka, Mroków i Dębówka.

XVI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Obszary zagrożenia powodziowego obejmują dolinę rzeki Okrzejki. Granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią zostały przedstawione na rysunku studium pn. ”Uwarunkowania”. W większości są to tereny niezabudowane. Jedynie we wsi Jabłonowiec część terenu ośrodka wypoczynkowego UT oraz pojedyncza zabudowa we wsi Babice i Trojanów znajduje się w granicy zasięgu zalewu bezpośredniego wodą o prawdopodobieństwie 1% .

Dla tych obszarów obowiązują nakazy i zakazy określone w ustawie z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne.

XVII. TERENY ZAMKNIĘTE

Na obszarze gminy Trojanów występują następujące tereny zamknięte:

- linia kolejowa nr 7 relacji Warszawa – Pilawa – Dęblin- Lublin -Dorohusk została zaliczona do terenów zamkniętych Decyzją Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014r.
- tereny położone we wsi Podebłocie zostały zaliczone do terenów zamkniętych decyzją Nr 109/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 16 kwietnia 2013 poz. 113 (działki nr ewid. 1655/2, 1655/3, 2524, 1655/1).

XVIII.ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego określa zadania ponad lokalne służące celem publicznym. W wyżej wymienionym Planie inwestycją celu publicznego o znaczenie ponadlokalnym jest przebudowa i budowa drogi ekspresowej S- 17. Zadaniem ponadlokalnym jest również przebudowa dróg powiatowych.

XIX. WNIOSKI

Gmina Trojanów posiada potencjał umożliwiający kontynuację jej rozwoju jako gminy rolniczej. Inne funkcje, jak np. turystyka, usługi lub przemysł mogą mieć znaczenie uzupełniające. Rozwój aktywności pozarolniczych jest jednak ważny ze względu na tworzenie w ten sposób zachęt dla ludzi młodych do pozostawania na obszarze gminy.

Głównym kierunkiem przekształceń gminy powinno być stworzenie warunków do rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej, opierającej się na wykorzystaniu własnych zasobów. Pozwoli to stworzyć nowe miejsca pracy przede wszystkim w sektorze usługowym i drobnej wytwórczości. Stymulowanie rozwoju w tym kierunku powinno opierać się m. in. na udostępnianiu terenów pod usługi i lekki przemysł, w tym pod lokalne wydobycie surowców naturalnych. Jednym z głównych zadań dla gminy jest stymulacja rozwoju gospodarczego gminy poprzez szkolenia i działania informacyjne o możliwości pozyskania funduszy na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej lub na rozszerzenie i podniesienie efektywności prowadzonej działalności gospodarczej, w tym również produkcji rolnej.

Naturalnym kierunkiem rozwoju gminy jest też wypoczynek, rekreacja i turystyka. Potencjał do rozwoju tych dziedzin stanowią obszary cenne przyrodniczo, dostępność komunikacyjna, w tym kolejowa, obiekty zabytkowe oraz typowo wiejski krajobraz. Jednak ze względu na znaczną odległość od dużych ośrodków miejskich rozwój w tym

kierunku jest stosunkowo utrudniony.

Pozytywnymi uwarunkowaniami rozwoju gminy są:

- dobre gleby i dobra jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- brak zakładów uciążliwych dla środowiska i zdrowia ludzi,
- dostępność komunikacyjna gminy,
- walory przyrodnicze i kulturowe,

Niekorzystnie na rozwój gminy może wpłynąć:

- niedostateczna oferta gruntów komunalnych, które mogłyby być przeznaczone pod utworzenie terenów przeznaczonych do działalności gospodarczej,
- niedostateczne wyposażenie terenów w systemy kanalizacji sanitarnej.

Przewodniczący Rady Gminy

WÓJT GMINY TROJANÓW

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TROJANÓW

CZĘŚĆ II – KIERUNKI

Załącznik nr 1
do uchwały nr XX/66/2016
Rady Gminy Trojanów
z dnia 31 marca 2016 r.

Trojanów 2016 r.

Spis treści

I. INFORMACJE WPROWADZAJĄCE ……... 5
1. Informacje formalno-prawne ……... 5
2. Obszar opracowania ……. 5
3. Podstawa prawna …….. 5
4. Dokumentacja Studium ……..... 6
II. CELE ROZWOJU GMINY …….. 8
III. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW……... 9
1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna……..... 9
2. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego…….. 13
3. Obszary zainwestowania…….. 14
4. Obszary rolne z dopuszczeniem ekstensywnych form zagospodarowania…….. 24
5. Obszary rolne i leśne z ograniczeniami w zabudowie…… 25
6. Obszary wyłączone spod zabudowy…… 28
IV. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO…… 28
1. Polityka zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony środowiska ……. 28
2. Kierunki ochrony środowiska i kształtowania funkcji przyrodniczych …… 29
3. Zasady ochrony przyrody…….. 29
V. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ …… 32
1. Obszary i objęte ochroną wojewódzkiego konserwatora zabytków ……. 32
2. Strefy ochrony konserwatorskiej zabytkowych obiektów i terenów……. 33
3. Strefy ochrony konserwatorskiej – archeologia…… 35
VI. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI ……. 36
1. Układy drogowe …… 37
2. Zalecenia do uwzględnienia przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego……. 40
3. Miejsca parkingowe …….. 41
4. Komunikacja kolejowa…… …… 42
VII. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ …… 42

1. Zaopatrzenie w wodę…… ……... 42
2. Gospodarka ściekowa i odprowadzanie wód odpadowych……. 42
3. Elektroenergetyka ……..... 44
4. Inne kierunki rozwoju elektroenergetyki ……..... 45
5. Zaopatrzenie w gaz ziemny ……... 45
6. Zaopatrzenie w ciepło…… 45
7. Gospodarka odpadami…….. 46
8. Kierunki rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej…… 48
VIII. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM …… 48
IX. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM … 48
X. OBSZARY, DLA KTÓRYCH JEST OBOWIĄZKOWE SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUMOŚCI ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ…… 49
XI. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LESNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE …… 49
XII. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ ……. 50
1. Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej……. 50
2. Tereny leśne……..……. 51
XIII. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ…… 52
XIV. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH……. 53
XV.OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY …….. 53
XVI.OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ……. 54
XVII.OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDJACJI…… 54
XVIII.OBSZARY ZDEGRADOWANE……... 54

XIX. GRANICE TERENÓW ZAMKNIETYCH I ICH STREF OCHRONNYCH…. 54
XX .OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM…….. 54
XXI.UZASADNIENIE ZWAIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH
ROWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA PROJEKTU STUDIUM…….…. 54
1. Wstęp…….. 54
2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy……. 55
3. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego…….. 56
4.Ochrona dziedzictwa kulturowego…… 57
5.Rozwój systemu komunikacyjnego…….. 57
6.Rozwój infrastruktury technicznej…….. 58

I. INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

1.Informacje formalno-prawne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów zostało wykonane w Biurze Usługowym "ANIHAL" Sp. z o.o. w Siedlcach na podstawie:

- uchwały Nr XXXV/137/2013 Rady Gminy Trojanów z dnia 10 czerwca 2013r. o przystąpieniu do opracowania zmiany "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów",
- umowy o dzieło z dnia 19.09.2013 r. zawartej pomiędzy Gminą Trojanów a Biurem Usługowym " ANIHAL" Sp. z o.o. w Siedlcach,

WYKONAWCA

Biuro Usługowe „Anihal" Sp. z o. o. w Siedlcach, ul. Kilińskiego 24

Zespół autorski:

mgr Maria Wróbel – główny projektant uprawnienia urbanistyczne nr 395/88

dr Stefan Białczak

inż. Karol Zalewski

2.Obszar opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów zostało opracowane w granicach administracyjnych z uwzględnieniem obszarów sąsiednich niezbędnych do analizy powiązań zewnętrznych gminy.

3. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym(t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 199 z późn. zm.), studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem, w którym określona jest polityka przestrzenna gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy. Studium nie jest aktem prawa miejscowego ale ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

Zakres studium w części tekstowej i graficznej określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233).

Niniejszy dokument planistyczny stanowi opracowanie ujednolicone, które w stosunku do studium uchwalonego uchwałą Nr XXVII/150/2000 Rady Gminy w Trojanowie z dnia 29 listopada 2000r. uwzględnia:

- zmiany uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, które nastąpiły po uchwaleniu ww. studium, zarówno o charakterze lokalnym, jak i wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego,
- zmiany ustaleń co do kierunków, wskaźników, zasad rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów,
- zmiany zakresu i formy studium wynikające z wejścia w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- przepisów odrębnych, które weszły w życie od czasu uchwalenia Studium tj. od 2000 r., które istotny sposób wpływają na ustalenia studium,
- wniosków, które zostały złożone do studium,

W związku z tym, że zmiany wymagają wprowadzenia ich w wielu rozdziałach a także dodania nowych rozdziałów w tekście studium nie wprowadza się wyróżnienia tych zmian.

4.Dokumentacja Studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów uchwalone uchwałą nr XX/66/2016 Rady Gminy Trojanów z dnia 31 marca 2016 r. składa się z następujących załączników:

1) tekstu studium stanowiącego **załącznik nr 1** obejmującego dwie części:
   - część I ” Uwarunkowania”
   - część II „Kierunki”
2) części graficznej studium obejmującej:
   - rysunek w skali 1:25000 pt. "Uwarunkowania” stanowiący **załącznik nr 2.**
   - rysunek w skali 1:25000 pt. „Kierunki” stanowiący **załącznik nr 3.**
3) rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrzenia nie uwzględnionych uwag – **załącznik nr 4.**

2. Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów nie podlegająca uchwaleniu,

składająca się z:

1) części tekstowej,
2) części graficznej – rysunek w skali 1:25000.

Przed przystąpieniem do opracowania Studium zostały sporządzone następujące opracowania:

1) ekofizjografia podstawowa gminy Trojanów – czerwiec 2014r.
2) Analiza zagospodarowania i użytkowania terenów wykonana w 2014 r. na mapach ewidencyjnych w skali 1 : 5000 dla wszystkich wsi gminy Trojanów.

II. CELE ROZWOJU GMINY

Podstawowym celem rozwoju gminy Trojanów jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz osiąganie zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego gminy przy zachowaniu równowagi pomiędzy działalnością gospodarczą a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Szczegółowe cele rozwoju gminy to:

1) cele gospodarcze, które będą realizowane poprzez:
   - rozwój rolnictwa
   - rozwój turystyki i wypoczynku
   - większy rozwój funkcji o charakterze pozarolniczym, głównie funkcji produkcyjnych i usługowych
2) cele przestrzenne, które będą realizowane poprzez:
   - zachowanie ładu przestrzennego na terenach wyznaczonych w studium pod zabudowę oraz poprzez stosowanie zasad zagospodarowania i wskaźników określonych w studium,
   - przestrzeganie zasad zagospodarowania dla terenów i obiektów przyrodniczych prawnie chronionych oraz dla obiektów i terenów proponowanych do ochrony prawnej,
   - ograniczenie lub zakaz zabudowy w terenach czynnych przyrodniczo, głównie położonych w dolinie rzeki Okrzejki i jej dopływów, w terenach szczególnego zagrożenia powodziowego i osuwiskowych, w terenach położonych w strefach od gazociągów, linii energetycznej 110 kV, terenów kolejowych i cmentarzy.
   - stosowanie zasad zagospodarowania dla terenów położonych w strefach ochrony konserwatorskiej,
   - stosowanie, w pierwszej kolejności, lokalizacji nowej zabudowy głównie na wolnych terenach M1,M2 i MN pośród istniejącej zwartej zabudowy oraz na terenach mających dostęp do dróg i możliwość uzbrojenia.

III. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

Dla realizacji celów, na podstawie rozpoznanych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego oraz przyjmując za kryterium zachowania ładu przestrzennego oraz zrównoważony rozwój, określono kierunki zmian w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy określono na podstawie:

- istniejącego zagospodarowania terenu,
- przyrodniczych uwarunkowań w tym w szczególności wynikających z utworzenia w południowej części gminy Obszaru Natura 2000,
- przeznaczenia terenów określonych we wcześniejszych opracowaniach planistycznych, decyzjach o warunkach zabudowy i decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- wniosków złożonych do studium,
- potrzeb wynikających z określonych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy :

Obszar gminy Trojanów posiada strukturę funkcjonalno-przestrzenną mającą swoje uzasadnienie w powstawaniu tradycyjnej zabudowy zagrodowej zlokalizowanej wzdłuż dróg, mającej swoje tradycje historyczne – tzw. wsie „ ulicówki”.

Obszar gminy charakteryzuje się również dosyć dużym udziałem zabudowy rozproszonej.

Obecnie na obszarze gminy dominuje zabudowa zagrodowa wyjątek stanowi wieś Podebłocie, gdzie znajduje się zabudowa wielorodzinna (dawne osiedle wojskowe) i osiedla zabudowy jednorodzinnej.

Obecnie sporządzone studium jest kontynuacją polityki przestrzennej przyjętej w studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów uchwalonym w 2000r.

Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego zostały sformułowane w oparciu o analizę uwarunkowań z uwzględnieniem zasięgu terenów przeznaczonych do zabudowy w studium z 2000r., wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji celu publicznego. Priorytetowym kierunkiem rozwoju przestrzennego w dalszym ciągu

pozostaje funkcja rolnicza. Uzupełniającymi funkcjami SA: mieszkalnictwo, usługi oraz turystyka i wypoczynek.

Uwzględniając uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy Trojanów wyodrębniono cztery obszary o określonym zbiorze zasad zagospodarowania i użytkowania terenów.

1) obszary zainwestowania obejmujące istniejące i projektowane tereny zabudowy stanowiące kontynuację istniejących funkcji, tereny nowe o określonych funkcjach oraz tereny komunikacji drogowej, kolejowej i infrastruktury technicznej obsługującej sieć osadniczą.

Wśród obszarów zainwestowania dominują tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej (M, M1) oraz w mniejszym stopniu zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej i letniskowej (M2) i letniskowej (ZR).

Ze względu na dość duże rozproszenie zabudowy dużą trudnością jest wyodrębnienie w poszczególnych jednostkach osadniczych, obszarów zwartej zabudowy o wykształconej strukturze funkcjonalno- przestrzennej.

Dlatego tereny proponowane do rozwoju zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej zostały podzielone na dwa etapy i oznaczone odrębnymi symbolami na rysunku studium. Dla tych terenów określono odrębne zasady zagospodarowania. Tereny zabudowy zagrodowej jednorodzinnej M1 – etap I tereny zabudowy zagrodowej jednorodzinnej i letniskowej – etap I proponowane są do wykorzystania w pierwszej kolejności. Dalszy rozwój tej zabudowy będzie polegał na uzupełnieniu i intensyfikacji istniejącej zabudowy.

Tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej M - etap II proponowane do wykorzystania w dalszej perspektywie, jako tereny rozwoju zabudowy o charakterze ekstensywnym.

Dalszy rozwój tej zabudowy będzie ofertą do zakładania nowych gospodarstw - zabudowy zagrodowej. Takie rozwiązanie jest podyktowane faktem, że rolnik nie będzie szukał możliwości założenia gospodarstwa rolnego w terenach M1, mając własną działkę w terenach M, które były również przeznaczone pod zabudowę w studium z 2000r.

Określenie wyżej wym. struktury funkcjonalno- przestrzennej terenów osadniczych wynikało z przewidywanego rozwoju społeczno – gospodarczego gminy, sposobu

istniejącego zagospodarowania terenów oraz potrzeby zarówno łączenia, jak i segregacji przestrzennej określonych funkcji.

Brak przeznaczenia terenów M pod rozwój nowej zabudowy skutkowałby dużymi roszczeniami właścicieli gruntów, które w studium z 2000r. były przeznaczone do zabudowy. Brak tych terenów zahamuje rozwój gospodarczy gminy.

2) obszary rolne z dopuszczeniem ekstensywnych form zagospodarowania obejmujące grunty orne, użytki zielone, nieużytki i sady,

3) obszary rolne i leśne z ograniczeniami w zabudowie

4) obszary wyłączone spod zabudowy

Podstawowymi kierunkami rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy Trojanów są:

- utrzymanie i rozwój terenów rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- ochrona najcenniejszych obiektów i terenów przyrodniczych
- ochrona zabytków oraz utrwalanie historycznie ukształtowanej, sieci osadniczej (wsi),
- rozwój zabudowy głównie zagrodowej, jednorodzinnej i usługowej oraz wzmacnianie ośrodków obsługi mieszkańców,
- kreacja ośrodków o nowych funkcjach, głównie rekreacji i wypoczynku, podnoszących atrakcyjność lokalizacyjną gminy dla inwestorów zewnętrznych oraz atrakcyjność gminy jako miejsca pracy i zamieszkiwania, zwłaszcza dla ludzi młodych.

Obszary zainwestowania obejmują tereny przeznaczone pod następujące funkcje:

1) tereny przeznaczone pod kontynuację i rozwój funkcji mieszkaniowych :
   MW- tereny zabudowy wielorodzinnej
   MN- tereny zabudowy jednorodzinnej – etap I
   M1- tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej -etap I
   M2- tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej i letniskowej-etap I
   M- tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej – etap-II
2) tereny przeznaczone pod kontynuację i rozwój funkcji rekreacyjnej i wypoczynkowej obejmują:
   UT – tereny ośrodków wczasowych
   UZR- tereny usług rekreacji, edukacji i rozrywki

ZR – tereny zabudowy letniskowej

3) tereny przeznaczone pod kontynuację i rozwój funkcji usługowych, głównie publicznych, przeznaczonych do obsługi mieszkańców obejmują:
   UO- tereny zabudowy usług oświaty
   US- tereny zabudowy usług sportu
   UZ – tereny zabudowy usług zdrowia
   UA- tereny zabudowy usług administracji
   UKS- tereny zabudowy usług sakralnych
   UK- tereny zabudowy usług kultury
   ZC- cmentarze
   ZP – zabytkowe zespoły dworsko – parkowe
   KP - parkingi
4) Tereny przeznaczone pod kontynuację i rozwój funkcji przemysłowych i usługowych obejmują:
   P- tereny zabudowy produkcyjnej
   PU- tereny zabudowy produkcyjno - usługowej
   U- tereny zabudowy usługowej
   PE- tereny powierzchniowej eksploatacji surowców naturalnych
   PG – obszar górniczy „Stężyca 1”
5) Tereny dróg i infrastruktury technicznej oraz tereny kolejowe
6) Tereny specjalne(IS).

Obszary rolne z dopuszczeniem ekstensywnych form zagospodarowania obejmują:

- grunty orne, użytki zielone i nieużytki, w tym położone w granicach Obszaru NATURA 2000
- sady

Obszary rolne i leśne z ograniczeniami w zabudowie obejmują:

1) grunty położone w granicach:
   - korytarzy ekologicznych
   - strefach od gazociągów,
   - strefie od linii elektroenergetycznej 110 kV,
   - strefach od cmentarzy
2) lasy, w tym lasy położone w granicach obszaru Natura 2000, lasy ochronne

(glebochronne i wodochronne), zalesienia, grunty zadrzewione**.**

Obszary wyłączone spod zabudowy obejmują:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
- obszary ryzyka powodziowego
- obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych,
- wody płynące , stawy i inne zbiorniki wodne
- projektowany rezerwat przyrody „Górki"
- projektowane użytki ekologiczne(4)
- istniejące (5) i projektowane (4) pomniki przyrody.

2. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W części graficznej studium" Kierunki zagospodarowania przestrzennego" stanowiącej załącznik nr 3 do uchwały Rady Gminy, wskazane zostały główne kategorie terenów, które zostały rozróżnione ze względu na funkcję, zasady zagospodarowania oraz możliwości ich przekształceń. Granice terenów przedstawione w załączniku nr 3 oraz standardy kształtowania zabudowy podane w części tekstowej, należy traktować jako wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ostateczny przebieg granic terenów, uszczegółowienie wskaźników oraz wskazanie lokalnych dominant wysokościowych zostaną ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ustalone w studium wskaźniki dla nowej zabudowy nie dotyczą urządzeń infrastruktury technicznej.

Za zgodne z ustaleniami studium należy uznać pozostawienie terenu jako rolny lub leśny w przypadku braku zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, podczas sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wskazane w studium funkcje zagospodarowania poszczególnych terenów określają podstawowy kierunek przeznaczenia terenu. Przypisanemu podstawowemu kierunkowi zostały przyporządkowane inne sposoby użytkowania, określone jako dopuszczalne lub uzupełniające.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uściślić granice terenów przeznaczonych pod zabudowę uwzględniając istniejące uwarunkowania, w tym istniejącą zabudowę i istniejące wydzielenia działek budowlanych.

Ilekroć w dalszej części tekstu studium będzie mowa o **zabudowie nieuciążliwej**

należy przez to rozumieć przedsięwzięcia nie zaliczone do inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub do inwestycji mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których stwierdzono obowiązek opracowania raportu o oddziaływaniu na środowisko, o których mowa w przepisach odrębnych, z wyjątkiem inwestycji celu publicznego.

Ilekroć w dalszej części tekstu studium będzie mowa o **zabudowie uciążliwej** należy przez to rozumieć pozostałe przedsięwzięcia, o których mowa w przepisach odrębnych.

Na obszarze gminy Trojanów nie są zlokalizowane i nie przewiduje się lokalizacji nowych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, o których mowa w art. 11 pkt l ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

3. OBSZARY ZAINWESTOWANIA

MW- tereny zabudowy wielorodzinnej

1) główna funkcja - zabudowa wielorodzinna,
2) uzupełniające funkcje: zabudowa usługowa nieuciążliwa, urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej, zieleń urządzona.

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) zachowuje się istniejącą zabudowę wielorodzinną z możliwością jej rozbudowy,
b) dopuszcza się lokalizację zabudowy usługowej nieuciążliwej, placów zabaw dla dzieci, zieleni urządzonej, obiektów małej architektury, parkingów i przejść pieszo – jezdnych,
c) dopuszcza się wykorzystanie do 30% powierzchni pierwszej kondygnacji na usługi nieuciążliwe,
d) liczba kondygnacji – do trzech kondygnacji,
e) wysokość – do 12,0 m nad poziom terenu,
f) powierzchnia czynna biologicznie nowo wydzielonych działek – min. 25 % powierzchni działki,
g) minimalna powierzchnia nowo wydzielonych działek- 2000 m².

MN- tereny zabudowy jednorodzinnej – etap I

1) główna funkcja - zabudowa jednorodzinna,
2) uzupełniające funkcje: zabudowa usługowa nieuciążliwa, budynki garażowe i gospodarcze, urządzenia infrastruktury technicznej, drogi wewnętrzne.

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) istniejąca zabudowa może być rozbudowywana, przebudowywana i nadbudowywana,
b) zaleca się wprowadzenie zieleni urządzonej jako trwałego elementu towarzyszącego zabudowie jednorodzinnej,
c) usługi nieuciążliwe mogą być realizowane w formie zabudowy wolno stojącej lub jako wbudowane w budynek mieszkalny,
d) budynki mieszkalne mogą być realizowane w formie wolnostojącej i bliźniaczej,
e) wysokość – dwie kondygnacje nadziemne i poddasze użytkowe oraz do 11,0 m nad poziom terenu; dla budynków mieszkalnych z usługami w parterze dopuszcza się wysokość do 13, 0 m,
f) powierzchnia czynna biologiczne – min. 50 % powierzchni działki budowlanej,
g) powierzchnia nowo wydzielonej działki budowlanej – min. 900 m² w zabudowie wolno stojącej i min.700 m² w zabudowie bliźniaczej,
h) dopuszcza się wolnostojącą zabudowę usługową nieuciążliwą o wys. do 8,0 m
i) przy sytuowaniu budynków i budowli oraz drzew i krzewów w terenach MN położonych w sąsiedztwie linii kolejowej, należy zachować wymogi wynikające ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych.

M1 - tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej- etap I

1) główna funkcja – zabudowa jednorodzinna i zagrodowa
2) uzupełniające funkcje: zabudowa gospodarcza, garażowa i usługowa nieuciążliwa, urządzenia infrastruktury technicznej, drogi wewnętrzne.

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) istniejąca zabudowa może być rozbudowywana, przebudowywana i nadbudowywana,

b) dopuszcza się zabudowę gospodarczą i garażową oraz zabudowę związaną z prowadzeniem gospodarstwa rolnego t.j. w szczególności budynki inwentarskie, budowle rolnicze, obiekty uznane za dział specjalny itp., pod warunkiem, że ewentualna uciążliwość nie wykroczy poza granice terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny,

c) dopuszcza się, poza orientacyjnymi granicami terenów M1 określonymi na rysunku studium pn. ”Kierunki”, lokalizację zabudowy zagrodowej w tym również budowli rolniczych, gospodarstw rolnych uznanych za dział specjalny pod następującymi warunkami:
- działka posiada dostęp do drogi publicznej lub do drogi wewnętrznej ,
- ewentualna uciążliwość nie wykroczy poza granice terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny,

e) dla zabudowy jednorodzinnej obowiązują zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy określone dla terenów MN,

f) dla zabudowy zagrodowej
- wysokość budynków mieszkalnych – do dwóch kondygnacji nadziemnych z poddaszem użytkowym i do 11,0 m nad poziom terenu,
- wysokość budynków gospodarczych i garażowych – do 8,0 m
- dla budowli rolniczych – nie określa się.
- powierzchnia czynna biologicznie – min 70 % powierzchni działki budowlanej,
- powierzchnia nowo wydzielonej działki – min.1700 m²,

g) dopuszcza się wolno stojącą zabudowę usługową nieuciążliwą o wysokości do 8,0 m,

h) przy sytuowaniu budynków i budowli oraz drzew i krzewów w terenach M1-etap I położonych w sąsiedztwie linii kolejowej, należy zachować wymogi określone w ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie

linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych.

M2 - tereny zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej i letniskowej-etap I

1) główna funkcja - zabudowa zagrodowa , letniskowa i jednorodzinna,
2) uzupełniające funkcje: zabudowa usługowa nieuciążliwa, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, drogi wewnętrzne.

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) istniejąca zabudowa może być rozbudowywana, przebudowywana i nadbudowywana,

b) dopuszcza się zabudowę gospodarczą i garażową oraz zabudowę związaną z prowadzeniem gospodarstwa rolnego t.j. w szczególności budynki inwentarskie, budowle rolnicze, obiekty uznane za dział specjalny itp., pod warunkiem, że ewentualna uciążliwość nie wykroczy poza granice terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny,

c) dopuszcza się, poza orientacyjnymi granicami terenów M1 określonymi na rysunku studium pn. ”Kierunki”, lokalizację zabudowy zagrodowej w tym również budowli rolniczych, gospodarstw rolnych uznanych za dział specjalny pod następującymi warunkami:

- działka posiada dostęp do drogi publicznej lub do drogi wewnętrznej ,
- ewentualna uciążliwość nie wykroczy poza granice terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny,

i) dla zabudowy jednorodzinnej obowiązują zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy określone dla terenów MN,

j) dla zabudowy zagrodowej

- wysokość budynków mieszkalnych – do dwóch kondygnacji nadziemnych z poddaszem użytkowym i do 11,0 m nad poziom terenu,
- wysokość budynków gospodarczych i garażowych – do 8,0 m
- dla budowli rolniczych – nie określa się.
- powierzchnia czynna biologicznie – min 70 % powierzchni działki budowlanej,
- powierzchnia nowo wydzielonej działki – min.1700 m²,

k) dopuszcza się wolno stojącą zabudowę usługową nieuciążliwą o wysokości do 8,0 m,

l) przy sytuowaniu budynków i budowli oraz drzew i krzewów w terenach M1-etap I położonych w sąsiedztwie linii kolejowej, należy zachować wymogi określone w ustawie z dnia 28 marca 2003 r o transporcie kolejowym oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych.

ZR – tereny zabudowy letniskowej

1) główna funkcja – zabudowa letniskowa
2) uzupełniające funkcje: drogi wewnętrzne, zieleń, mała architektura, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) wysokość – do dwóch kondygnacji nadziemnych i do 8,0 m nad poziom terenu,

b) powierzchnia biologicznie czynna – min. 70 % powierzchni działki budowlanej,

- powierzchnia nowo wydzielonej działki budowlanej – min. 1500 m²,
- liczba miejsc parkingowych - min. 1 miejsce parkingowe na 1 dom letniskowy należy zabezpieczyć na własnym terenie,
- architektura domów letniskowych powinna być dostosowana do otaczającego krajobrazu,
- ogrodzenie działek letniskowych powinno być ażurowe; zakazuje się budowy ogrodzenia pełnego betonowego (dotyczy przęseł ogrodzenia),
- dopuszcza się wydzielenie indywidualnych dróg wewnętrznych, dojazdowych szerokości min 5,0 m.
- dopuszcza się budowę budynków garażowych i gospodarczych o wys. do 5 m.

UKS - tereny usług sakralnych

1) główna funkcja – zabudowa usługowa kultu religijnego do której należą:

* Kościół parafialny p. w. Św. Bartłomieja w Korytnicy wpisany do rejestru zabytków

objęty strefą ochrony konserwatorskiej „A” ,

*Kościół parafialny z aleją dojazdową w Dębówce wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków, objęty strefą ochrony konserwatorskiej „B”.

Zasady zagospodarowania

a) obowiązują zasady zagospodarowanie dla stref ochrony konserwatorskiej „A” i „B” określone w rozdziale V.

UO - tereny usług oświaty

1) główna funkcja – zabudowa usługowa - usługi oświaty,

2) uzupełniające funkcje: zieleń urządzona, boiska i hale sportowe, zieleń, infrastruktura techniczna, drogi wewnętrzne, parkingi, obiekty małej architektury i inne związane z funkcją podstawową.

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) istniejące obiekty mogą być rozbudowywane, nadbudowywane i przebudowywane,
b) dopuszcza się lokalizację zabudowy i urządzeń stanowiących uzupełnienie funkcji podstawowej,
c) wysokość do 15, 0 m nad poziom terenu,
d) powierzchnia czynna biologicznie – min 30% powierzchni terenu,

UZ, UA, UK- tereny usług zdrowia, administracji i kultury.

1) główna funkcja – tereny obsługi ludności w zakresie zdrowia i opieki społecznej, kultury i administracji
2) uzupełniające funkcje: zieleń urządzona, parkingi urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) istniejące obiekty mogą być rozbudowywane, przebudowane i nadbudowywane ,
b) wysokość – do czterech kondygnacji nadziemnych i do 15,0 m,
c) powierzchnia czynna biologicznie - min 20% powierzchni terenu,
d) dopuszcza się budowę parkingów,
e) zalecenie wprowadzenia zieleni urządzonej.

UI – tereny zabudowy usługowej – strażnice OSP

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) istniejące budynki OSP mogą być rozbudowywane i nadbudowywane,
b) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowania budynków OSP na zabudowę usługową nieuciążliwą,
c) dopuszcza się budowę parkingów,
d) wysokość – do12,0 m nad poziom terenu,
e) powierzchnia czynna biologicznie – min.20% terenu,
f) dopuszcza się lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej i dróg wewnętrznych.

U - tereny zabudowy usługowej

1) główne funkcje - zabudowa usługowa uciążliwa i nieuciążliwa,
2) uzupełniające funkcje: zieleń izolacyjna, urządzenia infrastruktury technicznej.

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) ograniczenie ewentualnej uciążliwości do granic własnego terenu,
b) wprowadzenie zieleni izolacyjnej przy obiektach uciążliwych.
c) wysokość – do 12,0 m nad poziom terenu,
d) powierzchnia czynna biologicznie – min. 20% działki budowlanej,
e) powierzchnia nowo wydzielonej działki – min. 600 m²

UZR – tereny usług rekreacji, edukacji i rozrywki (Farma Iluzji)

1) główna funkcja: zabudowa usługowa, obiekty i urządzenia przeznaczone do edukacji i rozrywki,
2) uzupełniające funkcje: rekreacja i wypoczynek

Zasady zagospodarowania

a) zabudowa i zagospodarowanie terenu – dostosowana do potrzeb parku tematycznego,
b) powierzchnia biologicznie czynna- min. 40% powierzchni terenu,
c) ustala się lokalizację parkingu dla samochodów osobowych i autobusów na wydzielonym terenie

UT – teren ośrodka wczasowego

1**)** główna funkcja: zabudowa usługowa nieuciążliwa

2) uzupełniające funkcje: mała architektura, place zabaw, urządzenia i obiekty sportowe i rekreacyjne, infrastruktura techniczna, parkingi, drogi wewnętrzne, ścieżki spacerowe, budynki gospodarcze i garażowe i inne niezbędne do obsługi ośrodka wczasowego**.**

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

1) adaptuje się istniejącą zabudowę z możliwością jej rozbudowy i nadbudowy, pod warunkiem zachowania wskaźników określonych w punktach 2), 3) i 4)
2) wysokość – do max 11,0 m nad poziom terenu i do 3 kondygnacji nadziemnych,
3) powierzchnia biologicznie czynna – min. 50% powierzchni terenu
4) zakazuje się stosowania elewacji z tworzyw sztucznych
5) dopuszcza się lokalizację domków letniskowych o wysokości do 6,0

PU - tereny zabudowy produkcyjno - usługowej

1) główna funkcja – zabudowa produkcyjna i usługowa uciążliwa i nieuciążliwa, składy, magazyny hurtownie,

2) uzupełniające funkcje – urządzenia infrastruktury technicznej, drogi wewnętrzne, parkingi.

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) wysokość do 20,0 m nad poziom terenu,
b) powierzchnia czynna biologicznie – min 15 % działki budowlanej,

P - tereny zabudowy produkcyjnej

1) główna funkcja - zabudowa produkcyjna, składy magazyny,

2) uzupełniająca funkcja – urządzenia infrastruktury technicznej, drogi wewnętrzne, parkingi, zieleń izolacyjna.

Zasady zagospodarowania i standardy kształtowania zabudowy

a) istniejąca zabudowa może być rozbudowywana, przebudowywana i nadbudowywana,
b) ewentualna uciążliwość musi ograniczyć się do terenu do którego inwestor posiada tytuł prawny

c) wokół obiektów uciążliwych należy wprowadzić zieleń izolacyjną,
d) zakazuje się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej,
e) dopuszcza się lokalizację:
- budynków gospodarczych o wysokości do 8,0 m,
- urządzeń infrastruktury technicznej ,
- dróg wewnętrznych i parkingów,
f) wysokość – do 10,0 m nad poziom terenu,
g) powierzchnia biologicznie czynna – min. 15% powierzchni działki,
h) ze względu na położenie Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowego Troj - Ryb w miejscowości Trojanów w strefie ochrony konserwatorskiej „A" obowiązują zasady zagospodarowania określone w rozdziale V.

ZC- tereny cmentarzy

Zasady zagospodarowania

1) zachowuje się istniejące tereny cmentarzy czynnych w miejscowościach Korytnica i Dębówka.
2) dopuszcza się obiekty towarzyszące funkcji podstawowej,
3) ustala się zachowanie istniejącej zieleni z dopuszczeniem jej przebudowy,
4) ustala się pas izolujący wokół cmentarzy czynnych od innych terenów:
– o szerokości 50 m od granicy cmentarza, w którym zakazuje się realizacji zabudowy mieszkaniowej oraz produkcji i przechowywania żywności,
– o szerokości 150 m, w którym budowa budynków może być dopuszczona pod warunkiem przyłączenia do sieci wodociągowej,
– zakazuje się lokalizowania ujęć wody do celów komunalnych,
5) ze względu na objęcie cmentarzy w Korytnicy i w Dębówce strefą „B" – ochrony zachowanych elementów zabytkowych ustala się stosowanie zasad zagospodarowania określonych w rozdziale V.

ZP – tereny zespołów dworsko- parkowych i folwarcznych

1) Dla terenów i obiektów zaliczonych do strefy „ A" ochrony konserwatorskiej obejmujących:
– kościół parafialny w Korytnicy
– zespół dworsko – parkowy w Korytnicy

– zespół dworsko - parkowy i folwarczny w Trojanowie- obecnie Ośrodek Wypoczynkowo - Konferencyjny „ Talaria Ladies SPA” obowiązują zasady zagospodarowania określone w rozdziale V.

PE- tereny powierzchniowej eksploatacji surowców naturalnych

Zasady zagospodarowania

a) eksploatacja surowców naturalnych z zastosowaniem środków w maksymalnym stopniu ograniczającym szkody w środowisku przyrodniczym,
b) dla terenów eksploatacji surowców naturalnych obowiązuje zachowanie filarów ochronnych określonych w przepisach odrębnych; w szczególności dotyczy to zachowania odległości od dróg publicznych, wewnętrznych i dojazdowych, nieruchomości sąsiednich oraz lasów,
c) po zakończonej eksploatacji należy zrekultywować teren poprzez zalesienie lub utworzenie zbiornika wodnego lub poprzez obydwie formy jednocześnie,

PG - obszar i teren górniczy „ Stężyca 1”

Zasady zagospodarowania

1) zakaz zabudowy z dopuszczeniem lokalizacji dróg dojazdowych oraz obiektów i urządzeń związanych z eksploatacją gazu ziemnego, z uwzględnieniem przepisów odrębnych obowiązujących dla obszaru NATURA 2000 Podebłocie PLH 140033,
2) w granicach obszaru i ternu górniczego 'Stężyca 1” ustala się ochronę łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych znajdujących się na działkach nr ewid.: 1773, 1775, 1776, 1777, 1778 i 1780 we wsi Podebłocie, poprzez zaniechanie eksploatacji gazu ziemnego; wyżej wym. działki mogą stanowić pas ochronny,
2) po wyeksploatowaniu gazu ziemnego należy:
   - zdemontować całą infrastrukturę znajdującą się na powierzchni ziemi,
   - nieczynne otwory wiertnicze należy zabezpieczyć zgodnie z przepisami odrębnymi,
   - przeprowadzić rekultywację w kierunku rolnym lub leśnym,
3) dla terenów eksploatacji gazu ziemnego obowiązuje zachowanie pasów ochronnych określonych w przepisach odrębnych.

4. OBSZARY ROLNE Z DOPUSZCZENIEM EKSTENSYWNYCH FORM ZAGOSPODAROWANIA

1) główna funkcja – uprawy rolne, ogrodnicze, sadownicze, użytki zielone, stawy i zbiorniki wodne.
2) uzupełniające funkcje – zabudowa zagrodowa, budowle rolnicze, zbiorniki wodne, urządzenia melioracji wodnych, urządzenia infrastruktury technicznej, w tym również odnawialne źródła energii, o których mowa w rozdziale VII pkt 4 oraz drogi wewnętrzne.

Zasady zagospodarowania

a) zachowanie istniejącej zabudowy zagrodowej z możliwością jej rozbudowy, przebudowy i nadbudowy,
b) na terenach rolnych dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy zagrodowej tj. budynków mieszkalnych, gospodarczych, garażowych i inwentarskich o następujących parametrach:
   - budynki mieszkalne – do dwóch kondygnacji nadziemnych z poddaszem użytkowym i wysokości do 11,0 m nad poziom terenu
   - budynki gospodarcze i garażowe jednokondygnacyjne o wysokości do 7,0 m,
   - budynki inwentarskie i wiaty o wysokości do 9,0 m,
   - dopuszcza się lokalizację budowli rolniczych o indywidualnych parametrach
c) na terenach rolnych dopuszcza się lokalizację zabudowy produkcyjnej rolnej uznanej za dział specjalny oraz obiektów obsługi rolnictwa (np. chłodnie , magazyny, wiaty) pod warunkiem nie naruszania interesów osób trzecich oraz zgodności z przepisami odrębnymi dotyczącymi w szczególności obszaru specjalnej ochrony siedliskowej Natura 2000- PLH140033,
d) powierzchnia czynna biologicznie – nie mniej niż 50 % działki budowlanej.
e) na terenach rolnych położonych w granicach obszaru Natura 2000 wszelkie planowane przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a które nie są bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub nie wynikają z tej ochrony, wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,

f) na terenach rolnych położonych w granicach obszaru Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza – rolna, leśna, łowiecka i rybacka, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

5. OBSZARY ROLNE I LEŚNE Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE

5.1 Obszary korytarzy ekologicznych, dla których ustala się:

- zakaz zabudowy kubaturowej,
- pozostawienie obszarów dolin rzecznych jako terenu otwartego,
- ograniczenie przekształcania użytków zielonych na grunty rolne,
- pozostawienie w stanie pierwotnym nadrzecznych zadrzewień i zarośli w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, zaniechanie koszenia roślinności szuwarowej, krzewiastej i siewek drzew pochodzących z samosiewu,
- dopuszcza się lokalizację obiektów i sieci infrastruktury technicznej, jeżeli nie ma możliwości innego ich przebiegu,

5.2 Obszary rolne i leśne położone w strefach gazociągów

Dla gazociągów wysokiego ciśnienia obowiązują zmniejszone szerokości stref kontrolowanych o następujących wartościach:

	Obiekt	DN 150 rok budowy 1994	DN 500 rok budowy 1967
1	Budynki mieszkalne zabudowy jedno i wielorodzinnej	30,0 m	35,0 m
2	Wolnostojące budynki niemieszkalne (stodoły, szopy, garaże)	30,0 m	30,0 m
3	Parkingi dla samochodów	30,0 m	30,0 m
4	Przewody kanalizacyjne, kanalizacja kablowa i wodociągi,	30,0 m	30,0 m

	kable elektroenergetyczne i telekomunikacyjne mające bezpośrednie połączenie z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt (od skrajni rury, kabla, kanału lub studni)		
5	Przewody kanalizacyjne, kanalizacja kablowa i wodociągi, kable elektroenergetyczne i telekomunikacyjne nie mające bezpośredniego połączenia z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt (od skrajni rury, kabla, kanału lub studni)	10,0 m	14,0 m

Oś strefy kontrolowanej pokrywa się z osią gazociągu wysokiego ciśnienia, zatem minimalna odległość od zabudowy wyżej wymienionych obiektów od gazociągu jest równa połowie szerokości strefy kontrolowanej.

W strefach kontrolowanych nie należy wznosić obiektów budowlanych urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania.

Na rysunku studium pn. „ Kierunki" zostały przedstawione maksymalne wartości stref kontrolowanych dla istniejących gazociągów DN 500 i DN 150. W zależności od rodzaju inwestycji należy stosować szerokość stref kontrolowanych określonych w tabeli.

W 2014r. zostało opracowane przez firmę Tractebel Enginering S. A w Katowicach „ „Studium wykonalności tras gazociągów: przesyłowego do Kozienic i dystrybucyjnego wysokiego ciśnienia Kozienice – Radom", które zakłada cztery warianty ich lokalizacji. Urząd Gminy w Trojanowie wstępnie uzgodnił przebieg projektowanego odcinka gazociągu przez obszar gminy Trojanów- wzdłuż istniejącego gazociągu DN 500 oraz lokalizację stacji redukcyjno - pomiarowej w okolicach Zespołu Zaporowo- Upustowego w miejscowości Korytnica.

Szerokość stref kontrolowanych dla nowych gazociągów, których linia środkowa

pokrywa się z osią gazociągu, powinna wynosić:

1) dla gazociągów podwyższonego średniego ciśnienia i gazociągów wysokiego ciśnienia, o średnicy nominalnej oznaczonej symbolem „DN”:

- do DN 150 włącznie – 4 m,
- powyżej DN 300 do DN 500 włącznie – 8 m,
- powyżej DN 500 – 12 m
- dla gazociągów niskiego i średniego ciśnienia – 1m.

2) dla gazociągów układanych w przecinkach leśnych powinien być wydzielony pas gruntu, o szerokości po 2 m z obu stron osi gazociągu, bez drzew i krzewów.

5.3 Obszary rolne i leśne położone w strefie linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV

W strefie do 19 m od osi linii w obie strony, w której może być przekroczony dopuszczalny poziom promieniowania elektromagnetycznego, zakazuje się lokalizowania obiektów budowlanych przeznaczonych na pobyt ludzi oraz zakazuje się sadzenia roślin mogących uszkodzić linie energetyczne.

5.4 Obszary rolne położone w strefach od cmentarzy

W strefie do 50 m od granic cmentarza wyklucza się realizację zabudowy mieszkaniowej, usług publicznych oraz ujęć wody i przewodów wodociągowych. W strefie 150 m od granic cmentarza dodatkowo wyklucza się realizację ujęć wody. W obydwu strefach nakazuje się zaopatrzenie w wodę z sieci wodociągowej wszystkich użytkowników oraz nakazuje się docelowo odprowadzanie ścieków sanitarnych do zorganizowanego systemu kanalizacji dopuszczając – do czasu realizacji zorganizowanego systemu kanalizacji – odprowadzenie ścieków sanitarnych do szczelnych zbiorników lub przydomowych oczyszczalni.

5.5 Obszary lasów, zadrzewień i obszary przeznaczone do zalesienia

W obrębie obszarów lasów państwowych prowadzona jest planowa gospodarka leśna. W lasach prywatnych gospodarka taka powinna być prowadzona z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i wartościowych komponentów miejscowego krajobrazu, w szczególności na obszarach objętych przestrzennymi formami ochrony przyrody.

Penetracja turystyczna obszarów leśnych odbywać się powinna przede wszystkim na podstawie przyjętych programów przebiegu ścieżek rowerowych, tras edukacji

ekologicznej oraz tras np. rekreacji konnej. Przy takich trasach należy zorganizować miejsca biwakowe i zapewnić pojemniki na śmieci.

W studium gminy Trojanów założono ograniczenie przeznaczenia terenów leśnych na cele nieleśne. Większość terenów leśnych pozostawia się do ochrony przed nową zabudową z wyjątkiem obiektów służących gospodarce leśnej i urządzeń infrastruktury technicznej.

W studium gminy Trojanów fragmenty terenów leśnych przeznaczono na budowę drogi ekspresowej S – 17 , eksploatację surowców naturalnych oraz, w niewielkim stopniu, pod zabudowę zagrodową, jednorodzinną i letniskową.

W przypadku lokalizacji zabudowy przy terenach leśnych należy zachować odległości określone w przepisach odrębnych.

6. OBSZARY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Zakaz zabudowy ustala się na obszarach:

- szczególnego zagrożenia powodzią
- ryzyka powodziowego
- wód płynących, stawów i innych zbiorników wodnych,
- projektowanego rezerwatu „ Góry”
- 4 projektowanych użytków ekologicznych
- w odległości 15,0 m od istniejących i projektowanych pomników przyrody,
- osuwiskowych obejmujących tereny zagrożone osuwaniem się skarp lub zboczy doliny rzeki Okrzejki.

IV. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. **Polityka zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów.**

Kierunki rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy Trojanów wiążą się z koniecznością zachowania zasad ochrony środowiska przyrodniczego. Oznacza to ochronę jakości elementów środowiska przyrodniczego poprzez określenie zasad korzystania z przestrzeni Gminy.

Tereny chronione znajdujące się na obszarze Gminy Trojanów pełnią nie tylko ważne funkcje przyrodnicze ale mają również znaczenie społeczne, zwłaszcza jako miejsca rekreacji, wypoczynku i edukacji. Zachowana zatem musi zostać zasada zrównoważonego rozwoju pomiędzy ochroną środowiska a rozwojem społeczno – gospodarczym gminy.

2. **Kierunki ochrony środowiska i kształtowania funkcji przyrodniczych**

1) kształtowanie systemu obszarów chronionych poprzez objęcie ochroną prawną cennych przyrodniczo obszarów i obiektów,
2) przestrzeganie zasad gospodarowania na obszarach prawnie chronionych,
3) zapewnienie łączności przestrzennej systemu ekologicznego gminy poprzez ochronę korytarzy ekologicznych przed zabudową lub zagospodarowaniem kolidującym z utrzymaniem obszarów otwartych w systemie przyrodniczym gminy,
4) uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej,
5) preferencje dla ekologicznych nośników energii cieplnej,
6) rozwój i szczególne preferencje dla turystyki kwalifikowanej ekoturystyki i agroturystyki.

3. Zasady ochrony przyrody

3.1 Obszary i obiekty prawnie chronione

Na obszarze gminy Trojanów znajdują się tereny i obiekty objęte ochroną prawną:

1) Obszar Natura 2000 „Podebłocie”– PLH 140033,
2) 5 pomników przyrody.

Zachodnia granica gminy jest w części granicą Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w obrębie którego, na zachód od terenu gminy rozciąga się Obszar Natura 2000 Bagna Orońskie – PLH 140023.

3.2 Obszary proponowane do objęcia ochroną prawną

Na terenie gminy występują obiekty przyrodnicze, które z uwagi na swoje walory posiadają wysoką rangę i powinny zostać objęte ochroną prawną.

Proponowane pomniki przyrody

Do objęcia ochroną prawną w formie pomników przyrody proponuje się siedem okazów drzew: dąb bezszypułkowy, – 4 szt. położone na skraju lasu we wsi Korytnica, wiąz górski – 1 szt. położony we wsi Podebłocie, grab zwyczajny – 1 szt. położony we wsi Podebłocie i lipa drobnolistna - 1 szt. położony we wsi Jabłonowiec.

Proponowane utworzenie rezerwatu przyrody

Na terenie gminy Trojanów nie objęto ochroną rezerwatową żadnych terenów. Rangę rezerwatu posiada obszar ”Górki” o powierzchni około 5 ha położony we wsi Podebłocie. O wysokiej randze tego obszaru stanowi fakt, że jest to unikalny grąd zboczowy z dużym udziałem grabu zwyczajnego, lipy drobnolistnej oraz dębu bezszypułkowego.

Proponowane utworzenie użytków ekologicznych

Cztery obszary proponuje się do ochrony w formie użytków ekologicznych:

- użytek ekologiczny „Dudki” - obejmuje niewielki , poeksploatacyjny zbiornik śródpolny o obszarze około0,2 ha, położony około 80 m na południe od wschodniej granicy wsi Dudki,
- użytek ekologiczny „Jeziorko” – obejmuje niewielki, poeksploatacyjny zbiornik śródpolny obejmujący obszar 0,3 ha otoczony w niewielkiej odległości lasami,
- położony1,3 km na południe od Woli Życki ej o bardzo małym (5 %) stopniu zarośnięcia,
- użytek ekologiczny „Życzyn” – obejmuje duży obszar około1,5 ha i rozciąga się po obu stronach drogi Życzyn – Wola Życka,
- użytek ekologiczny „Murawa Korycka” – obejmuje strome zbocze o powierzchni ok.1,5 ha w odległości 750 m na południowy – wschód od Woli Koryckiej Dolnej.

3.3 Ochrona dolin rzecznych

Ochrona dolin rzecznych została przedstawiona w rozdziale III pkt 5. 1

3.4 Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Ochrona zbiorników wód podziemnych” Subniecka Warszawska” GZWP nr 215, ” Subniecka Warszawska-część centralna „ GZWP nr 215A będzie odbywała się poprzez:

- wyposażenie istniejących terenów osadniczych w systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz wskazanie terenów na których dopuszcza się realizację przydomowych oczyszczalni ścieków,
- dopuszczenie rozszerzania terenów osadniczych tylko pod warunkiem objęcia

nowych terenów systemem oczyszczania i odprowadzania ścieków,

- wykluczenie realizacji inwestycji stanowiących zagrożenie dla czystości wód podziemnych.

Ochrona melioracji wodnych i gruntów zmeliorowanych

Studium ustala obowiązek ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych, które powinny być użytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem. W obrębach Babice, kol. Babice, Budziska, Damianów, Dębówka, Derlatka Dudki, Elżbietów, Korytnica, Kozice, Kruszyna, Majdan, Mroków, Ochodne, Piotrówek, Prandocin, Ruda, Skruda, Trojanów, Więcków, Wola Korycka Górna, Wola Korycka Dolna, Żabianka i Życzyn występujące i drenowanie i rowy.

Zmiana przeznaczenia terenów melioracyjnych może nastąpić tylko przy braku możliwości innych rozwiązań pod następującymi warunkami:

- tereny zmeliorowane w wyżej wym. obrębach przewidziane w projekcie studium na inne cele niż rolnicze, mogą być pomniejszone w ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych zmeliorowanych gruntów, pod warunkiem technicznie uzasadnionego wyłączenia zgodnie z przepisami odrębnymi oraz aktualnymi dokumentami planistycznymi ,
- zajmując część terenów na których występują urządzenia melioracji wodnych szczegółowych (drenowanie, rowy melioracyjne) należy zapewnić sprawnie działanie systemów dla terenów przyległych zapobiegając zakłóceniu stosunków wodnych, niszczeniu lub uszkadzaniu urządzeń wodnych w związku z art. 65 ust. 1ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne,
- obowiązuje zakaz grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, co wynika z art. 27 pkt 1 w/wym. ustawy .

3.5 Ochrona gruntów leśnych

Lasy i grunty leśne podlegają ochronie przed przeznaczaniem na cele nieleśne na mocy przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego po uprzednim uzyskaniu zgody odpowiednich organów.

3.6 Ochrona gruntów rolnych

Ochrona gruntów rolnych wysokiej jakości polegać będzie na ograniczaniu ich przeznaczania na cele nierolnicze. Szczególnej ochronie podlegają gleby mineralne III klasy bonitacyjnej oraz gleby organiczne - zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Na terenie gminy Trojanów gleby klas I i II nie występują. Większe kompleksy gleb III klasy bonitacyjnej zostały oznaczone graficznie na rysunkach Studium. Gleby organiczne występują głównie w dolinie rzeki Okrzejki i w lokalnych dolinach i obniżeniach terenu.

3.7 Ochrona złóż kopalin

Złoża kopalin podlegają ochronie przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Ochrona złóż kopalin pospolitych będzie polegać na:

- prowadzeniu eksploatacji złóż w sposób gospodarczo uzasadniony oraz przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i maksymalnej ochronie walorów krajobrazowych,
- racjonalnym gospodarowaniu zasobami złóż,
- rekultywacji terenów wyrobisk poeksploatacyjnych.

V. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. Obszary objęte ochroną wojewódzkiego konserwatora zabytków

1.1. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków

Wykaz i lokalizacja obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków wojewódzkiego konserwatora zabytków znajduje się w części tekstowej i na rysunku Studium pn.” Uwarunkowania” .

Wszelkie prace inwestycyjne podejmowane przy wymienionych obiektach należy prowadzić w oparciu o przepisy odrębne.

1.2. Obiekty znajdujące się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków

Na obszarze gminy Trojanów obiekty posiadające wartości kulturowe zostały ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.

Wykaz obiektów znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków

znajduje się w części tekstowej pn. „Uwarunkowania”.
Wszelkie prace inwestycyjne podejmowane przy wymienionych obiektach należy prowadzić w oparciu o przepisy odrębne.

2. Strefy ochrony konserwatorskiej zabytkowych obiektów i terenów

W wyniku przeprowadzonej analizy zasobów dziedzictwa kulturowego, wyznaczono następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

„A” – strefa ścisłej ochrony historycznej struktury przestrzennej;

„B” – strefa ochrona zachowanych elementów zabytkowych;

„K” – strefa ochrony krajobrazu;

„E”- strefa ochrony ekspozycji zespołu zabytkowego

Strefa „A” – pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej obejmuje:

- zespół dworsko – parkowy I w Dębówce (obecnie Dom Pomocy Społecznej),
- kościół parafialny w Korytnicy,
- zespół dworsko-parkowy w Korytnicy,
- zespół dworsko-parkowy i folwarczny w Trojanowie,
- dworzec kolejowy Życzyn w Podebłociu

Wszelkie działania inwestycyjne w strefie „A” należy prowadzić w oparciu o przepisy odrębne.

Strefa „B” – ochrony zachowanych elementów zabytkowych, obejmuje:

- kościół parafialny wraz z aleją dojazdową w Dębówce,
- cmentarz parafialny w Dębówce,
- cmentarz parafialny w Korytnicy,
- teren zespołu dworsko-parkowego w Podebłociu,
- teren zespołu dworsko-parkowego II i założenia młyńskiego w Dębówce,
- teren wokół pomnika poświęconego poległym żołnierzom polskim w czasie II światowej, zlokalizowanego w Piotrówku,
- teren wokół pomnika mjr Mariana Bernacka, przy drodze z Piotrówka do Trojanowa,

W granicach strefy „B” obowiązuje:

- zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, tj. utrzymania

istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów osi widokowych i kompozycyjnych,
- zachowanie pierwotnych podziałów parcelacyjnych,
- zakaz wytyczania nowych publicznych ciągów komunikacyjnych,
- zakaz wznoszenia budynków przemysłowych,
- zakaz umieszczania reklam i banerów wielkoformatowych,
- zakaz montowania urządzeń technicznych, jak: transformatory słupowe, wysokie kominy, maszty telekomunikacyjne, itp.

Strefa „K” – ochrony krajobrazu, obejmuje:
- teren przy cmentarzu parafialnym w Korytnicy,
- teren przy zespole dworskim w Dębówce,
- teren stawów przy zespole dworskim w Korytnicy,
- teren stawów przy zespole dworskim w Trojanowie.

W strefie „K” ustala się:
- zachowanie istniejącego wartościowego drzewostanu,
- utrzymanie istniejącego użytkowania,
- nie wprowadzanie zwartych nasadzeń wysoką roślinnością,
- nie lokalizowanie obiektów kubaturowych,
- zakaz umieszczania reklam i banerów wielkoformatowych,
-zakaz montowania urządzeń technicznych, jak: transformatory słupowe, wysokie kominy, maszty telekomunikacyjne, itp.

Strefa „E” – ochrony ekspozycji zespołu zabytkowego obejmującego widok na kościół parafialny w Korytnicy z drogi Warszawa – Lublin.

W strefie „E” ustala się:

- zakaz wznoszenia obiektów budowlanych mogących przesłaniać widok na ekspozycję zabytkowego kościoła w Korytnicy,

- dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej o wysokości do 10,0m oraz dróg publicznych i wewnętrznych,

- w terenach M1- etap I i M – etap II dopuszcza się zabudowę o wys. do 8,0 m,

- w terenach rolnych dopuszcza się lokalizację zabudowy zagrodowej o wysokości do 8,0 m i budowli rolniczych.

- zakaz się lokalizacji reklam oraz drzew i krzewów o wysokości powyżej 5,0 m.

3. Strefy ochrony konserwatorskiej – archeologia

Stanowiska archeologiczne w granicach określonych w ewidencji lub rejestrze zabytków chronione są na podstawie przepisów odrębnych. W przepisach prawa miejscowego ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków archeologicznych. Strefy te wyznaczane są po waloryzacji zasobu oraz szczegółowej analizie topograficznej każdego stanowiska bądź zespołu stanowisk.

Wyznacza się następujące strefy ochrony zabytków archeologicznych: **W, OW, OW1 i OWD.**

Strefa ścisłej ochrony zabytków archeologicznych W

W strefie tej znalazło się grodzisko wczesnośredniowieczne w Podebłociu wpisane do rejestru zabytków oraz posiadające dużą wartość naukową i historyczną .

W granicach strefy W nie można prowadzić żadnych prac inwestycyjnych nie związanych z rewaloryzacją lub konserwacją zabytku lub zmieniających jego formę krajobrazową. Wszelkiego rodzaju działania w granicach strefy prowadzi się w oparciu o przepisy odrębne.

Strefa obserwacji archeologicznej OW

W strefie tej znajdują się stanowiska archeologiczne ujęte w gminnej ewidencji zabytków, o znanej lokalizacji oraz ich najbliższe otoczenie.

W granicach strefy OW możliwe jest prowadzenie działalności inwestycyjnej, pod warunkiem przeprowadzenia badań archeologicznych wyprzedzających inwestycję lub

badań dokumentacyjnych w trakcie jej realizacji. Zakres i warunki przeprowadzenia prac archeologicznych i dokumentacyjnych określa Wojewódzki Konserwator Zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi.

Strefa ochrony obszarów archeologii historycznej – OW1

Strefa ta obejmuje obszary historycznych założeń przestrzennych, tj. miejsc dawnej lokalizacji wsi, osad młyńskich i leśnych. Granice tych stref ustalono na podstawie analizy historycznych źródeł kartograficznych.

W granicach strefy OW1 możliwe jest prowadzenie każdej działalności inwestycyjnej, jednak realizacja inwestycji liniowych, budowa dróg, zakładanie kopalni kruszywa budowlanego, zalesianie, budowa zbiorników i urządzeń wodnych, niwelacje terenu i realizacja inwestycji wielkopowierzchniowych jest dopuszczalna pod warunkiem przeprowadzenia badań archeologicznych wyprzedzających inwestycję lub badań dokumentacyjnych w trakcie jej realizacji. Zakres i warunki przeprowadzenia prac archeologicznych i dokumentacyjnych określa Wojewódzki Konserwator Zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi.

Strefa obserwacji archeologicznej OWD

Strefa ta obejmuje obszary nierozpoznane w wyniku planowanych badań ewidencyjnych a charakteryzujących się wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia znalezisk archeologicznych. Zostały one określone na podstawie analizy topograficznej terenu (warunki fizjograficzne bardzo korzystne dla osadnictwa lecz obszar nierozpoznany lub niedostępny do prospekcji powierzchniowej) oraz historycznych źródeł kartograficznych (miejsca nieistniejącej dziś zabudowy uwidocznionej na mapach historycznych).

W granicach strefy OWD możliwe jest prowadzenie każdej działalności inwestycyjnej, jednak realizacja inwestycji liniowych, budowa dróg, zakładanie kopalni kruszywa budowlanego, zalesianie, budowa zbiorników i urządzeń wodnych, niwelacja terenu i realizacja inwestycji wielkopowierzchniowych jest dopuszczalna pod warunkiem pisemnego zawiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zamiarze realizacji inwestycji na 14 dni przed jej rozpoczęciem.

VI. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

Obecny układ komunikacyjny zapewnia dobre połączenia zarówno wewnątrz gminy jak i z otoczeniem zewnętrznym z gminami i miastami sąsiednimi położonymi w woj. mazowieckimi i woj. lubelskim

Generalnym celem polityki transportowej gminy jest takie usprawnienie i rozwój obsługi komunikacyjnej, aby stworzyć warunki dla sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczania się osób i towarów przy ograniczeniu szkodliwego wpływu na środowisko przyrodnicze i życie mieszkańców.

Zrealizowanie tego celu może nastąpić poprzez:

- poprawę jakości dróg poprzez utwardzanie nawierzchni i dostosowanie do właściwych parametrów technicznych,
- zapewnienie mieszkańcom gminy dogodnej dostępności do miejsc ich zamieszkania poprzez rozbudowę tras komunikacji autobusowej
- poprawę warunków bezpieczeństwa ruchu,
- poprawę warunków ruchu pieszego i rowerowego oraz parkowania,
- ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne oraz warunki życia mieszkańców poprzez redukcję oddziaływania hałasu i spalin,
- poprawę sytuacji w dziedzinie obsługi technicznej pojazdów.

1. Układy drogowe

Układ drogowy gminy tworzy system, składający się z :

1) układu podstawowego tj. drogi głównej ruchu przyspieszonego (KDGP) – docelowo drogi ekspresowej S – 17, drogi powiatowej klasy głównej (G), dróg powiatowych klasy zbiorczej (Z),

2) układu obsługującego tj. dróg gminnych klasy lokalnej (L) i klasy dojazdowej (D) oraz dróg wewnętrznych służących głównie powiązaniom wewnętrznym gminy i zapewniających spójność układu drogowego.

Układ podstawowy będzie pełnił funkcje nadrzędne wynikające z kierunków rozwoju systemu transportowego kraju i województwa obsługując jednocześnie powiązania zewnętrzne gminy. Obsługa zagospodarowania będzie dopuszczona w ograniczonym zakresie wynikającym z kategorii i klasy drogi, a dla projektowanej drogi ekspresowej będzie wykluczona.

Układ obsługujący zapewni obsługę przyległego zagospodarowania oraz wyprowadzenie ruchu na układ podstawowy.

1.1. Podstawowy układ drogowy

Droga główna ruchu przyspieszonego – KDGP, docelowo droga ekspresowa S - 17

Przez teren Gminy Trojanów przebiega droga krajowa nr 17 Warszawa – Lublin –

Zamość – granica państwa, docelowo droga ekspresowa – realizująca następujące połączenia:

- międzynarodowe – droga nr 17 stanowi główne połączenie na trasie Warszawa – Lublin- Lwów,
- międzyregionalne- z sąsiednim województwem lubelskim i miastem Lublin,
- wewnątrzwojewódzkie – z ośrodkiem wojewódzkim w Warszawie oraz najbliższymi miastami powiatowymi: Garwolinem woj. mazowieckie i Rykami woj. lubelskie.

Szerokość pasa drogi ekspresowej nie powinna być mniejsza niż 40 m. Na rysunku studium pn. „Kierunki" został przedstawiony przybliżony przebieg projektowanej drogi ekspresowej. Projekt budowy drogi ekspresowej S – 17 przewiduje na obszarze gminy Trojanów zlokalizowanie jednego Miejsca Obsługi Podróżnych (MOP) w miejscowości Mroków oraz jednego węzła komunikacyjnego w miejscowości Trojanów. Znacznemu ograniczeniu ulegnie dostępność drogi ekspresowej.

Za zgodne ze studium, po wybudowaniu drogi ekspresowej, uważa się nadanie innej kategorii dla drogi krajowej, która będzie mogła obsługiwać przyległe tereny.

Drogi powiatowe

Układ dróg powiatowych będzie realizował powiązania z najbliższymi miastami: Rykami, Żelechowem i Łaskarzewem oraz sąsiednimi gminami: Żelechowem, Sobolewem, Kłoczewem, Rykami i Maciejowicami. Drogi powiatowe będą zapewniać podstawowe powiązania wewnętrzne oraz obsługę przyległego zagospodarowania.

Z uwagi na powiązania i funkcje w sieci drogowej **klasę G** proponuje się dla drogi powiatowej nr 1330 W relacji Garwolin - Oziemkówka – Miastków Kościelny – Zwola Poduchowna – Żelechów – Dudki - Trojanów.

Do klasy Z należy zaliczyć następujące drogi powiatowe:

- nr 1346 W relacji Korytnica – Sokół – Przyłęk – Nowy Pilczyn realizująca połączenia z gminą Sobolew i Łaskarzew,
- nr 1353 W relacji Uchacze – Astrych – Malamówka - -Mościska realizująca połączenia z gminą Maciejowice,
- nr 1354 W relacji (Paprotnia) – gr woj. – Mościska – Wola Życka- Kozice-Trojanów realizująca połączenia z gminą Trojanów,
- nr 1356 W relacji Sobolew- Godzisz – Wola Życka – Podebłocie realizująca

połączenia z gminą Sobolew i Maciejowice,

- nr 1357 W relacji Sobolew – Grabniak – Damianów realizująca połączenia z gminą Sobolew,
- nr 1358 W relacji Życzyn- Korytnica- do drogi nr 17,
- nr 1359 W relacji Trojanów- Korytnica,
- nr 1360 W relacji Trojanów – Piętrówek- Podebłocie – gr. woj.
- nr 1361 W relacji (Zielonka) gr woj. Więcków- Piętrówek,
- nr 1362 W relacji Trojanów- Babice- Kłoczew,
- nr 1363 W od drogi nr 17 – Mroków- Stare Zadybie
- nr 1367 W relacji Babice – Stare Zadybie

Dla dróg powiatowych przewiduje się:

- budowę nawierzchni asfaltowej w miejscu nawierzchni gruntowej i żwirowej oraz wzmocnienia zniszczonej nawierzchni,
- dostosowanie parametrów technicznych do normatywnych dla danej klasy
- budowę chodników, zatok autobusowych i w miarę potrzeb budowę ścieżek rowerowych.

Do klasy L należy zaliczyć następujące drogi powiatowe:

- nr 1353 W relacji Uchacze – Astrych – Malamówka - -Mościska realizująca połączenia z gminą Maciejowice,
- nr 1359 W relacji Trojanów- Korytnica,
- nr 1367 W relacji Babice – Stare Zadybie
- nr 1365 W relacji Żelechów- Mroków.

1.2 Obsługujący układ drogowy

Drogi gminne

Ustala się utrzymanie przebiegu istniejących dróg gminnych. Dla dróg gminnych ustala się klasę dojazdową lub lokalną zgodnie z rysunkiem studium pn. „ Kierunki".

W uzasadnionych przypadkach na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się zmianę klasy technicznej dróg wskazanych w studium. Szczególnie w przypadku dróg gminnych, których parametry nie odpowiadają ich klasie technicznej dopuszcza się określenie innej klasy technicznej.

Dopuszcza się możliwość lokalizacji dróg publicznych niewskazanych w studium, na

zasadach zgodnych z przepisami odrębnymi.

Drogi wewnętrzne

Do dróg wewnętrznych należą : drogi w osiedlach mieszkaniowych, drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych i drogi dojazdowe do obiektów użytkowych przez podmioty gospodarcze. Na terenach planowanych do rozwoju zabudowy lub na nowych terenach przeznaczonych pod zabudowę dopuszcza się wyznaczenie dróg wewnętrznych nie oznaczonych na rysunku studium pn. „ Kierunki”

Drogi rowerowe

Na obszarze gminy dopuszcza się lokalizację dróg rowerowych.

Infrastruktura rowerowa powinna opierać się na następujących zasadach:

1) zastosowanie odpowiednich nawierzchni i oznaczeń dróg rowerowych,
2) spójności systemu lokalnych tras rowerowych,
3) przebiegu przez tereny atrakcyjne krajobrazowo.

2.Zalecenia do uwzględnienia przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy:

1) określić linie rozgraniczające dla poszczególnych ciągów komunikacyjnych przyjmując:
   - dla drogi ekspresowej kl. S - min.40 m
   - dla dróg powiatowych kl. G- min. 25 m
   - dla dróg powiatowych kl. Z- min. 20 m
   - dla dróg gminnych kl. L- min. 15 m i min.12 m dla przekroju ulicznego
   - dla dróg gminnych kl. D – min.15 m i min. 10 m dla przekroju ulicznego
   - dla dróg rowerowych jednokierunkowych – min.2,0 m: dla dróg rowerowych dwukierunkowych – min 3,5 m.
2) obiekty budowane przy drogach powinny być sytuowane w odległości od zewnętrznej krawędzi jezdni co najmniej:

Kategoria drogi	Na terenach zabudowy miast i wsi	Poza terenami zabudowy
– droga ekspresowa	20,0m	40,0m
– droga powiatowa	8,0 m	20,0m
– gminna	6,0 m	15,0 m

3. Miejsca parkingowe

Przy planowaniu inwestycji z uwagi na wysoki udział komunikacji indywidualnej należy stosować następujące wskaźniki miejsc postojowych:

- 1 m. p. - na jedno mieszkanie w zabudowie wielorodzinnej;
- 2 m. p. -na jedno mieszkanie w zabudowie jednorodzinnej;
- 3 - 4 m. p. - na 10 zatrudnionych dla funkcji produkcyjnych, magazynowych, składowych i innych zakładów pracy;
- 3 - 5 m. p. - na 100m^2 powierzchni użytkowej dla biur i administracji;
- 2 - 4 m. p. - na 100m^2 powierzchni użytkowej dla handlu i usług;
- 10 m. p. - na 100 uczestników jednocześnie dla obiektów sportu, wypoczynku i rekreacji;
- 3 - 5 m. p. -na 10 łóżek dla ośrodków wczasowych, hoteli i pensjonatów, agroturystyki;
- 20 – 50 m.p.- dla cmentarzy;
- 30 m.p. - na 100 użytkowników jednocześnie - dla kościołów

Miejsca parkingowe należy realizować na terenie własnym inwestycji.

Dopuszcza się urządzanie parkingów ogólnodostępnych w obrębie linii rozgraniczających ulic – przy zachowanie wymaganych parametrów technicznych ulic. Pożądane jest uporządkowanie systemu parkowania w rejonach koncentracji potrzeb parkingowych (szkoły, obiekty handlowe, obiekty sportowe, obiekty użyteczności publicznej itp.) oraz zapewnienie urządzeń do parkowania rowerów.

Dopuszcza się odstępstwa od wymagań określonych wskaźnikami parkingowymi w sytuacji gdy: inwestycja realizowana będzie na obszarze objętym ochroną konserwatorską lub formami ochrony przyrody i realizacja wymaganej liczby miejsc postojowych byłaby sprzeczna z przyjętymi zasadami ochrony.

- inwestycja dotyczy adaptacji bądź przebudowy zabudowy istniejącej, a warunki przestrzenne terenu nie pozwalają na realizację wymaganej liczby miejsc postojowych,
- inwestycja wiąże się z realizacją ogólnodostępnego parkingu (dopuszcza się zwiększenie liczby miejsc postojowych).

4. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 7 Warszawa – Pilawa – Dęblin- Lublin-Dorohusk . Jest to linia pierwszorzędna, dwutorowa, zelektryfikowana. Jest ona dostępna dla mieszkańców Gminy , gdyż w miejscowości Podebłocie funkcjonuje stacja kolejowa i przystanki kolejowe Wygoda i Mika. Na terenie komunikacji kolejowej dopuszcza się remonty, przebudowę lub rozbudowę istniejącej infrastruktury kolejowej lub budowę nowej.

Do roku 2020 planowana jest przebudowa linii kolejowej nr 7 polegająca na ;

- likwidacji przystanku Wygoda.
- przebudowie przystanku Mika i stacji Życzyn
- budowie przejścia dla pieszych pod torami w km.87.947,
- budowie nowego przejazdu kolejowego w km. 84.095,
- likwidacji czterech przejazdów w km. 84.45, 85.675, 87.923 i 88.940.

VII . KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Zaopatrzenie w wodę.

System zaopatrzenia w wodę obsługuje obecnie mieszkańców we wszystkich miejscowościach. W związku z rozwojem nowych terenów budowlanych konieczna będzie rozbudowana istniejących systemów wodociągowych.

Komunalne ujęcia wód głębinowych są położone we wsiach: Mroków, Więcków, Jabłonowiec, Podebłocie i Wola Korycka Dolna. Przewiduje się, że w dłuższej perspektywie zasoby eksploatacyjne ujęć będą wystarczające.

Zachowuje się lokalne ujęcia wód podziemnych położone we wsiach: Dudki-Szkoła Podstawowa, Trojanów – Ośrodek Zdrowia i Szkoła Podstawowa. Życzyn – Ośrodek Wypoczynkowy i Podebłocie – osiedle mieszkaniowe. Dopuszcza się modernizację lub likwidację lokalnych ujęć wody.

Zaopatrzenie w wodę ma pokrywać potrzeby w zakresie wody pitnej, wody do celów przeciwpożarowych oraz do celów gospodarczych.

2.Gospodarka ściekowa i odprowadzenie wód opadowych

2.1. Gospodarka ściekowa

Na terenie gminy Trojanów nie ma zbiorczych systemów odprowadzania ścieków. W 2009r. został opracowany „ Program gospodarki ściekowej w gminie Trojanów” przez

Biuro Projektów Wodno – Inżynieryjnych „BIPROWÓD" mgr inż. Kazimierz Gałązka.
Program zawiera cztery warianty dotyczące gospodarki ściekowej.

Wariant I – zakłada budowę 2 oczyszczalni z siecią kanalizacyjną w miejscowościach Korytnica i Wola Życka oraz 5 oczyszczalni kontenerowych we wsiach :Babice, Skruda, Ruda Więcków i Żabianka. Pozostałe tereny maja być objęte oczyszczalniami przydomowymi. Zrzut ścieków oczyszczonych z oczyszczalni w Woli Życki przewiduje się do rzeki Okrzejki , a z oczyszczalni w Korytnicy do rzeki Korytka.

Wariant II- zakłada budowę 2 oczyszczalni ścieków z siecią kanalizacyjną w miejscowościach Korytnica i Wola Życka oraz budowę 10 kontenerowych oczyszczalni w miejscowościach: Babice, Skruda, Ruda, Więcków, Żabianka, Mroków, Budziska, Ochodne, Derlatka i Elżbietów.

Pozostałe tereny mają być objęte oczyszczalniami przydomowymi.

Wariant III – zakłada budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie całej gminy. Głównym minusem tego wariantu jest brak możliwości przyjmowania z terenu gminy , ścieków dowożonych z przydomowych oczyszczalni.

Wariant IV- zakłada budowę 2 oczyszczalni z siecią kanalizacyjną w miejscowościach Korytnica i Wola Życka oraz 1 oczyszczalni kontenerowej w Trojanowie.

Pozostałe tereny mają być objęte oczyszczalniami przydomowymi.

Po przeanalizowaniu wyżej wym. czterech wariantów planuje się następujący system gospodarki ściekowej:

1) budowa oczyszczalni ścieków z punktem zlewnym w miejscowości Korytnica oraz sieci kanalizacyjnej dla miejscowości: Korytnica, Wola Korycka, Dolna, Wola Korycka Górna i Damianów,
2) budowa oczyszczalni ścieków punktem zlewnym w miejscowości Wola Życka oraz sieci kanalizacyjnej dla miejscowości : Podebłocie, Wola Życka i części miejscowości Życzyn.

W pozostałych wsiach odprowadzanie ścieków będzie odbywać się do przydomowych oczyszczalni ścieków.

Jest to rozwiązanie znacznie bardziej korzystne ze względów ekologicznych, niż bezodpływowe zbiorniki na ścieki (szamba). W związku z tym należy, w miejscach gdzie to możliwe, zastępować szamba przydomowymi oczyszczalniami. W wyjątkowych sytuacjach, gdy teren nie spełnia warunków do lokalizacji przydomowej oczyszczalni,

możliwe jest zastosowanie atestowanych zbiorników bezodpływowych, z których ścieki transportowe będą wozami asenizacyjnymi do wyznaczonego punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków.

2.2. Odprowadzanie wód opadowych

Odprowadzanie wód opadowych powinno odbywać się na dotychczasowych zasadach, to jest wody deszczowe należy zagospodarować na własnej działce poprzez odprowadzenie bezpośrednio do gruntu lub za pośrednictwem zbiorników retencyjnych.

Wody opadowe z układu drogowego i powierzchni utwardzonych terenów usługowo – produkcyjnych i produkcyjnych należy odprowadzić do powierzchniowych obiektów odwadniających. Przed odprowadzeniem ścieków deszczowych do odbiornika należy zapewnić ich poczyszczenie w odpowiednich urządzeniach.

3.Elektroenergetyka.

Nie przewiduje się na terenie gminy Trojanów budowy nowych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, natomiast studium dopuszcza możliwość modernizacji, rozbudowy i przebudowy istniejącej linii 110kV Kozienice – Sobolew – Ryki.

Ze względu na skomplikowany sposób ustalania bezpiecznej odległości od linii 110 kV, przyjmuje się, że bezpieczną odległością budynków przeznaczonych na pobyt ludzi od osi napowietrznej linii 110 kV jest 19,0 m. Lokalizację innych obiektów ustalać należy indywidualnie w oparciu o aktualne przepisy odrębne.

Plany rozwojowe przedsiębiorstwa dystrybucyjnego PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa nie przewidują budowy stacji 110/15 kV na terenie gminy Trojanów. Zasilanie podstawowe stacji 15/0,4 kV w tej gminie będzie odbywać się dalej ze stacji 110/15 kV w Sobolewie, która poddana być może potrzebnej modernizacji i rozbudowie, podobnie jak system wyprowadzonych z niej magistralnych linii SN 15 kV.

Wraz z rozwojem zabudowy i wzrostu zapotrzebowania na moc i energię elektryczną konieczna będzie budowa nowych i rozbudowa istniejących dystrybucyjnych sieci elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia 0,4 kV oraz stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Poprawę parametrów technicznych energii elektrycznej SN15 kV dostarczanej do gminy Trojanów można uzyskać poprzez modernizację (z ewentualną przebudową sieci napowietrznych na sieci kablowe) systemu linii magistralnych oraz połączeń

międzyliniowych. Rozwój urządzeń lokalnych zasilających poszczególne wsie będzie polegał na modernizacji i rozbudowie urządzeń istniejących oraz dobudowie urządzeń nowych.

Istotnym kierunkiem rozwoju, wchodzącym w zakres zadań własnych samorządów gminnych jest budowa, modernizacja i rozbudowa urządzeń oświetlenia drogowego.

4. Inne kierunki rozwoju elektroenergetyki

Inne kierunki rozwoju elektroenergetyki to budowa odnawialnych źródeł energii służących podgrzewaniu ciepłej wody użytkowej, wspomaganiu ogrzewania oraz produkcji energii elektrycznej. Rozwój OZE może poprawić jakość środowiska poprzez ograniczenie niskiej emisji związanej z opalaniem węglem.

Rozwój odnawialnych źródeł energii będzie polegał głównie na:

- budowie lokalnych ekologicznych źródeł energii elektrycznej oraz cieplnej o mocy do 100 kW, z wyjątkiem turbin wiatrowych,
- rozwoju prosumenckich mikroinstalacji o mocach elektrycznych do 40 kW, głównie paneli fotowoltaicznych, małych elektrowni wiatrowych i wodnych, produkujących energię elektryczną głównie do wykorzystania na własne potrzeby prosumentów.

W ramach w/w inwestycji dopuszcza się również lokalizacją nowych stacji SN/nN, linii elektroenergetycznych SN i nN oraz innych obiektów i urządzeń niezbędnych dla realizacji i funkcjonowania odnawialnych źródeł energii.

W gminie nie przewiduje się wyznaczenia obszarów, na których będą rozmieszczone urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW i ich stref ochronnych.

5. Zaopatrzenie w gaz ziemny

W perspektywie teren gminy może być objęty siecią gazową średniego ciśnienia zapewniającą dostawę gazu ziemnego na cele bytowo- gospodarcze i grzewcze. Zaopatrzenie w gaz ziemny będzie odbywało z istniejących i projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia. Gminna sieć gazowa będzie zasilana z projektowanej stacji redukcyjno - pomiarowej w miejscowości Korytnica.

Od gazociągów obowiązuje zachowanie stref kontrolowanych, których szerokości zostały podane w rozdziale III pkt 5.3

6. Zaopatrzenie w ciepło

Ogrzewanie budynków realizowane jest z indywidualnych źródeł ciepła - głównie paliwo

stałe. Przewiduje się stosowanie paliw mniej uciążliwych dla środowiska takich jak gaz ziemny, olej opałowy oraz budowę urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii takich jak paneli fotowoltaicznych, instalacji solarnych pomp ciepła, niewielkich elektrowni wodnych .

Ze względu na ochronę środowiska i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń należy systematycznie rezygnować z węgla jako źródła energii, na rzecz rozwiązań ekologicznych. Ewentualna gazyfikacja gminy pozwoliłaby na wykorzystanie gazu do celów grzewczych przez mieszkańców gminy.

7. Gospodarka odpadami

Gmina Trojanów została zakwalifikowana do Ostrołęcko – Siedleckiego regionu gospodarki odpadami.

Ustala się gospodarowanie odpadami komunalnymi pochodzącymi z terenu Gminy Trojanów wyłącznie w oparciu o regionalne i zastępcze instalacje przetwarzania odpadów komunalnych przypisane dla regionu ostrołęcko- siedleckiego, na terenie którego znajdują się dwie instalacje o statusie RIPOK i są to:

1) składowisko odpadów komunalnych we wsi Wola Suchożeberska, Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z. o. o. w Siedlcach;
2) Instalacja do biologiczno – mechanicznego przetwarzania (MBK) w Ostrołęce, gmina Rzekuń, m. Ławy.

Na terenie gminy będzie prowadzona selektywna zbiórka odpadów z uwzględnieniem odpadów przeznaczonych do odzysku oraz wykorzystania biomasy. Selektywna zbiórka odpadów może odbywać się w systemie indywidualnym (w miejscu wytwarzania odpadów – gospodarstwach).

Gospodarka odpadami innymi niż komunalne będzie prowadzona indywidualnie przez ich wytwórców, z zachowaniem wymagań przepisów prawnych.

Na obszarze gminy nie przewiduje się na lokalizacji składowisk odpadów niebezpiecznych, ani też lokalizacji składowisk odpadów komunalnych.

Według założeń Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023 w celu utrzymania czystości i porządku na swoim terenie, gminy wchodzące w skład regionu zobowiązane będą realizować szereg zadań nałożonych na nie w tym zakresie. W związku z tym gmina zobowiązania jest do wypełniania celów, które zostały wyznaczone w Wojewódzkim Planie Gospodarki

odpadami.

Cele krótkookresowe do 2017 :

1) przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej jak papier, metal, tworzywo sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych, na poziomie minimum 20% ich masy do 2017 roku,
2) zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max 60 % wytworzonych odpadów do końca 2014r.,
3) wspieranie działań w zakresie zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców województwa mazowieckiego dotyczących prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi,
4) wspieranie budowy i rozwoju regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi,
5) wspieranie rozwoju i wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów na terenie województwa mazowieckiego.

Cele długookresowe 2018-2023:

6) przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej jak papier, metal, tworzywo sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych, na poziomie minimum 50% ich masy do 2020 roku,
7) doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów,
8) kontynuacja działań w zakresie zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców województwa mazowieckiego w zakresie prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi,
9) kontynuacja rozwoju regionalnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi,
10) wspieranie rozwoju i wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym metod termicznego przekształcania odpadów na terenie województwa mazowieckiego.

W zakresie odpadów ulegających biodegradacji wyznaczono cel długookresowy na

lata 2018 – 2023 zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 roku nie było składowanych więcej niż 35 % masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku.

8. Kierunki rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej

Ustala się następujące zasady rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej:

1) przewiduje się budowę i rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i przy wykorzystaniu nowych technologii,
2) ustala się budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej,
3) ustala się objęcie obszaru całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej,
4) ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania,
5) ustala się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych a w szczególności poprzez rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu.

VIII. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Przewiduje się realizację następujących lokalnych inwestycji celu publicznego:

1) budowa dwóch oczyszczalni ścieków w miejscowościach Korytnica i Podebłocie oraz sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami dla siedmiu wsi : Korytnica, Wola Korycka Dolna, Wola Korycka Górna, Damianów, Podebłocie, Wola Życka i część miejscowości Życzyn,
2) rozbudowa bazy oświatowej wchodzącej w skład Zespołu Szkół w miejscowościach: Trojanów, Życzyn, Podebłocie i Korytnica
3) budowa boisk sportowych w miejscowościach Życzyn, Korytnica, Podebłocie,
4) modernizacja dróg gminnych,
5) modernizacja linii elektroenergetycznych niskich i średnich napięć.

IX. INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

W dokumentach planistycznych i strategicznych wyższego szczebla, takich jak:

- Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego przyjęty uchwałą Nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014r.

- Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2020 oraz projekt aktualizacji strategii do roku 2030 „ Innowacyjne Mazowsze".

wskazano następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

1) budowę drogi ekspresowej S17 Warszawa Zakręt – Garwolin-Ryki- Lublin-Piaski- Zamość- Hrebenne-granica państwa
2) modernizację linii kolejowej Nr 7 Warszawa – Lublin – Dorohusk na odcinku Otwock- Lublin,
3) rozbudowa gazociągu przesyłowego Wronów- Rembelszczyzna (budowa drugiego rurociągu)
4) budowa telekomunikacyjnej sieci szkieletowo - dystrybucyjnej oraz dostępowej w ramach projektu „ Internet dla Mazowsza".

X. OBSZARY , DLA KTÓRYCH JEST OBOWIĄZKOWE SPORZADZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

W gminie Trojanów nie ma takich obszarów i nie przewiduje się ich wprowadzenia.

XI. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.

Przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003r. ustalają obowiązek określenia w studium obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarze gminy Trojanów nie wyznacza się obszarów, dla których sporządzenie planu jest obowiązkowe.

Na obszarze gminy Trojanów nie obowiązuje żaden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Zaleca się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości: Trojanów, Korytnica, Podebłocie , Jabłonowiec, Wola Korycka

Górna, Wola Korycka Dolna i Mroków.

Zgodnie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych grunty rolne przeznaczone na cele nierolnicze i nieleśne, położone poza obszarami miast, wymagają zgody na zmianę przeznaczenia. Przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymagających zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klas III i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymagają między innymi tereny przeznaczone w studium pod zabudowę, pod eksploatację surowców naturalnych, pod budowę drogi ekspresowej S-17 pod poszerzenie pasów drogowych dróg publicznych i dróg wewnętrznych.

XII. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZESTRZENI PRODUKCUJNEJ

1. Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej

W rolnictwie obserwuje się następujące procesy:

wypadanie z użytkowania użytków rolnych o najniższej przydatności rolniczej,

wypadanie z produkcji części gospodarstw rolnych, głównie najmniejszych,

koncentrację gruntu w gospodarstwach największych.

Procesy te powodują zmiany w rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Następuje zmniejszenie powierzchni użytków rolnych, a zwiększenie powierzchni leśnej.

Wypadanie z produkcji małych gospodarstw i przejmowanie ich gruntów przez gospodarstwa większe wymagać będzie scalenia i wymiany gruntów. Gospodarstwa powiększające areał muszą modernizować i rozbudowywać budynki gospodarcze, a ich zabudowa posuwa się w głąb działek. W zabudowie zagrodowej pojawia się coraz więcej usług, które funkcjonują obok produkcji rolnej, a z czasem tę produkcję wypierają. Powstaje też nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub powiązana z usługami oraz zabudowa letniskowa. Zatem zabudowa wsi będzie miała coraz bardziej charakter wielofunkcyjny.

Wykorzystując walory przyrody i krajobrazowe należy wprowadzać zabudowę letniskową, zabudowę usługową – ośrodki turystyczne i agroturystykę:

W kształtowaniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej w studium kierowano się zasadę lokalizowania nowej zabudowy w enklawach i w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, na gruntach nadających się pod zabudowę, posiadających odpowiednie uzbrojenie

lub łatwość jego wykonania, o relatywnie najniższej przydatności do produkcji rolnej. Zasady zagospodarowania terenów rolnych zostały określone w rozdziale III punkty 4, 5 i 6.

2. **Tereny leśne**

2.1. Kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej

Gospodarka leśna będzie prowadzona według następujących zasad:

- utrzymania trwałości lasów i ciągłości wykorzystania ich wielostronnych funkcji tj. funkcji środowiskotwórczych, społecznych (pozaprodukcyjnych), ochronnych i gospodarczych (produkcyjnych),
- powiększania zasobów leśnych poprzez zalesianie gruntów porolnych wskazanych w uproszczonych planach urządzania lasów i wzmagania ich korzystnego wpływu na warunki życia człowieka i funkcjonowania całości przyrody,
- powszechnej ochrony lasów.

Podstawowym warunkiem utrzymania trwałości lasów i wykorzystania ich wszechstronnej użyteczności jest prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzania lasów państwowych lub uproszczonych planów urządzania lasów niepaństwowych i w oparciu o zasady i instrukcje funkcjonujące w leśnictwie, a także doskonalenia jej na podstawach ekologicznych.

Jednym z podstawowych czynników decydujących o trwałości lasów jest ograniczanie procesów degradacji stosunków wodnych w lasach. W tym celu konieczne jest:

- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtworzenie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych,
- zachowanie w dolinach rzek lasów łęgowych, olsów i innych naturalnych formacji przyrodniczych jako ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz regulatorów wilgotności siedlisk i mikroklimatu,
- zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków (bagna, torfowiska, leśne łąki) wraz z ich florą i fauną w celu ochrony pełnej różnorodności przyrodniczej i dalsze traktowanie ich jako użytki ekologiczne.

2.2 Zalesienia

Na rysunku studium pn „ Kierunki” wskazano jeden obszar proponowany do zalesienia zgłoszony przez Nadleśnictwo Garwolin. Dopuszcza się wprowadzanie nowych zalesień

nie oznaczonych na rysunku studium „ Kierunki”, stosując następujące zasady:

1) grunty orne klas od V do VI z, które nie rokują możliwości prowadzenia gospodarki rolnej oraz łąki klas od V do VI i pastwiska klas od V do VI z, które nie stanowią potencjalnych użytków zielonych, a bezpośrednio przylegają do kompleksów leśnych,
2) tereny po wyeksploatowaniu piasku i żwiru,
3) grunty wyższych klas bonitacyjnych stanowiące śródleśne enklawy i półenklawy.

Na obszarze gminy Trojanów występują lasy wodochronne (m. Trojanów) i glebochronne (m. Podebłocie).

XIII. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

W gminie Trojanów obszary szczególnego zagrożenia powodzią zajmują znaczną część doliny rzeki Okrzejki. Tereny te nie są zainwestowanie, z wyjątkiem pojedynczej zabudowy zagrodowej .

RZGW Warszawa sporządziło w 2006 r. „Studium dla potrzeb planów ochrony przeciwpowodziowej – Etap II rzeka Okrzejka”. W dniu 15.04.2015 r RZGW Warszawa przekazał do Urzędu gminy Trojanów mapy zagrożenia powodziowego, które zostały sporządzone dla części doliny rzeki Okrzejki.

Opracowane przez RZGW studium oraz mapy zagrożenia powodziowego stanowią materiały wyjściowe do określenia zasad ochrony przeciwpowodziowej w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów.

W zakresie ochrony przed powodzią na rysunkach studium pn ”Kierunki” zostały wskazane:

1) obszary szczególnego zagrożenia powodzią, tj.:
   - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat;
   - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat;
2) obszary, na których prawdopodobieństwo wysąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat;
3) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego;

Na ww. obszarach obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia wynikające z przepisów

odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią, a w szczególności określonych w ustawie Prawo wodne. Na obszarach tych zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe lub zanieczyszczających wody, a w szczególności zabrania się wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych lub wyznaczenia szlaku pieszego. Od zakazów określonych w ustawie Prawo wodne dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią istnieje zwolnienie, które można uzyskać w drodze decyzji wydanej przez dyrektora RZGW, który je wyda, jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią powinny pełnić rolę naturalnych polderów przeciwpowodziowych np. w postaci łąk zalewowych.

Istniejąca zabudowa położona w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego stwarza niebezpieczeństwo dla ludzi i ich mienia. W związku z tym dopuszcza się wyłącznie jej przebudowę lub nadbudowę, pod warunkiem zachowania zgodności z przepisami ustawy Prawo wodne.

XIV. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Tereny zagrożone osuwaniem się skarp lub zboczy położone są w dolinie rzeki Okrzejki w miejscowościach; Jabłonowiec, Dębówka, Kozice i Życzyn. Na tych terenach obowiązuje zakaz zabudowy. Ustala się obowiązek zachowania, pielęgnacji i uzupełniania roślinności ograniczającej erozję skarp i zboczy oraz utrzymującej ich stabilność.

XV. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.

W studium zostały wyznaczone tereny powierzchniowej eksploatacji surowców naturalnych oznaczone symbolem PE. W południowo – zachodniej części gminy Trojanów znajduje się obszar i teren górniczy „Stężyca 1”.

Dla terenów eksploatacji surowców naturalnych obowiązuje zachowanie filarów ochronnych określonych w przepisach odrębnych.

XVI. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH.

Na terenie gminy nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.

XVII.OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Na terenie gminy Trojanów nie zidentyfikowano obszarów wymagających rehabilitacji, przekształceń, rekultywacji lub remediacji.

XVIII. OBSZARY ZDEGRADOWANE

W gminie Trojanów nie ma obszarów zdegradowanych.

XIX. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Tereny zamknięte to tereny linii kolejowej Warszawa- Pilawa – Dęblin oraz tereny specjalne IS (poligon wojskowy) we wsi Podebłocie. Granice tych terenów zostały wskazane na rysunku studium pn „ Kierunki".

Dla terenów kolejowych wyznacza się strefy ochronne o szerokości 20 m, w których obowiązuje:

- zakaz lokalizacji budynków i budowli w odległości mniejszej niż 10 m od granicy terenu zamkniętego – linii kolejowej oraz w odległości mniejszej niż 20 m od osi skrajnego toru kolejowego, za wyjątkiem budynków i budowli przeznaczonych do prowadzenia ruchu kolejowego i utrzymania linii kolejowej oraz do obsługi przewozu osób i rzeczy.

XX. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKANYM

Nie wyznacza się obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

XXI.UZASADNIENIE ZAWIERAJĄCE OBJAŚNIENIA PRZYJĘTYCH ROWIĄZAŃ ORAZ SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM.

1. Wstęp

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego sporządzonym dla całego obszaru gminy. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju gminy, a także przy sporządzaniu miejscowych planów

zagospodarowania przestrzennego.

Studium składa się z dwóch części: uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, gdzie znajduje się charakterystyka stanu istniejącego wraz z oceną dotychczasowego zagospodarowania, oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego zawierających ustalenia, zasady ochrony, kierunki zmian, a także wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z uchwałą Nr XXXV/137/2013 Rady Gminy w Trojanowie z dnia 10 czerwca 2013r.w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów opracowano projekt studium sporządzony dla obszaru całej gminy.

Ze względu na zaktualizowanie dokumentu Studium w bardzo wielu zagadnieniach zmianą objęto całość tekstu i rysunków Studium i zrezygnowano z ich wyróżnienia . Opracowany projekt studium i uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów na formę jednolitego dokumentu.

Potrzeba opracowania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trojanów wynikała zarówno z przesłanek formalnych i merytorycznych, jak i oczekiwań mieszkańców dotyczących wyznaczenia nowych terenów pod różne funkcje.

Przy opracowaniu Studium kierowano się kryteriami wynikającymi z oceny i analizy istniejącego stanu zagospodarowania, wniosków złożonych do studium, decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz uwarunkowań wynikających z Planu Województwa Mazowieckiego, Programu Ochrony Środowiska dla gminy Trojanów z 2012 r. i programów branżowych.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy oraz jej polityka przestrzenna określona w niniejszym Studium została określona z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, tj z zachowaniem trwałości podstawowych wartości środowiska przyrodniczego i równowagi przyrodniczej, zintegrowanej z procesami rozwoju społeczno- gospodarczego.

2.Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy

Gmina Trojanów nie posiada dużego potencjału naturalnego dla rozwoju działalności pozarolniczej. Przesądza to o trzech głównych kierunkach rozwoju przestrzennego obejmujących:

1) kontynuację działalności rolniczej jako głównego działu gospodarki gminy,
2) optymalizację wykorzystania istniejących zasobów naturalnych i wytworzonych,
3) tworzenie ułatwień dla lokalizacji pozarolniczych aktywności gospodarczych.

W celu ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej wskazano w Studium:

1) system terenów otwartych obejmujących tereny rolnicze bez prawa zabudowy lub z dopuszczeniem wyłącznie zabudowy ekstensywnej związanej integralnie z rolnictwem i leśnictwem (ewentualnie agroturystyką i turystyką, jako działalnością uzupełniającą),
2) tereny zainwestowania obejmujące istniejące i projektowane tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny nowe przeznaczone głównie pod funkcje rekreacyjne, wypoczynkowe i turystyczne w mniejszym stopniu pod usługi i przemysł.

W północno- wschodniej części gminy jako podstawowe wskazano w Studium funkcje rolnicze i zabudowę zagrodową, które uzupełniają: funkcja mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa oraz w mniejszym stopniu funkcja produkcyjno- usługowa.

Funkcje pozarolnicze, głównie rekreacyjno – wypoczynkowe powinny rozwijać się w południowo – zachodniej części gminy.

W Studium wskazano standardy i warunki realizacji zabudowy i zagospodarowania przestrzennego.

3. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego

Do głównych celów polityki zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów należą:

1) ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
2) ochrona jakości powietrza atmosferycznego,
3) zapobieganiu przekształcaniu i degradacji powierzchni ziemi,
4) ochrona przed hasłem komunikacyjnym,
5) wdrożenie nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami i odprowadzania ścieków sanitarnych,
6) ochrona walorów środowiska, przyrody i krajobrazu,

W studium wyznaczone zostały główne kierunki ochrony środowiska i kształtowania funkcji przyrodniczych, do których należy utrzymanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych.

Są to: dolina rzeki Okrzejki i jej dopływów, obszar Natura 2000, projektowany rezerwat przyrody ”Górki”, cztery projektowane użytki ekologiczne i cztery pomniki przyrody.

4. Ochrona dziedzictwa kulturowego

Celem ochrony wartości kulturowych jest utrwalenie tożsamości i odrębności regionu oraz ochrona historycznie ukształtowanych obszarów, zespołów zabytkowych, a także pojedynczych obiektów.

Wyodrębniono następujące cele działań na rzecz ochrony zasobów przedstawiających wartość kulturową :

1) zachowanie i ochrona obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków oraz do gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków,
2) wykluczenie lokalizowania nowych obiektów dysharmonizujących z historycznym sąsiedztwem i przesłaniających obiekty zabytkowe,
3) uwzględnienie wymogów ochrony archeologicznej,
4) zachowanie i ekspozycja zasobów krajobrazu kulturowego

W tym celu w studium określono:

1) obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych,
2) obiekty i obszary zabytkowe wskazane do ochrony do których należą
   - obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
   - zaewidencjonowane stanowiska archeologiczne,
   - strefy ochrony konserwatorskiej i archeologicznej.

5. Rozwój systemu komunikacyjnego

Układ drogowy gminy będzie tworzył system, składający się z :

1) układu podstawowego do którego zaliczają się:
   - droga krajowa nr 17 – docelowo droga ekspresowa klasy S
   - droga powiatowa klasy głównej G nr 1330W relacji Garwolin- Oziemkówka - Miastków Kościelny – Zwola Poduchowna – Żelechów – Dudki – Trojanów
   - pozostałe drogi powiatowe klasy Z i L
2) układu obsługującego o znaczeniu lokalnym, do którego zaliczają drogi gminne i wewnętrzne.

Układ podstawowy będzie pełnił nadrzędne funkcje, wynikające z kierunków rozwoju systemu transportowego województwa, służąc powiązaniom regionalnym i

międzyregionalnym, a także ważniejszym powiązaniom wewnętrznym.
Zadaniem układu obsługującego będzie zapewnienie bezpośredniego dojazdu i obsługa zagospodarowania, wyprowadzenie ruchu na układ podstawowy oraz zapewnienie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych, nie obsługiwanych przez układ podstawowy.

System komunikacyjny gminy uzupełnia istniejąca linia kolejowa Nr 7 relacji Warszawa – Lublin – Dorohusk realizująca połączenia międzyregionalne i lokalne.

6. Rozwój infrastruktury technicznej

Celem polityki rozwoju infrastruktury technicznej jest rozwój gwarantujący sprawne i pewne funkcjonowanie systemów zasilających i odprowadzających, obsługujących wszystkie tereny zabudowy istniejącej i projektowanej, a w pierwszej kolejności tereny zabudowy zawartej.

W Studium określono kierunki dotyczące polityki rozwoju infrastruktury technicznej polegające na:

1) nie ograniczaniu możliwości, rozbudowy i przebudowy istniejącej infrastruktury technicznej,
2) odpowiednim usytuowaniu sieci infrastruktury technicznej - sieci powinny być prowadzone przez tereny dróg publicznych, przy spełnieniu warunków określonych w przepisach odrębnych, a w przypadku braku takiej możliwości przez tereny przeznaczone na inne funkcje,
3) zaleceniu realizacji infrastruktury technicznej równolegle z procesem budowy budynków,
4) rozwoju odnawialnych źródeł energii poprzez budowę prosumenckich instalacji paneli fotowoltaicznych, instalacji solarnych, pomp ciepła, małej energetyki wodnej oraz elektrowni wiatrowych o mocy do 40 kW.
5) wykluczeniu lokalizacji obszarów farm wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW i ich stref ochronnych

Priorytetowym celem rozwoju infrastruktury technicznej określonym w Studium jest budowa oczyszczalni ścieków w miejscowościach Korytnica i Podebłocie oraz sieci kanalizacji sanitarnej.

Przewodniczący Rady Gminy